HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. ... 1923 ... Kütüphanesi ...

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud ef
Yeni kayıt no: 3369
Eski kayıt no:

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لمن جعل النظم لحسن الكلام . والصلوة
على محمد سيد الانام . وعلى آله واصحابه الكرام .
وبعد اول سرور كاينات ومفخر موجودات عليه
افضل الصلوات . واكمل التحيات مظهر مظفر نوكى
معلى مجتبى محمد المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
مدحى بابنده شيخ الامام العالم الفاضل ابو عبد الله
البوصيرى حضرتلرينك انشا ايتدوكى قصيدهٔ مباركه
مشرفه ميمونه نك فضائلى كثيرسى وبركاتى عظيمه سى
اولوب خواصدن اولدوغى اجلدن وبوكا مشغول
اولان كمسنه لرك دنيوى واخروى مرادى حاصل
اولدوغى سببدن وبونى معزز ومكرم طوتن
كمسنه لر حضرت رسوله صلى الله عليه وسلمه واصل

اولدقلرى جهتدن

اولدقلرى جهتدن بو فقير وحقير مذنب ومحتاج الى رحمة الله
المتعالى سيد احمد بن مصطفى الشهير بلالى . بو قصيدهٔ مبا
ركه يه مطالعه ايدوب اوسلوب استخراج اوزرنه
لسان تركى ايله تعبير ايليوب . بو مباركه قصيدهٔ معزز
ومكرم ومشرف طوتن كمسنه لر ايچون شرح ايلدم
ودخى منظوم تركى فارسى ترجمه لرين بو بوب هر ابياتك
مقابله سنده ذكر ايلدم . كرچه بو فقير واحقر قصيدهٔ
مزبوره ايچون معتد ما الفاظ مشكله لرين حل اتمكله
واعرابيله واسئوله واجوبه ايراد اتمكله بر عربى شرح
ديمشدم . تركيله تعبيرده معناى عموم قصد ايدوب
لسان تركيله تعبير ايلدم . بدكلكه بو قصيدهٔ
مباركه نك سبب انشاسنده وقصيدهٔ برده دو
تسميه اولندوغنك وجهنده بعض فضلادن ونيجه

مشایخدن نقل و روایت اولنمشدر که اشبو قصیده نك
قائلی شیخ الامام الهمام ادخله الله دار السلام حضرتلرینه
ریح فالج یتشوب بدنینك نصفی ابطال ایدوب
نیجه مدت مدید عملدن قالدقده حضرت رسول صلی الله
علیه وسلمه توسل اولوب حضرت رسولك صلی الله علیه
وسلمك مناقب شریفنك ومدایح حقنده بر قصیده
دیمك قصد ایلیوب استشفاعا به وابتغاء الشفا
ئیه وطلبا لدواء دائه اذ ما انزل الله داء الا انزل له
دواء اشبو قصیده یی دیوب اوقویه واردی اول حضرت
رسولی صلی الله علیه وسلم منامنده کوروب اشبو
قصیده یی حضرت رسوله عرض ایلدی حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم دخی کندو مبارك ارقه سندن
مبارك برده سن یعنی جبه سن چقاروب صاحب
قصیده نك

قصیده نك ارقه سی اوزرینه القا ایتدی و دخی رسول الله
صلی الله علیه وسلم مبارك نورلی الیله صاحب قصیده
نك بدنینك شق بطالینی چغادی وقتا که صاحب
قصیده اویقودن اویاندی بدنینی صحت اوزرینه
بولوب حضرت رسولك ویردوکی مبارك جبه ارقه
اوزرینده بولدی بو جهتدن اشبو قصیده یه قصیده
برده دینلدی صاحب قصیده بو فرح اوزرینه ال قوب
ابدست آلدی و صباح نمازین قلمق ایچون اوندن
چقوب مسجده کتدی یولده بر کمسنه بولشدی که
صلاح ایله و زهد ایله مشهور ایدی بو کمسنه
صاحب قصیده یه یا سیدی دیوب اول حضرت
رسولك حقنده دیدوکك قصیده یی دیرم که سندن
استماع ایدهیم دیدی حال بو که صاحب قصیده اشبو

قصیده‌یی بر آخره اظهار ایتمامشدی صاحب قصیده داخی
بن حضرت رسول صلی الله علیه وسلمك حقنده بنجه
قصائد دیوب طورورم بندن نه اصل قصیده طلب
ایکه سن دیدی اول کمسنه داخی بنوم طلب ایتدوکم
قصیده شول قصیده در که انك مطلعی امن تذکر جیران بذی سلم
مزجت دمعا جری من مقلة بدم دردیدی صاحب
قصیده بو کمسنه نك قولنی تعجب ایدوب عجبه وحیر
ته وارادی و بو قصیده یه علم اولدوغنك وجهندن
سؤال ایلدی اول کمسنه داخی قسم ایدوب اول الله
حقیچون بو قصیده‌یی بو کیجه منامده سندن
استماع ایتدم اول حضرت رسولك صلی الله علیه
وسلم حضورنده سن بو قصیده‌یی اوقودك حضرت
رسول صلی الله علیه وسلم داخی زیاده حظلندن تمشکی

ایکی جانبنه

ایکی جانبنه صالنوردی وقتاکم سن قصیده
دن فارغ اولدك حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
کندونك مبارك جبه سن آرقاسندن چقاروب
سنونك آرقاکه کیدردی پس صاحب قصیده دخی
اول کمسنه‌یه بو قصیده نك نسخه سن ویروب
حقیقة الحال نه ایدوکن اکا بیان ایلدی صکره
بین الناس بو قصیده فاش اولوب شایع اولدی
حتی بو قصیده نك نسخه سی وزیر بهاء الدین
حضرتلرینه یتشوب انلر استنساخ ایدوب نذر
ایلدی که اشبو قصیده‌یی ایاغ اوزره طوروب
یالن ایاق وباشی آچوق اولوب استماع ایلیه بو
وزیری بو وزیرك اهلی وتوابعی بو قصیده نك
استماع ایتماسنی زیاده سور کردی بو قصیده تبرك

ایدنورلردی دینلری ودنیالری حقنده بو قصیده
نك بركات كثیره سی وآثار عجیبه سی وامور عظیمه سی
كورنیلر ودخی بو قصیده نك جمله فضایلندن برسی
بودركه انواع امراض ایچون اوقونسه الله تعالی
شفا ویره ودخی غایب كیشی حقنده اوقونسه فی الحال
كله باذن الله تعالی ودخی بو قصیده قنقی اوده
اوقونسه اول اوه اوغری كیرمیه وجمیع آفاتدن امین
اوله ودخی قنقی صندوقده اولسه اول صندوغك
فتحنه اوغری قادر اولمیه بفضل الله تعالی وبو
قصیدهٔ شریفه نك فضائلی وبركاتی شونك
اوزرنه موقوفدركه بونی اخذ ایدن كمسنه حسن
قبول ایله قبول ایدوب اخذ ایلیه وبونی استماع
ایدن كمسنه دخی نیت صالحه ایله استماع ایدوب
سماع ایچون

سماع ایچون حضور جید ایله من غیر كلام
ولا عبث حاضر اوله اللهم انفعنی بها ومن سمعها
وكتبها وحملها آمین یا رب العالمین بوندنصكره
بیلنكل صاحب قصیده اشبو قصیده یی اون فصل
اوزرنه قلندی فصل اول تغزل بیاننده در یعنی
عشق كوسترمك بیاننده در فصل ثانی نفس بیاننده
ونفسك هواسنك منعی بیاننده در فصل ثالث
مدایح رسولك علیه السلام ذكری بیاننده در
فصل رابع رسول اللهك علیه السلام مولدینك
ذكری بیاننده در فصل خامس رسول اللهك
علیه السلام دعاسنك مباركلكی بیاننده
در فصل سادس قرآن شریفك مدحی بیاننده
در فصل سابع رسول اللهك صلی الله علیه وسلم

معراجنك و اسرارینك ذكری بیاننده در. فصل ثامن
رسول الله علیه السلام جهادینك ذكری بیاننده
در. فصل تاسع استغفار و استشفاع بیاننده
در. یعنی الله تبارك و تعالیدن مغفرت طلب
ایلمك و حضرت رسولدن صلی الله علیه وسلم
شفاعت رجا ایتمك بیاننده در. فصل عاشر
رسول الله علیه السلام جاهی و مرتبه سی بیا
ننده و نفسنك مناجاتی و رجاسی بیاننده در

الفصل الاول فی ذكر التغزل

أمن تذكر جیران بذی سلم
مزجت دمعا جری من مقلة بدم

همزه استفهام ایچوندر من تذكر دیدوكی مزجت
دیدكی قولنه

یعنی صاحب قصیده وقت
تحریر و كثرت تحریر
اولدوغی اوزرینه تنبیهاً
قانون تجرید اوزرینه
كندو نفسنه خطاب ایلدی.
ایله كه سن بو كوزیاشینی
قانه قریشدروب كوزلردن
اقتدوغك سلم حاجی
اولان مكانده ساكن و متمكن
اولان محابیب نصب
عینكده اولوب دایما
قلبكدن كتموب
آنلری آكوب ذكر ایتدوكك
دنمیدر

دیدكی قولنه متعلقدر. تذكر نسیاندن صكره الحق
معناسنه در جیران جارك جمعیدر قوكشولر
دیمكدر جیراندن مراد محابیب در دایما نصب
عیننده اولوب قلبندن كتمدوكی اجلدن جیران ایله
تعبیر ایلدی بذی سلم دیدوكی طرف مستقردر
جیرانه دیدوكی قولنك صفتدر باء معناسنه
در ذی صاحب معناسنه در سلم بر اغاجك
اسمیدر مزجت فعل ماضی مخاطبدر مزجدن
مشتقدر صاحب قصیده نك كندو نفسنه خطابله
تجرید طریقیله مزج قریشدرمق معناسنه در
دمع كوزیاشنه در جری فعل ماضی در جریاندن
مشتقدر تحتنده فاعلی مستتر هو راجعدر
دمعا دیدوكی قولنه معناسی آقردمكدر من مقلة

دیدوکی جری دیدکی قولنه متعلقدر مقلة
کوز بکینه درلر وکوزك تمام آغنه وقراسنه
داخی اطلاق ایدرلر بدم دیدوکی مزجت دیدوکی
قولنه متعلقدر دم قان معناسنه در یعنی
صاحب قصیده وفرت تحسری وکثرت تحیری
اوزرنه تنبیهاً قانون تجرید اوزرینه کندو
نفسنه خطاب ایدوب ایدرکه سن بو کوز
یاشنی قانه قرشدروب کوزلردن آقتدوغك
سلم صاحبی اولان مکانك ساکنی اولان حبایب
نصب عینکده اولوب دایما قلبکدن کیتموب
آنلری انکوب ذکر ایتدوکوکدنمیدر

الدکمی ذی سلمك کی اهلی وجیرتی
کم قان یاش اغلمق کوزنکدن اولدی (عادتی)

ای زیاد صحبت

ای زیاد صحبت یار انت اند ذی سلم
اشك چشم آمیختی باخون روان کشته

أَمْ هَبَّتِ الرِّيحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ
وَأَوْمَضَ الْبَرْقُ فِي الظَّلْمَاءِ مِنْ إِضَمِ

ام متصله در اتصالی معنی در تقدیری امن تذکر الجیران
بکیت ام من هبوب الریح ولمعان البرق بکیت
دیمکدر هبت فعل ماضی مؤنث در هبوبدن مشتقدر
اسمك معناسنه الریح دیدکی هبت دیدکی قولنك
فاعلدر ریح یل معناسنه در من تلقاء دیدکی
هبت دیدکی قولنه متعلقدر تلقا جانب معنا
سنه در کاظمه بر موضعك اسمیدر بعضلر حضرت
رسولك صلی الله علیه وسلم اولرندن در دیر اومض
ایماضدن مشتقدر فعل ماضیدر افعال بابندن

یعنی صاحب قصیك
بکاء شدید ایله
اغلدوغنك سبینك
تردد ایلدوب ایدرکه
آیا قانلی کوز یاشن
یوخسه کوزلرنی
قارشدروب آقتدوغی
کاظمه جانبندن یل
اسدوکندن میلدر یوخسه
قرا کوکیجه ایچنده اضم
جانبندن شمشك یالك
دوغندن میدر
امدی سنك افراط
محبتك وارد اولوب اغلدك
اغلسین
اللهم خلصنا من شرور
النفس والشیطان
ویسر لنا بقاء الایمان

معناسی یلدردی دیمکدر البرق دیدکی اومض

دیدکی قولنك فاعلدر اومض جمله سی هیئت دیدوکی

قولنه معطوفدر برق شمشك معناسنه در

فی الظلماء دیدکی اومض دیدوکی قولنه متعلقدر

ظلماء اظلمك مؤنثیدر احمر حمراء کبی ظلمتدن مشتقدر

قرا کولق معناسنه الظلماء دیدکی مقدر لیله نك

صفتی واقع اولمشدر تقدیری فی اللیلة الظلماء دیمکدر

من اضم دیدکی دخی اومض دکی قولنه متعلقدر

اضم بر موضعك اسمیدر بعضلر بر طاغك اسمیدر دیر

یعنی صاحب قصیدك بکاء شدیدله اغلردوغنك

سببنده تردد ایدوب آیدر که یوخسه کوزیاشی

قانه قریشدروب آقیتدوغك کاظمه جانبندن

یلدز کندمدر یوخسه قرا کوکیجه سنك

ایجنده اضم

ایجنده اضم جانبندن شمشك یلدردوغندمدر

امدی افراطله محبتك وار در اول اجلدن اغلرسن

یا ایلی اسدی کاظمه دن یوقسه برقمی

ایلدردی اضمدکی دفع ایتدی ظلمتی

فارسی بیت

یا مکر از کاظمه بادی وزید از کوی دوست

یا مکر درنیم برقی جهید شست از اضم

فما لعینیك ان قلت اکففا همتا

وما لقلبك ان قلت استفق یهم

فا شرط محذوفك جوابیدر تقدیر کلام ان کنت

تنکر افراط حبك فما لعینیك ان قلت اکففا دیمکدر

ما استفهامیه ایچوندر لعینیك دیدکی فعل مقدره

متعلقدر دیمکدر تقدیر کلام فما وقع او حدث

او عرض لعینیك یعنی عینك تثنیه سیدر کافه

یعنی صاحب قصیدك
کندو نفسنه توبیخا خطاب
ایدوب ایدر که اکر سن
افراطله محبتنه انکار ایدر ایسك
اولور سنك سنك کوزلرك که
نه عارض اولدی عجب حالی
وارکه اکر کوزلرك که اغلمقدن
منع اولنك دیسك اولور سك
اغلمغی زیاده ایلیوب منع اولنیوب
سیلون ایله لر قلبکه داخی نه
عارض اولدی عجب حالی وارکه
اکر سن قلبکه افاقت بول کندوکه
کل خبران اوله دیسك اولورکه
افاقت بولمیوب واله و خیران
و بیهوش اولوب کندو هواسنه
کیدر

اضافته تثنیه نونی دوشمشدر کاف ضمیر خطابدر
صاحب قصیده نك کندو نفسیدن عبارتدر
تجرید طریقیله عینی کوز معناسنه در ان حرف
شرطدر قلت فعل ماضی مخاطبدر تا عبارتدر
صاحب قصیده نك کندو نفسیدن تجرید طریقیله
اکففا امر حاضردر تثنیه در عینینه خطابدر
معناسی منع اولنك دیمکدر همتا فعل ماضی
تثنیه در رمتا وزنی اوزرینه فاعلی عینیندن
عبارتدر آقرلر دیمکدر لقلبك دیدوکی قولی
لعینیك دیدوکی قولی کبی فعل مقدره متعلقدر
تقدیری وما وقع او حدث او عرض لقلبك
دیمکدر قلب کوکل معناسنه در کاف ضمیر
خطابدر صاحب قصیده نك کندو نفسندن
عبارتدر

عبارتدر تجرید طریقیله استفق امر حاضردر
استفعال بابندن افاقتدن مشتقدر قلبه
خطابدر معناسی کندوکل حیران اولمه دیمکدر
یهیم فعل مضارعدر یعد وزنی اوزرینه وهمدن
مشتقدر ودخی جایزدر که هیماندن مشتق اولا وهمدن
مشتق اولدوغی تقدیرجه معناسی قلب واله
وحیران اولور موهومه میل ایلر دیمکدر هیما
ندن مشتق اولدوغی تقدیرجه قلب کندو هواسنه
کلدم ساکت اولمز دیمکدر بلکل بو بیتده
صنایع شعریه دن بر صنعت واردر اول صنعته
مشابهت دیرلر مشابهت اولدر که ایکی کلمه نك
احدیهماسی اخری سندن مشتق کبی اولا بوندن
بریله مشتق اولمیه همتا ایله یهم کبی همتا

رمستاوترینی اوزرینه در همیدن مستقدر یهم یعد
وزنی اوزرینه در وهمدن مستغدر یعنی صاحب
قصیده کندی نفسنه تعجباً وتوبیخاً خطاب ایدوب ایدرکه
اکرسن افراطله محبتنه انکار ایدجك اولورسك کوزلرك وکه
نه عارض اولدی عجب حالی وارکه اگر کوزلرکه یاش
آقلوب آغلرمقدن منع اولنك دیجك اولورسك
آغلرمغی زیاده ایدوب منع اولنمیوب سیلرن ایدکر
قلبکه دخی نه عارض اولدی عجب حالی وارکه
اکرسن قلبکه افاقت بول کندوکه کل حیران
اولمه دیجك اولورسك افاقت بولمیوب واله
وحیران وبیهوش اولوب کندو هواسنه کیدر
٭ آغلرمه دیدکوکجه کوزلرك نولدی یاش دوکر ٭
٭ ایل دیدوکجه کوکلوکه ارتور دی حیرتی ٭
چیست چشمت

٭ چیست چشمت کو بیش کریان مشو کریان شود ٭
٭ چیست دل کو بی که به شو شیفته کردد زغم ٭
ایحسب الصب ان الحب منکتم
مابین منسجم منه ومضطرم
همزه استفهام ایچوندر یحسب فعل مضارعدر
ظن معناسنه در صب صفت مشبهه در زعم
وزنی اوزرینه عاشق معناسنه در منکتم
فاعلدر کتماندن مستقدر کزلیوب سقلمق معنا
سنه در منسجم دیدکی موصوف محذوفك صفتدر
تقدیری دمع منسجم در مکدر معناسی آقجی کوز
یاشی دمکدر مضطرم دیدکی دخی موصوف
محذوفك صفتدر تقدیری قلب مضطرم
دمکدر معناسی نار عشقله مشتعل اولب

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقده تجرید طریقیله
کندو نفسنه خطاب ایدوب
افراط محبته بعض وجهله
ذکر ایدوب توبیخ ایتدکدن صکره
محبتنك عدم کتماننی تصریح
اتمك قصد ایلیوب خطابدن
غیبته التفات ایلیوب ایدرکه
عاشق اولان کمسنه ظن ایدرمی
که عشق دایم مستور اولور
کوز یاشیله و
آتشیله یانجی قلب مابیننده عشق
منکتم اولا امدی بو ایکی کوز یاشی
ویانجی عشق آتشی مابیننده
عشق صقلنور دکلدر
اللهم خلصنا من شرور النفس
والشیطان ویسر لنا اتقاء ...

یا بنی قلب دمکدر یعنی صاحب قصیدک بیت سابقده

تجرید طریقیله کندو نفسنه خطاب ایلیوب افراط

محبتنه بعض وجه ذکر ایدوب توبیخ وتشنیع

ایدکدنصکره محبتنک عدم کتمانینی تصریح ایتمک

قصد ایلیوب خطابدن غیبته التفات ایدوب

ایدرکه عاشق اولان کمسنه ظن ایدرکه منستر

آقن کوز یاشیله وعشق آتشیله دوتشب

یا بنی قلب ما بینندکی عشق منکتم اولوب سنلنه

امدی بو آقن کوز یاشی ودوتشب یانان عشق

آتشی ما بیننده عشق صقلنور دکلدر

آندلکه کوز بشیله کوکل آتشی اولا

عاشق صنور هی کزلمک اولور بختی

ای که پندارد که عشق عاشقان پنهان شود

در میان

در میان آتش دلسوز آب چشم نم

لولا الهوى لم ترق دمعا على طلل

ولا ارقت لذكر البان والعلم

لولا حرف امتناعیه در جمله اسمیه داخل اولور وبو جمله

اسمیه نک خبری محذوف اولور حذف وجوبیله بوراده

ده تقدیر کلام لولا الهوى موجود فیك دیمکدر

اکر سنده محبت اولمسیدی دیمك اولور هوى محبت

وعشق معناسنه در ترق مضارع مخاطبدر اراقه

افعال بابندن فاعلی صاحب قصیدك نك کندو

نفسندن عبارتدر تجرید طریقیله اراقتدن

مشتقدر دوکمك معناسنه دمع کوز یاشنه دیرلر

على طلل دیدکی لم ترق دیدوکی قولنه متعلقدر

طلل ویران اولمش سنالر اثرینه دیرلر ارقت مثل

یعنی صاحب قصیده

غیبت طریقیله محبتنك عدم

کتمانی تصریح ایتدکدنصکره

کیرو کندو نفسنه تجرید

طریقیله خطاب ایدوب

ایدرکه آکر ذی سلم وکاظمه ده

واقع ساکن اولنلر قونشك

سنك عشقك اولمیدی ویرانه لر

اوزرنده کوز یاشین آقتمزدك

وداخی بان وعلم ذکر ایدوب

کیجه لرده اویقوسز قلمز ایدوك

ماضی مخاطبدر تا عبارتنده صاحب قصیده نك كندو
نفسندن تجرید طریقیله ارمندن مشتغلدر اویقوسز
قالموق مناسبتنه ذكر زالك كسریله ذلّه المغادیرلر
ذكر ذالك ضمیله قلبدن اگمغادیرلر بان بر اغاجدر كه
ذكر كنارنده قریب بر كرده اولور رعنا اولدوغی اجلدن
انی محبوبنك قدینه تشبیه ایدرلر تركیده اكا صوغون
اغاجی دیرلر علم بر طاغك اسمدر بلكه بو بیتده صنایع
شعریه دن صنعت مشابهت واردر ترقی ایله اراءت
ما بیننده در تتكم همتا بیله یهم كبی یعنی صاحب قصیده
غیبت طریقیله محبتنك عدم كتمانینی تصریح ایتدكدنصكره
كرو كندو نفسنه تجرید طریقیله خطاب ایدوب
ایدر كه اكر ذی سلمك كاظمه ده اضمده ساكن اولنلرك
سندن عشقی اولمسیدی ویرانه لر اوزرنده كوزیاشی
آقتمازدك

اقتمازدك ودخی بانی وعلمی ذكر ایدوب كیجه لرده
اویقوسز قلمازدك

عشق اولمسیدی اكمزدك سن منازلی
هم اتمزیدی یشلو كوزك بو اراقتی
كر نبودی عشق اتشكت بر طللكی رخی
كی بدی بیخواب چشیمت ارغم بان وعلم

فكیف تنكر حبا بعد ما شهدت
به علیك عدول الدمع والسقم

فا شرط محذوفك جوابیدر تقدیر كلام اذا كان الامر
علی ما ذكرنا فكیف منكر حبا الی آخره كیف ظرف
متكاندر متضمندر استفهام معناسی استفهام
بو راده تعجب واستبعاد ایچوندر تنكر فعل
مضارع مخاطب ما علی صاحب قصیده نك كندو

یعنی صاحب قصیده تجرید
طریقیله كندو نفسنه
ثابت اولان عشقك ثبوتنه
بعض امور ذكر ایتدكدنصكره
كیرو كندو نفسنه خطاب
ایلیوب ایدر كه امر بزوم
ذكر ایتدیكمز اوزرینه اولجق
عشقله سن نیجه
اولورسه عشقی یعنی عجب
انكار ایده بیلورسن وحسته
حالده كه كوزلرك و
لغك وضعفلغك عدالتله
سنوك عشقكله شهادت
ایلدكلرندنصكره سن كندو
عشقكله انكار ایدوب كیزلرسین
اللهم خلصنا من شرور
النفس والشیطان
ویسر لنا بقاء الایمان

نفسندن عبارتدر تجرید طریقیله معناسی سن

انکار ایدرسن دیمکدر حُبّ عشق معناسنه در

بعد ظکره دیمکدر ما مصدریه در. زایل اولمق

اولمق جایزدر شهدت ماضی مؤنثدر شهادتدن

مشتقدر طانقلق ویرمک معناسنه در دیدوکی

شهدت دیدوکی قولنه متعلقدر ضمیر مجرور حُبّاً

دیدوکی قولنه راجعدر علیک دیدکی قولی

دخی شهدت دیدکی قولنه متعلقدر کاف ضمیر خطابک

صاحب قصیده نک کندو نفسندن عبارتدر تجرید

طریقیله عدول دیدکی شهدت دیدوکی قولنک

فاعلدر عدلک جمعدر عدل عادل معناسنه در دمع

کوز یاشی سقم خسته لق صاحب قصیدک تجرید

طریقیله کندو نفسنده ثابت اولان عشقک

ثبوتنه

ثبوتنه بعض الله ذکر اتدکدنصکره کرو کندو نفسنه

خطاب ایدوب ایدر که ای مرد ذکر اتدوکمز اوزرنه

اولیجق عشقه سن نیجه انکار ایدرسن بلورسن عجب

حالدرکه کوزلروک و خسته لغک ضعیف لغک

علتلرله سنک عشقکه شهادت ایلدلدنصکره

سن کندو عشقکه انکار ایلرسن و عشقکی کزلرسن

عاشقلغوکه نیجه سی انکار قیله سن

باشیله خسته لق ویروریکن شهادتی

چون کنی انکار حُبّت چون کواهی می دهد

بو نو آب چشم روی زرد سستی از سقم

وَأَثْبَتَ الوَجْدُ خَطَّي عَبْرَةٍ وَضَنًى

مِثْلَ البَهَارِ عَلَى خَدَّيْكَ وَالعَنَمِ

واو عطف ایچوندر اثبت فعل ماضیدر اثباتدن

یعنی صاحب قصیدت بیت

سابقک مضمونه عطف ایدوب

و کندو نفسنه خطاب ایدرکه

و دخی سن عشقه نیجه انکار

ایدرسن عجب حالدرکه

سنک عشقک قزل سکوت

آغجی مثللو قانله مخلوط اولمش

کوزک یاشلری خطلرینی

یکاقلرک اوزرینه اثبات

ایتدکدنصکره و دخی سنک

عشقک صاری کل مثللو

بدنوک و یوزک صاری لغنی

یکاقلرک اوزرنه ایقاع ایتدکدنصکره

عشقه نیجه انکار ایده بلورسن

مشتقدر ایقاع معناسنه و بو اثبت جمله سی
بیت سابقده شهدت دیدکی قولنه معطوفدر
تقدیری وکیف تنکر حبا بعدما اثبت الوجد
دمکدر وعشقه وعشق حیرتنه دیرلر خدی
دیدکی اثبت دیدکی قولنك مفعولیدر خدی خدك
تثنیه سیدر عبرة دیدکی قولنه مضاف اولغله
تثنیه نونی دوشمشدر عبره کوز یاشنه دیرلر وضنی
دیدکی قولی خطی دیدکی قولنه معطوفدر ضنی
ضعف وارق اولمق مثل البهار دیدوکی قولندکی
مثل دیدکی ضنی دیدکی قولندن حال واقع اولور البهار
دیدکی قولنه مضاف اولدوغی تقدیرجه ودخی خدی
دیدکی قولندن حال واقع اولور الغنم دیدکی قولنه
مضاف اولدوغی تقدیرجه بهار صاروکله دیرلر

علی خدیك

علی خدیك دیدکی اثبت دیدکی قولنه متعلقدر
خدی خدك تثنیه سیدر کافه اضافتله تثنیه
نونی دوشمشدر خد یکاق معناسنه در ضمیر خطابده
صاحب قصیده نك کندو نفسندن عبارتدر تجرید
طریقیله والعنم دیدکی مثل البهار دیدکی قولنه
معطوفدر عنم قزل سکون آغجنه دیرلر بعضلر
ایدر عنمدن مراد قزل قورتدر حنالو برمغنا
تشبیه اولنور مثلا بنان معنم دیرلر حنالو برمغنا
و بو بیتده لف و نشر غیر مرتب واردر مثل البهار
دیدکی قولنه صرف اولنور والعنم دیدوکی خدی
عبرة دیدوکی قولنه صرف اولنور یعنی صاحب
قصیده بیت سابقده مضموننه عطف ایدوب کندو
نفسنه خطاب ایدوب آیدرکه ودخی سن عشقه

نیچه انکار ایدرسن بلورسن عجب حالده که سنوك
عشقڭ قزل سکوت آجی مثللی قانیله مخلوط اولمش
کوزڭ یاشی خطلرینی یکا قلرك اوزرینه اثبات
ایتدکدنصکره ودخی سنوك عشقڭ صارولغی
مثللی بدننك ویوزك صارولغنی یکا قلرك اوزرینه
ایقاع ایتدکدنصکره عشقده سن نیچه انکار ایدرسن
بلورسن عجب حالده که کندو عشقکه انکار ایدوب
کزلرسن: هم عشق یازو یازمشکن صارو قزل
صارو یکا قت رنك قزل کوزده عبری
عشق ثابت کرده برد وخط اشك ولاغری
چون بهار از روی یار وسرخی شاخ عنم
نعم سری طیف من اهوی فارقنی
والحب یعترض اللذات بالالم

یعنی صاحب قصیده
تجرید طریقیله کندو نفسنی
تصدیق ایتمك وکیفیت حالنی
بیان ایلمك مراد ایدینوب
ایدرکه شول امرکه سن ذکر ایتدك
ابیات ثلثه سابقه نك
مضمونی ایدی کرچکدر امرسن
دیدوکك اوزرینه در کیفیت
حالم دخی بودرکه بنم سودوکم
کمسه نك خیالی کیجه ایله کلدی
بنی اویقوسز قودی حال بوکه
عشق وسودکو حلاوتلری
ملامت وملوللکه تبدیل
ایلر دوقر اللهم
خلصنا من شرور النفس
والشیطان ویسر لنا بقاء
الایمان

نعم حرف تصدیقدر مقرردر ما سبقه بورادہ ابیات
ثلثه سابقه نك مضمونی تصدیقدر تقدیره نعم ان الامر ما قلتم
دمکدر سری فعل ماضیدر معناسی کیجه ایله کلدی
دمکدر طیف دیدکی سری دیدکی قولنك
فاعلیدر طیف خیال معناسنه در من اسم
موصولدر محبوبدن کنایتدر اهوی فعل
مضارع متکلم وحده معناسی بن سورم دم
دمکدر اهوی جمله سی من موصولك صله
سیدر فا عطف ایچوندر ارق فعل ماضیدر
تفعیل بابندن تحتینده فاعلی ضمیری مستتر
هو راجعدر من موصوله نی مفعول ضمیردر عبا
رتدر متکلمدن صاحب قصیده نك کندو
نفسندن کنایتدر معناسی بنی اویقوسز

قودیدمکده والحب دیدوکی قولنده کی واو
حالیچوندر الحب دیدوکی مبتدادر حب عشق
معناسنه در یعترض فعل مضارعدر افتعال
بابندن تحتنده فاعلی مستتر هو راجعدر
الحب دیدوکی قولنه یعترض یبدل معناسنه
تبدیل ایده ودوندر دمکدر وبو یعترض
جمله سی والحب دیدکی قولنک خبری واقع
اولمشدر اللذات دیدکی یعترض دیدکی قولنک
مفعولدر اللذات لذتک جمعدر بالالم دیدکی
یعترض دیدکی قولنه متعلقدر الم وملامت
وملول اولمق معناسنه یعنی صاحب قصیدت
تجرید طریقیله کندو نفسنی تصدیق ایمک
وکیفیت حالنی بیان ایلمک مراد ایدنوب
آیدرکه

ایدرکه شول امرکه سن ذکر ایتدک ابیات
ثلاثهء سابقه نک مضمونی ایدی کرچکدر امر سن
دیدوکک اوزرنه در کیفیت حالم دخی بودرکه
بنم سوکلمسنه نک کجیلکه کلدی بنی اویقو
قودی حال بوکه عشق وسوکو جمله لذاتی
ملامته وملوللکه تبدیل ایده

یارک خیالی کلدی قومادی بکم اویویم
سوکو مکدر ایدن اوکشدر لو لذتی
چون خیال دلبرم آمد مرا بیخواب کرد
عشق ارد درمیان خرمی ورنج والم

یالائمی فی الهوی العذری معذرة
منی الیک ولو انصفت لم تلم

عذت فعل ماضی مؤنثدر رمت وزنی اوزرینه تجاوز

یعنی صاحب قصیده
کندو ملزم اولوب عشقنه
اعتراف ایتدکلدن صکره کندوسی
کندو نفسنه بیله ایدوب
سن ایدرکه یا بنی ملامت
ایدیجی کیمسنه بنک عذرم
طایفه سنک عشق وار ایکن
بنی ملول وملالت ایدرسین
بنم سکا عذرم واردر
بندن عذری قبول ایله
سنک انصافک اولسه
بنی ملول وملامت اتمز ایدک
بو عشق عذر ایله بیلدی
هلاک ایله بحیله

معناسنه در. كاف ضمیر خطابدر عبارتدر لایمدن
صاحب قصیده کندو نفسندن کنایتدر تجرید طریقیله
عدتك بوراده موقع دعاده واقع اولمشدر دعاء علیه
حالی دیمکدر عدتك دیدیکی قولنك فاعلیدر معناسی
بنم حالم تجاوز ایدوب یا حرف ندادر لایم اسم فاعلدر
ملامت قیلجی دیمکدر بوراده لایم صاحب قصیدهنك
کندو نفسیدر تجرید طریقیله لایمی دیدیکی قولندهکی
یا متکلم ضمیردر صاحب قصیدهنك کندو نفسندن
عبارتدر فی الهوی دیدیکی لایمی دیدیکی قولنه
متعلقدر هوی عشق معناسنهدر العذری
دیدیکی فی الهوی دیدیکی قولنك صفتیدر عذری
رکی یا نسبت ایچون معناسی عذره منسوب
دیمکدر عذره برقبیلهنك اسمیدرکه اول قبیلهنك
طایفهسی عشـ

طایفهسی عشقده برحیثیتله مشهوردرلر که هرکم
آنلردن برسی عاشق اولسه فی الحال هلاك اولور معذرة
دیدیکی فعل محذوفك مفعولیدر تقدیری اقبل
منی عذرا الیك دیمکدر معناسی بندن قبول
ایله سکا عذرمی دیمکدر منی دیدیکی ذکر اولنان
فعل مقدره متعلقدر منی دیدیکی قولندهکی یا متکلم
ضمیردر عبارتدر صاحب قصیدهنك کندو نفسندن
الیك دیدیکی معذرة دیدیکی قولنه متعلقدر
کاف ضمیر خطابدر صاحب قصیدهنك کندو
نفسندن عبارتدر التفات طریقیله لو حرف
شرطدر انصفت فعل ماضی مخاطبدر انصافدن
مشتقدر تا عبارتدر لایمدن کنایتدر صاحب
قصیدهنك کندو نفسندن یعنی صاحب قصیده

كندو ملزم اولوب عشقنه اعتراف ايدكدنصكره كندو

نفسنه نك ايدوب ايدركه يابني ملامت ايدنجي

كمسنه بنده عذره طايفه سينك عشقي وار ايكن

بني ملامت ايدرسن بنم سكا عذرم واردر سندن

عذري قبول ايله اكر سنك انصافك اولسيدي

بني ملامت اتمزدك بو عشق عذريده ·

عذري هواده بني ملامت قلون كيشي

انصافك اولسه ترك ايدر يدك ملامتي

اي كه در عشقم ملامت ميكني معذور دار

كر ترا انصاف باشد عذر داري از كرم

عدتك حالي لا سري بمستتر

عن الوشاة ولا دائي بمنحسم ·

عدت فعل ماضي مؤنثدر · رمت وزني اوزرنه تجاوز

معناسنه در

ومن صاحب تصيك التفات

طريقيله كند ونفسنه تاميح

ولائم اولوب كندو كندو ويني

ملامت ايتدكدنصكره كندي نفسنه

دعاء عليه ايدوب ايدركه بنم

حالم · ومن بنم عشقم سكا تجاوز

ايدوب سكا واروسون بنم

سرم غمازلردن كيزلو دكلدر

ومن بنم دردم كسلمز دردر

دكلدر

اللهم خلصنا من شرور

النفس والشيطان

ويسر لنا بقاء الايمان

معناسنه در كاف ضمير خطابدر عبارتده لايمدن

صاحب قصيده نك كندو نفسندن كنايتدر

تجريد طريقيله عدتك بوره ده موقع دعاده واقع

اولمشدر دعاء عليه در حالي ديدكي عدتك

ديدكي قولنك فاعلدر معناسي بنم حالم تجاوز

ايدوب سكا وارسون ديمكدر حالدن مراد بوراده

عشقدر لا سري ديدكي قولندكي لا ليس معناسنه در

سري ديدكي قولندكي يا متكلم ضميردر معناسي بنم

سرم ديمكدر بمستتر ديدكي لا سري ديدكي قولندكي

لا نك خبريدر مستتر اسم فاعلدر معناسي كزلو اولجي

ديمكدر عن الوشاة ديدكي مستتر ديدكي قولنه

متعلقدر وشاة واشينك جمعيدر قضاة وزني

اوزرنه معناسي غمازلردن ديمكدر ولا دائي بمنحسم

دیدکی لا یسری بمستتر دیدکی قولنه معطوفدر دای
دیدکی قولندکی یا متکلم ضمیردر معناسی بنم دردم
دیمکدر منسجم اسم فاعلدر معناسی کسلیجی دیمکدر
یعنی صاحب قصیده التفات طریقیله کندو نفسنه
ناصح ولائم اولوب کندوسنی ملامت ایتدکدنصکره
کرو کندو نفسنه دعاء علیه ایدوب آیدرکه بنم
حالم یعنی بنم عشقم سکا تجاوز ایدوب سکا وارسون
بنم سرم غمازلردن کزلو دکلدر و دخی دردم کسلوردرد
دکلدر

حالم ببنشندی ساکه سرم دکل نهان ..
دردم کسلمدی نته واشی وشاتی
حالم ز تو کذشته سرم از دشمنان
نیست پنهان دمی زایل نباشد از دلم

محضتنی

محضتنی النصح لکن لست اسمعه
ان المحب عن العذال فی صمم

محضت فعل ماضی مخاطب تا ضمیر بارز متصل عبارتدر
لائم ناصحدن یا ضمیر متکلمدر النصح دیدکی محضت
دیدکی قولنک مفعول ثانیسیدر نصح نصیحت
معناسنه‌در محضتنی النصح دیدکی قولنک معناسی
نصیحت محضه ایلدوک یعنی ملا اینبغیدن صافی
وخالص اولان نصیحتی بکا ایلدک لکن حرفدر حروف
مشبهه بالفعلدن اسمی محذوفدر تقدیری
لکننی دیمکدر لست اسمعه دیدکی لکن
دیدکی قولنک خبریدر معناسی لکن بن اول نصیحتی
ایشیدر وقبول ایدر دکلم دیمکدر المحب
دیدکی اسم فاعل جمع مکسردر معناسی نصیحت

یعنی صاحب قصیده عشقک
غلبه سندن لائم ناصحک
نصیحت محضه سینی استماع
اتمیوب لائم ناصحه خطاب
ایدر که سن بکا ملا اینبغیدن
صافی وخالص اولان نصیحتی
ایلدک [illegible] بن آنی
ایشیدر وقبول ایدر
دکلم زیرا عاشق اولنه
نصیحت آجی کلور عاشق
کندو حجا[illegible] لغنه اولدوب
من بعد نصیحت
دکلمزدر

ایدی جیلر دیمکدر حمر صاغر اولمغادیرلر یعنی صاحب
قصیده عشقنك غلبه سندن لائم ناصحك نصیحت
محضه سن استماع ایتمیوب لائم ناصحه خطاب
ایدوب ایدر که سن بکا ملا اینبغیدن صافی
وخالص اولان نصیحتی ایلدك لکن بن آنی ایشدر
وقبول ایدر دکولم زیرا عاشق اولانه نصیحت
آجی کلوب عاشق کندوی صاغر لغه اوروب نصحتی
دکلمز ؛ ویردك ایواوکت اودای ایتمدك ؛

؛ لا بد همیشه عاشق ایشتمز نصحتی ؛
؛ تو نصیحت میکنی دایم ولی من نشنوم ؛
؛ عاشقان باشند دایم از ملامت درجح ؛

اِنّي اتّهمتُ نصيحَ الشّيبِ في عَذَلي
والشّيبُ اَبعَدُ في نُصحٍ عَنِ التُّهَمِ

انّ حرفدر

یعنی صاحب قصیده
عشقك غلبه سندن طویوب
وانصاقه تلوب کند ونفسنه
سوییلیوب ایلیه‌کی تحقیق
بله سنی واروسنی بجکه
ناصح اولان پیرلیکه
بکا نصیحت ایلدی
بنی ملامت اتمه سندن
تهمت ایلدم حال بوکی
پیرلك نصیحت اتمسندن
تهمتلردن ابراغ اولق
جید تهمت اولنور

انّ حرفدر حروف مشبهه بالفعلدن یا ضمیر بارز متکلم
اسمیدر انّ نك اتهمت جملسی انّ نك خبریدر تهمتدن
مشتقدر معناسی تحقیق بن تهمت ایلدم دیمکدر تهمت
تکذیب معناسنه در مثلا زیدك ایلدم دیمکك معناسی
زیدی تکذیب ایلدم قولنه تصدیق ایلدم زیدك عار لاحق ده
دیمکدر نصیح الشیب دیدکی اتهمت دیدکی قولنك
مفعولیدر نصیح نصیحت معناسنه در شیب پیرلیك
اوّل مرتبه سنه درلر فی عذلی دیدکی اتهمت دیدکی
قولنه متعلقدر معناسی بنی ملامت اتمسنده و بکا
نصیحت ایلمسنده شیبه تهمت ایلدم دیمکدر واو
حال ایچوندر والشیب ابعد دیدکی نصیح الشیب
دیدکی قولندن حال واقع اولمشدر ابعد ایراق اولجی
دیمکدر فی نصیح دیدکی ابعد دیدکی قولنه متعلقدر

عن التهم دیدکی داخی ابعد دیدکی قولنه متعلقدر
تهم تانک ضمه سی وهانک فتحه سیله تهمتک
جمعیدر درر در تنک جمعی اولدوغی کبی یعنی صاحب
قصیدهک عشقنک غلبه سن طویوب عشقدن
انصافه گلوب کندو نفسنه سویلیوب آیدرکه
تحقیق بندرستی ورستی کانا صلح اولان یرلکه
بنی ملامتنده وبکا نصیحتنده تهمت ایلدم حال
بوکه برلک نصیحت ایتمسنده تهمتلردن اراق اولجیدر

شیبم نصیحت ایتدی اکا تهمت ایلدم
وحالبوکه شیبه کیشی قیله تهمت
شیب بندم دارومی بردم کمان برینده لو
وحالبوکه شیب ایتدی نصیحت دوربا شدن اتهم

الفصل الثانی فی ذکر النفس ومنع هوی

فان امارتی

فان امارتی بالسوء ما اتعظت
من جهلها بنذیر الشیب والهرم

فا تعلیل ایچوندر بو بیت بیت سابقک یعنی اتهمت
نصیح الشیب دیدکی قولنک تعلیل واقع اولمشدر ودخی
مذکوردر فا تفسیر ایچون اولمق جایزدرکه بیت سابقک
تفسیری واقع اوله امارة امردن مشتقدر مبالغه
مبالغه صیغه سیدر علامه وزنی اوزرینه معنا
زیاده امر ایدیجی دیمکدر امارتی دیدکی قولندکی
یا ضمیر متکلمدر بوراده امارتی دیدکی صفت
واقع اولمشدر موصوفی حذف اولنمشدر معناسی
بنم نفس امارهم دیمکدر بالسوء دیدکی امارتی دیدکی
قولنه متعلقدر سوء شر و یرامزلق معناسنه در
ما نفی ایچوندر اتعظت فعل ماضی مؤنثدر

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقک تهمتنک
تلمیت ایدوب انصافه
گلوب حال بوکه شیب ناصح
تهمتدن بعید ایکن شیب
ناصحدن نصیحت اخذ اتموب
شیب ناصحه تهمت ایلدم
دیوب بو مضمونک علتی ذکر
اتمک مراد ایدنوب ایدرکه زیرا
بنم نفس امارهم بنی یرامزلغه
دعوت ایدوب بکا یرامزلغی
امر ایلیوب بیرلکک ویرن
[illegible]
وعظ قبول اتمز

رعظدن مستقدر اصلنك او تعظت ایدي فاعلي
تحتنده مستتردر راجعدر نفس اماریه معناسي
اول نفس اماره نصیحت اخذ ایتمدي دیمكدر یعني
نصیحت قبول ایلمدي من جهلها دیدكي اتعظت
دیدكي قولنه متعلقدر من تعلیل ایچوندر اجل
معناسنه من اجلها دیدكي قولنده كي ضمیر متصل
نفس اماریه راجعدر معناسي اول نفس امارك
جهلندن اوتري دیمكدر بنذیر الشیب دیدكي
من جهلها دیدكي قولنه متعلقدر نذیر فعیل
وزننه اوزرینه در منذر معناسنه اولمق
جایزدر بدیع مبدع معناسنه اولدوغي كبي
ودخي انذار معناسنه اولمق جایز نكیر انكار
معناسنه اولدوغي كبي نذیر منذر معناسنه
اولدوغي

اولدوغي تقدیر اوزرینه بنذیر الشیب دیدكي
قولنك معناسي اول نفس اماره شیب منذري
یعني خوف ویریجي شیبي بلمدكي اجلدن دیمكدر
نذیر انذار معناسنه اولدوغي تقدیر اوزرینه
معناسي اول نفس اماره شیبك تخریفن یعني
قورقتمسون بلمدكي اجلدن دیمكدر شیب
برلمك اوّل مرتبه سنه دیرلر والهرم دیدكي
قولنه معطوفدر هرم برلیك نهایت مرتبه
سنه دیرلر یعني صاحب قصیده بیت سابقك
مضموننده ندامت ایدوب انصافه كلوب حال
بوكه شیب ناصح تهمتدن بعید ایكن شیب
ناصحدن نصیحت اخذ ایتمیوب شیب ناصحه
تهمت ایلدم دیوب بو مضمونك علتي ذكر ایتمك

مُرَادْ ایدِیُوبْ آیدُرْکِه زِیرَا بَنِمْ نَفْسِ اَمَّارَه بَنِی بَرَاَهْ اِدُوبْ
دَعْوَتْ ایدُوبْ بکا یَرَامَزْ نَسْنَه اَمْرْ اَیْلَرْ بَرْ اِیلُكْ
وَیِرِ فَانِینُكْ قُورْ قُتْمَسِنِی بِلْمَدُكِی اَجْلِدَنْ وَعْظْ
ونصیحت قَبُولْ اِتْمَیُوبْ یَرَامَزْ یِرْلَرَه یِلْتَرْ
• اَمَّارَه نَفْسُمْ اُولْدِی وَعْظِیلَه مُتَّعِظْ •
• شَیْبُ وَهَرَمْ نَذِیرِنِی یَکْدِی جَهَالَتِی •
• نَفْسِ بَدْ فَرْمَانْ بَبَدْهَا مِیکُنَدْ دِینَمْ خَرَابْ •
• وَزْ جَهَالَتْ پَنْدْ پَنْدِیرَدْ زِپِیرُ وهَرَمْ •

وَلَا اَعَدَّتْ مِنَ الْفِعْلِ الْجَمِیلِ قِرَی
ضَیْفٍ اَلَمَّ بِرَاْسِی غَیْرَ مُحْتَشِمِ

وَاوْ عَطْفْ اِیچُونْدُرْ لَا نَفْی اِیچُونْدُرْ اَعَدَّتْ
فِعْلِ مَاضِی مُؤَنَّثْ اِفْعَالْ بَابِنْدَنْ اِتَّعَظَتْ دِیدُکِی
قَوْلِنَه مَعْطُوفْدُرْ فَاعِلِی تَحْتِنْدَه مُسْتَتِرْ هِیَ رَاجِعْ

نفسِ امّاریه

یعنی صاحب قصیده بنم نفس
امّارم بنی برامز لغه دعوت
ایدر وعظ ونصیحت قبول
ایلمز دیوب کیرو نفس اماره دن
شکایت ایدوب ایله کی ودخی
بنم نفس امّارم فعل جمیلدن
یعنی اعمال صالحه دن وخصال
مرضیّه دن برعمل وبرخصلت
احضار ایدوب معزز ومکرّم
اولمادوغی حالده بنم باشمه
نازل اولوب بکا قونق
اولان پیرلك قونقلغی ایچون
برقلمادی
اللهم خلّصنا من شرور
النفس والشیطان ویسّر لنا
بقاء الایمان

نَفْسِ اَمَّارَیَه مَعْنَاسِی وِدَخِی بَنِمْ نَفْسِ اَمَّارَمْ
اِحْضَارْ یعنی تَهَیَّا اِیدُوبْ بِرَاقْلَمَدِی دِیمَکْدُرْ
مِنَ الْفِعْلِ دِیدُکِی اَعَدَّتْ دِیدُکِی قَوْلِنَه مُتَعَلِّقْدُرْ
فِعْلِدَنْ مُرَادْ عَمَلِ صَالِحْ وَخَصْلَتِ مَرْضِیَّه دُرْ
وِدَخِی جَایِزْدُرْکِه مِنَ الْفِعْلِ دِیدُکِی ظَرْفِ مُسْتَقَرْ
اُولُوبْ قِرَی دِیدُکِی قَوْلِنْدَنْ حَالْ وَاقِعْ اُولَا قِرَی
ضِیَافَتْ وَقُونُقْلُقْ اِتْمَكْ مَعْنَاسِنَه دُرْ ضَیْف
قُونُقْ مَعْنَاسِنَه بُورَادَه ضَیْفْدَنْ مُرَادْ شَیْبْدُرْ
اَلَمَّ فِعْلِ مَاضِی دُرْ اَعَدَّ وَزْنِ اُوزْرِنَه اَلْمَامْدَنْ
مُشْتَقْدُرْ نُزُولْ مَعْنَاسِنَه یَعْنِی اِنْمَكْ مَعْنَاسِنَه
اَلَمَّ مُجْلَسِی ضَیْفٍ دِیدُکِی قَوْلِنْدَنْ صِفَتْ وَاقِعْ اُولْمُشْدُرْ
بِرَاْسِی دِیدُکِی قَوْلِنَه مُتَعَلِّقْدُرْ بِرَاْسِی دِیدُکِی
قَوْلِنْدَکِی یَا ضَمِیرِ مُتَکَلِّمْدُرْ غَیْرَ مُحْتَشِمْ دِیدُکِی

ضيف ديدكى قولندن حال واقع اولمشدر محتشم
احتشامدن مشتقدر شينك ضمه سى وكسره سى
جايزدر معزز ومكرم معناسنه يعنى صاحب
قصيدك بنم نفس امارم بنى يرامزلغه دعوت
ايدر وعظ ونصيحت قبول ايلمزديوب كرو نفس
اماره دن شكايت ايدروب آيدركه ودخى بنم نفس
امارم فعل جميلدن يعنى اعمال صالحه دن وخصال
مرضيه دن بر عمل وبر خصلت احضار ايدوب
معزز ومكرم اولمدوغى حالده بنم باشمه نازل اولوب
بكا قونق اولان بر ايلك قنوقلغى ايچون يراقلدى

بر غير محتشم قونق ايتدى باشا نزوله
قلمادى نفسم اكا فعل جميلدن ضيافى

هم نكرد او كار نيكو بهر مهمانى كه او

آمد فرو

آمد فرو ورزن نكشت او محتشم

لو كنت اعلم انى ما اوقره
كتمت سرى ابدا لى منه بالكتم

لو حرف شرطدر كنت فعل ماضى متكلمدر فعلدر افعال
ناقصه دن اعلم ما اوقره جمله سى خبرى واقع اولمشدر اعلم
ديدكى دخى كذلك فعل ماضى متكلمدر انى ديدوكى قولندكى
يا ضمير متكلمدر ما نفى ايچوندر اوقر فعل مضارع
متكلمدر توقيردن مشتقدر قونق معناسنه در فاعلى
تحتنده مستتر انادر عبارتدر صاحب قصيدك كندى
سندن اوقره ديدكى قولندكى مفعول ضميرى شيبه
راجعدر كتمت فعل ماضى متكلمدر جايزدركه كتم دن
مشتق اولان كافك فتحه سى وتانك سكونيله ودخى
جايزدر كتمت مشتق اولا كافك كسره سى وتانك فتحه سيله

يعنى صاحب قصيدك
باشينه نازل اولان قونغك
قونقلغى ايچون عمل صالح
وخصلت مرضيه احضار
ايلمدوب برا قلمدوغنه
نادم اولوب ايلديكى اكرامى
اول ضيف عزيزى وشريفى
قونقلغيوب معزز ومكرم
ايلدوب خدمت اتمدكم
بيلسيدم بنم ايچون ظاهر
اولان سريكه پيرلك
علامتيدر بو ياپلدم بو يارده
وحنا ايله قاردم خلقك
نظرندن اولوب رسواى
عام اولمازايدم

وجه اول اوزرینه معناسی بن ستر ایدرم دیمکدر
وجه ثانی اوزرینه بن حیا ایدرم دیمکدر سرا دیدیکی
کتمت دیدیکی قولنک مفعولیدر سرا اخفی دیمکدر
بوراده سردن مراد بیرلکدر بدا فعل ماضیدر معناسی
ظاهر اولدی دیمکدر بدا جملسی سرا دیدیکی قولنک صفت
دری لی دیدیکی بدا دیدیکی قولنه متعلقدر لی دیدیکی
قولندکی یا ضمیر متکلمدر منه دیدیکی مقدره متعلقدر
بدانک فاعلندن حالا واقع اولمشدر منه دیدیکی
قولندکی ضمیر مجرور شیبه راجعدر بالکتم دیدیکی دخی
بدا دیدیکی قولنه متعلقدر کتم کافنک کسرهسی وتانک
فتحهسیلهدر. بو یا وجها معناسنهدر یعنی صاحب
قصیدک باشنه نازل اولان قونغک قونقلیغیچون
عمل صالح وخصلت مرضیه احضار ایدوب براقمدیغنه
نادم اولوب

نادم اولوب ایدر که اگر بن ضیف عزیزی وشریفی قونقلیوب
معزز ومکرم ایدوب حرمت ایتمدوکوم بلدیدم بسم
ایچون ظاهر اولان سریکه بیرلک علامتیدر بو یا الله
بو یردم وحیا ایدرم خلقدن مطعنی اولوب رسوای
عام اولمزدم. بیلسم که حرمت ایتمزم باشم اغنه.
کتم ایدر ایدم سواد کتم برله شیبی.
گر بدانستم که مهمانی زدارم عزیز.
کردمی تغییر اسفیدی موییم از کتم.

من لی برد جماح من غوایتها
کما یرد جماح الخیل باللجم

من استفهام استنطاقی ایچوندر ودخی استفهام
انکاری ایچون اولمق جایزدر براحد قادر دکلدر
دیمک معناسنه لی دیدیکی مقدره متعلقدر تقدیری

یعنی ...
نصیبی ضیف عزیز که
بیرلکدر قونقلمدیغی
ولی معزز ومکرم ملاحظه
ودخی حرمت ایتمدکی نفس
امارهنک خلاللندن
اولدیغی اجلدن نفس اماره
خلاللنک منع اولنمسی
مراد ایدینوب ایدرکه
کیمدر بنم نفس امارهمک
خلاللندن اولان جامشلغی
کیدروب خلاللندن دوندروب
بکا معین اولان تکلم یاوز
آتلرک جامشلغی اوزبانله
دوندرلوب منع اولندیغی
کبی
اللهم خلصنا من شرور
النفس والشیطان
ویسر لنا بقاء الایمان

من يضمن لي و يعني ديمكدر، يا ضمير متكلمدر برد ديدكي
دخي ذكر اولنان مقدره متعلقدر رد منع معناسنه در جماع
جامشلق معناسنه يعني هواء باطله يلتمك من غوا
يتها ديدكي مقدره متعلقدر ظرف مستقردر جماح
ديدكي قولندن صفت واقع اولمشدر غوايت ضلالت
معناسنه در آزغونلق ديمكدر من غوايتها ديدكي
قولنده كي ضمير مجرور نفس اماريه راجعدر كما يرد
ديدكي قولنده كي كاف مثل معناسنه در ردك صفتي
واقع اولمشدر ما مصدريه در و دخي ماء زائده اولمق
جايزدر يرد فعل مضارع مجهولدر معناسي منع اولندي
اولنور ديمكدر جماع الخيل ديدكي يرد ديدكي
قولنك قايم مقام فاعلدر خيل آت معناسنه در
باللجم ديدكي قولنه متعلقدر اويان معناسنه

يعني صاحب

يعني صاحب قصيدك ضيف عزيزيكه يرلكده قونقلدوغي
و آني معزز و مكرم قلمدوغي اكا حرمت ايتمدوكي نفس
امارنك ضلالتندن اولدوغي اجلدن نفس امارنك
ضلالتنك منع اولنمسون مراد ايدنوب ايدركه
كمدر بنم نفس امارمك ضلالتندن اولان جامشلقن
كيدروب ضلالتدن دوندروب بكا معين
اولانلكم يا وزانلروك جامشلغي اويانله دندرلوكي
منع اولندوغي كبي

آنك جماحيني رد ايلدي لجام

اي كاشكه رد اولايدي نفسم غوايي

نفس سركش را زپي راهي كه مي آرد براه
چون لگام اسب سركش آورد با راه هم

فلا ترم بالمعاصي كسر شهوتها
ان الطعام يقوي شهوة النهم

يعني صاحب قصيدك
نفس امارنك منع
اولنمسنه چاره بولمدوب
و دخي شروره و قبايحه
زياده حرصيني گوروب
اميد دركه انصافه گله
بر مقلدر مرادن الديوب
معاصي اوزرنه قعوق
انستيوجك گري گلنه
نفسنه خطاب ايلدركه
قچان سن نفس اماره
نوك شروره و قبايحه
حريص ايلد وكين بلكه
سن اول نفس امارنك
حطله شهوتيني صوندريد
معصيتلر اوزرنه قونقله
طلب ايلمه زيرا معصيت نفس
اماره نك طعام ايدر طعام حريص
اولنك شهوتيني قوي ايدر

فاشرط محذوفنك جوابدر تقديري ان عرفت ان النفس
الامارة حريصة على الشرور والقبايح فلا ترم بالمعاصي
دمكدر لا نهي ايچوندر ترم فعل مخاطبدر رومدن مشتق
تحتنده فاعلي ضميري مستتر انت عبارتدر صاحب قصيدهنك
كندو نفسندن التفات طريقيله معناسي طلب ايلمه
سن دمكدر بالمعاصي ديدكي لا ترم ديدكي قولنه
متعلقدر معاصي معصيتك جمعيدر معصيت گناه
معناسنه در كسر شهوتها ديدكي قولنك مفعو
ليدر كسر صمق معناسنه در شهوت لذت معناسنه در
شهوتها ديدكي قولندكي ها ضمير مجروري نفس امّاريه
راجعدر ان الطعام ديدكي قولندن ان حرفدر
حروف مشبهه بالفعلدن الطعام ديدكي اسميدر ان
نك يقوي جمله سي خبريدر ان نك اسميله خبريله
تعليلي واقع

تعليلي واقع اولمشدر فلا ترم ديدكي قولنك تقديري
لان الطعام يقوي شهوة النهم دمكدر يقوي فعل
مضارعدر معناسي قوت ويرر دمكدر فاعلي تحتنده
مستتر هو راجعدر الطعام ديدكي قولنه شهوة النهم
ديدكي قولي يقوي ديدكي قولنك مفعوليدر نهم
صفت مشبههدر حريص معناسنهدر يعني صاحب
قصيده نفس امّارنك ضلالتدن منع اولنمسنه چاره
بولميوب ودخي شروره وقبايحه زياده حرص كوروب
اميد در كه انصافه كله بر مقدار مرادن آله ديوب معاصي
اوزرينه قومق استيوجك كروكندو نفسنه خطاب
ايدوب ايدر كه قچن سن نفس امّارنك شروره وقبايحه
حرص كوروب حريص ايدوكن بلدكسه سن اول نفس امّارنك
حرصله شهوتني كسر كسر ايدوب صيوب كدرمسني

نفس امّاره معصیتلر ایتمك اوزرینه قومغله طلب ایله‌یه
زیرا معصیت نفس امّاره‌نك طعامیدر خود حریص اولان
یمسندنك شهوتن زیاده و قوی ایدر

پس معصیتله کوکل شهوتن صمه
قوّتلنور طعامیله حرص اهلی شهوتی
پس نجه برفعل عصیان کسر شهوتهای نفس
زانکه قوّت می دهد شهوت طعام اندر شکم

والنفس كالطفل ان تهمله شبّ على
حبّ الرضاع وان تفطمه ينفطم

واو حال ایچوندر النفس دیدکی مبتدادر كالطفل
دیدکی خبریدر کاف تشبیه ایچوندر طفل اوغلانه
دیرلر ان حرف شرطدر تهمل فعل مضارع مخاطبدر
اهمالدن مشتقدر ترك ایتمك و قومق معناسنه فاعلی

تحتنده مستتر

یعنی صاحب قصیده بیت
سابقده مضموننك تأکیدین
و اثباتن قصد ایدوب ایدرکه
حالبوکه نفس امّاره اوغلان کبیدر
اگر اول امر اوغلانی امهکدن
کسمیوب اهمال ایدرسك
اولوب سنك تمام دیه حریص
اولوب امهمکه محبتی غالب
اولور و تمام امهك اوزرینه
بکیت اولوب قوی اولور
اگر تمام‌دن کسمك اولورسك
امهکدن کسیلوب حتی زائل
اولور نفس امّاره دخی معاصی
اشلمکدن کسمیوب اهمال
ایدرسك اولور سنك تمامی
اینجك اولور معصیته قوی
اشلمك اوزرینه
اللهم خلصنا من شرور النفس
والشیطان ویسر لنا بقاء
الایمان

تحتنده مستتر انت عبارتدر صاحب قصیده‌نك
کندو نفسندن التفات طریقیله تهمله دیدکی
قولندکی مفعولی ضمیری طفله راجعدر شبّ فعل
ماضیدر شبابدن مشتقدر یکت اولور و قوی
اولور معناسنه على حبّ دیدکی قولنه متعلقدر
رضاع ایتمك معناسنه‌در واو عطف ایچوندر
ان حرفدر تفطم فعل مضارع مخاطبدر فطامدن
مشتقدر ایرمق معناسنه فاعلی تحتنده مستتر
انت عبارتدر صاحب قصیده‌نك کندو نفسندن
التفات طریقیله تفطمه دیدکی قولندکی مفعولی
ضمیری طفله راجعدر ینفطم فعل مضارعدر
انفعال بابندن انفطامدن مشتقدر معناسی
کسلمك دیمکدر فاعلی تحتنده مستتر هو را جعدر

طفله يعني صاحب قصيده بيت سابقك مضمونك
تأكيدن واثباتن قصد ايدوب ايدر كه حال بوكه
نفس امر اوغلان كيدر اكر اوك امر اوغلني اهمالدن كسميوب
اهمال ايدجك اولورسك تميه حريص اولوب
اهمالك محبتي غالب اولوب وتميه اتمك اوزرينه
يكت اولوب قوي اولور اكر اهمالدن كسجك اولورسك
تميه دن كسلوب حرصي زائل اولور نفس اماره دخي
معاصي اشلمكدن كسميوب اهمال ايدجك اولورسك
معاصي اشلمك اوزرينه قوي اولور حريص اولور
اكر معاصي اشلمكدن منع ايدجك اولورسك
معاصيدن كسلوب حرصي زائل اولوب خيره
مائل اولور ۰ نفسك رضيعه بكزر امر قورسك وكر
سدن كسرسك اوكرنور ايله فنا

نفس چون طفلست

نفس چون طفلست اگر شیرش دهی دایم خورد ۰

ور ز شیرش باز گیری او نخواهد هیچ دم ۰

فاصرف هواها وحاذر ان تولیه

ان الهوی ما تولی یصم او یصم

فاشرط محذوفك جوابدر تقدير كلام اذا عرفت شان
النفس الاماره وحالها فاصرف هواها دمكدر اصرف
امر حاضردر صاحب قصيده نك كندو نفسنه خطابدر
التفات طريقيله معناسي تغيير ايله دوندر دمكدر
هواها ديدكي اصرف ديدكي قولنك مفعولدر ضمير
مجرور نفس امارهيه راجعدر يعني نفس امارهنك
شروره وقبايحه هواسني وميلني دوندر دمكدر
حاذر امر حاضردر بو دخي صاحب قصيدنك كندو
نفسنه خطابدر معناسي خوف ايدوب احتراز ايله

يعني صاحب قصيده
نفس امارهنك شانني نه
ايدوكيني وحالي نه شي
اوزرينه ايدوكيني بيلدركدن
تمكن ايله كه اكر نفس امارهنك
شانني وحالني بيلدوكيسه
سن اول نفس امارهنك هواسني
تغيير ايدوب دوندر ودائم
اول نفس امارهنك اوزركه
هواسني حاكم قيلمقدن حذر
ايدوب احتراز ايله زيرا تحقيق
سنك اوزركه اول هوا حاكم
اولاجق اولورسه سني هلاك
ايدر ويا خود سني عيبلو قيلور

دمكدر ان مصدریه در تولی فعل مضارع مخاطبدر
تفعل بابندن فاعلی تحتنده مستتر انت عبارتدر صاحب
قصیده نك كندو نفسندن عبارتدر التفات طریقیله
تولیه دیدیكی ضمیر متصل هوا ها دیدیكی قولنده كی هوا
دیدیكنه راجعدر معناسی نفس امارنك هواسنی اوزرینه
حاكم قلمقدن احتراز ایله دمكدر ان الهوی دیدیكی
قولنك تقدیری لان الهوی دمكدر لام جاره حذف
اولنمشدر وحاذر ان تولیه دیدیكی قولنك تعلیلدر
ما تولی دیدیكی قولندغی ما شرط ایچوندر وذخی ما
دام معناسنه اولمق جایزدر وجه اولده اوزرینه معناسی
ایچون نفس امارنك هواسی اوزرنده حاكم اولجق
اولورسه دمكدر وجه ثانیده اوزرینه معناسی
مادامكه نفس امارنك هواسی اوزرینه حاكم اوله
دمكدر

دمكدر یصم فعل مضارعدر افعال بابندن اصماددن
مشتقدر اصلنده یصمی ایدی علوست جزمدن اوتری
یادوشمشدر ما تولی دیدیكی قولنك جوابی واقع اولمشدر
هلاك ایده دمك معناسنه در او یصم دیدیكی
قولی یانك فتحه سیله یصم دیدیكی قولنه معطوفدر
یعد وزن اوزرینه در وصم دن مشتقدر معناسی
عیب كتورر دمكدر یعنی صاحب قصیده نفس
امارنك شانی نه ایدكن وحالی نه شی اوزرینه
ایدكن بلدردكدن صكره آیدر كه اكر نفس امارنك
شانی وحالنی بلدوكسه سن اول نفس امارنك
هواسنی تغییر ایدوب دوندره وذخی نفس امارنك
هواسنی اوزرینه حاكم قلمقدن حذر ایدوب احتراز
ایله قچن سنك اوزرینه اول هوا حاكم اولجق اولورسه

یعنی صاحب قصیده
فاصرف هواها دیدیکی قولنه
عطف ایدوب ایله کوردی
سن نفس امارهنك شاننی
وحالنی بیلدك کسه او نفس
اماره کوردوب ضبط ایله حال
بوکه اول نفس اماره اعمال صالحه ده
صالمه یورر قین اول نفس اماره
مرعای طاتلو ولذیذ بولجق اولورسه
سن اول نفس امارهیی کندویه
لذیذ کلن مرعاده رعی ایله
بر آخر مرعاده رعی ایله که
نفس اماره ریاضت شاق
اوزرینه تلدیسن التوم
خلصنا من شرور النفس
والشیطان ویسرلنا
بقاء الایمان

سنی هلاك ایلر ویاخود سنی عیبلو قیلور

نفسك هواسی اوزدکتورر سکا بن آنك

دوندر هواسنی اکا و یرمه امارتی

یا زکیر شی ار هوا ابر خود هوا حاکم مکن

چون هوا حاکم شود بنت بنشند اکشتر

وراعها وهی فی الاعمال سائمة

وان هی استحلت المرعی فلا تسم

واو عطف ایچوندر راعها فاصرف دیدیکی قولنه
معطوفدر راع امر حاضردر مفاعله بابندن
صاحب قصیده نك کندو نفسنه خطابدر
التفات طریقیله راعها دیدیکی قولندکی ضمیر
منصوب متصل نفس اماریه راجعدر معناسی
اول نفس اماره کورب ضبط ایله دمکدر

واو حال

واو حال ایچوندر هی نفس اماریه راجعدر
فی الاعمال دیدیکی سائمة دیدیکی قولنه متعلقدر
اعمال عملك جمعیدر اعمالدن مراد اعمال صالحه در
سائمه صالمه یورر دمکدر واو وابتدا ایچوندر
ان حرف شرطدر هی ضمیر منفصلدر نفس اماریه
راجعدر فعل محذوفك فاعلیدر استحلت دیدیکی
فعل محذوفك تفسیری واقع اولمشدر تقدیر کلام
وان استحلت هی استحلت دمکدر الله تبارك
وتعالی نك وان احد من المشرکین استجارك دیدیکی
قولنك طریقت اوزرینه در المرعی دیدیکی استحلت
قولنك مفعولیدر مرعی اوتلاق معناسنه در
استحلت المرعی دیدیکی قولنك معناسی اول نفس
اماره اوتلاغی طاتلو بولجق اولورسه دمکدر تاجوم

ایچوندر لا تسئم نهی حاضردر اسامتدن مشتقدر
صاحب قصیده نك كندو نفسنه خطابدر
معناسی اول نفس اماره لذت بولدوغی مرعی ده رعی
ایلمه دیمكدر یعنی صاحب قصیده نك فاصرف
هواها دیدكی قولنه عطف ایدوب ایدركه ودخی
سن نفس امارنك شاننی وحالنی بلدكسه اول
نفس اماره كودوب ضبط ایلمه حال بوكه اول نفس
اماره اعمال صالحه ده صالمه یوررقحی اول نفس
اماره مرعای لذیذ وطتلو بولجق اولورسه سن
اول نفس اماره كندویه لذیذ كلن مرعی ده رعی
ایلمه بر آخر مرعده رعی ایلمه كه نفس اماره ء ریاضت
شریت اوزرنده قیله سن :

كودصالمه اولمسون ای یخشی رعایت ایت
مرعای طتلو

مرعای طتلو بولدوغی دم قو اسامتی :
نفس را مقهور كن چون در هوا چوكان كند :
ور بجیزی اسس كیرد باز دارش ازنسیم :
كم حسنت لذة للمرء قاتلة
من حیث لم یدر ان السم فی الدسم

كم خبریه در كثیرا تا معناسنه در حسنت فعل
ماضی مؤنثدر تفعیل بابندن تحتنده فاعلی مستتر هی
راجعدر نفس اماریه معناسی اول نفس اماره كوكجك
كوستردی دیمكدر لذة دیدكی حسنت دیدكی قولنك
مفعولیدر للمرء دیدكی حسنت دیدكی قولنه متعلقدر
مرء كیشی دیمكدر قاتلة دیدكی لذة دیدكی قولنك
صفتیدر من حیث دیدكی تعلیل ایچوندر حسنت
دیدكی قولنه متعلقدر لم یدر دیدكی لم یعلم

یعنی صاحب قصیده
بیت سابقك مصراع ثانی
سنك مضمونی ایچون تعلیل
قصد ایدوب ایلدیكی نتیجه
كرا تیله اول نفس اماره
كیشیه خدعه ایدوب
فی الحقیقه لذت اولمیان
بلكه كیشینك هلاكنه
سبب اولان نسنه یی
حسب الصورة كیشیه
كوكجك كوستر رشول حیثیتله كیم
كیشی فهم ایدوب آكلومازكه اطعا
زهر واردر نفس اماره اكا
حیله وخدعه ایتمشدر

ولم یفهم معناسنده در تحتینده نا علی مستتر هو راجع
للمرء دیدیکی قولنده ان السم فی الدسم قولنده دیدیکی
لم یدر دیدیکی قولنك مفعولیدر سم زهر معناسنده در
وسم جرب معناسنده در یعنی صاحب قصیده
بیت سابقده مصرع ثانی سنك مضموننده تحرن
اول نفس اماره مرعای لذیذ و طتلو بولجق اولورسه
سن اول نفس امارهٔ کندویه لذیذ کلمن تعلیل
قصد ایدوب ایدر که نیجه کره تله اول نفس
امارهٔ کشیه خدعه ایدوب فی الحقیقه لذت
اولمیان بلکه کشینك هلاکنه سبب اولان
نسنهٔ بحسب الصورت کشیه کوکلك کوستره
شول حیثیتله کی فهم ایدوب اکلمازلر طعامنك زهر
واردر نفس اماره اکا خدعه اتمشدر ای نیجه نسنه
طتلو کلور نفسه

طتلو کلور نفسه عاقبت
معلوم اولور که زهردر آنك دسومتی
لذتی کان یا مضرت باشد ازاید شبخص
وانجنان کودرنبابد انکه زهر ست دردسم
واخش الدسایس من جوع ومن شبع
فرب مخمصة شر من التخم
واو عطف ایچوندر اخش امر حاضردر خشی یخشی دن
کلور دوردنجی بابدندر خوف ایله سن دمکدر
صاحب قصیده منك کندو نفسنه خطابدر
التفات طریقیله الدسایس دیدیکی اخش
دیدیکی قولنك مفعولی واقع اولمشدر دسایس
دسیسه نك جمعیدر کزلو فتنه لر دمکدر من
جوع دیدیکی الدسایس دیدیکی قولنك بیانی

یعنی صاحب قصیده
نفس امارهنك بعض
خدعه سنی ذکر ایتدکدن
صکره اولا نفس اماره
نك کیزلو فتنه لرندن ذکر
ایلیوب انلردن خوف
اولنمسنی امر ایتمك مراد
ایدینوب ایدرکه خوف
ایلیوب قورق نفس
امارهنك کیزلو فتنه لرندن
که اچلقدن طوقلقدن
حاصل اولور زیرا اچلقدن
حاصل اولان حالات
حلات و بلوات
بلکه یقینی اولور کشینك
لسانی اوزره ماله ینبغی جریان
ایتدیرب کفره باعث اولور
وطوقلقدن قسوت
وغفلت حاصل اولور انتهی
خلصنا من شرور ...
والشیطان ... الرحمن

واقع اولمشدر جوع آجلق معناسنه در ومن
شبع دیدیکی من جوع دیدیکی قولنه معطوفدر
شبع طوقلق معناسنه در فرب دیدیکی قولندکی
فا تعلیل ایچوندر رب اصلنده تعلیل ایچوندر بو
محلده تکثیر ایچوندر مخمصة مصدردر مسغبة
وزننه اوزرینه زیاده آجلق معناسنه در فرب
مخمصة دیدیکی قولنک متعلقی محذوفدر تقدیری
فرب مخمصة شر من التخم رأیته دیمکدر شر
دیدیکی قولی مجرور اولمق جایزدر مبتداء محذوفک
خبری اولمق اوزرینه تقدیری هی شر دیمکدر هی
شر جمله سی محلا مجروردر مخمصة دیدیکی قولنده
صفت واقع اولمق اوزرینه شر خبرک ضدیدر
من التخم دیدیکی قولنه متعلقدر تخم اصلنده
تخمة

تخمة ایدی تانک ضمه سیله وخانک وبمک فتحه
سیله جمعی تخمات کلور تخمة دخی اصلنده وخمة ایدی
واو تایه قلب اولندی نتکم تکلاننک قلب اولنمشدر
اولندوغی کبی بو یرده تخم دیدیکی قولنده تا حذف اولنمشدر
قافیه ایچون تخم طوقلق معناسنه در یعنی صاحب •
قصیده نفس اماره نک بعض خدعه سن اتدکدنصکره
اول نفس امارنک کزلو فتنلرن ذکر ایدوب آنلردن خوف
اولنمسن امر اتمک مراد ایدنوب آیدر که خوف ایدوب
قورق نفس اماره نک کزلو فتنه لرندن که آجلقدن
طوقلقدن حاصل اولور زیرا آجلقدن حدة وسوء خلق
وملالت ومشوش الحال اولمق حاصل اولور که یقین اولور
کشینک لسانی اوزرینه ما لا ینبغی جریان ایدر ب
کوره باعث اولور ودخی طوقلقدن قسوت وغفلت

وَغَلَبَهٔ شَهْوَتْ حَاصِلْ اُولُورْ اَمَّا اَكْثَرْ اَوْقَاتْدَه اَخْلَقْ طُوقْلُقْدَنْ آشَرْ اُولُورْ زِيرَا كُوزَه بَاعِثْ اُولْمَسِي وَاِرْدِرْ

مَيْل اِتْمَه جُوعَه وَشَبْعَه اُوسْطِي كُوزَتْ

اِي بِجَه مَخْمَصَه كُتُورُرْ نِيجَه بِطْنَتِي

خُوشْ بِتَرْسْ اَزْحِيلَهَاىِ نَفْسْ چُونْ جُوعْ وَشِبَعْ

كَه كَهِي شُدْ كُرْسْنَكِي بَدْتَرْ زِ سِيرِي تُخَمْ

وَاسْتَفْرِغِ الدَّمْعَ مِنْ عَيْنٍ قَدِ امْتَلَأَتْ
مِنَ الْمَحَارِمِ وَالْزَمْ حِمْيَةَ النَّدَمِ

اِسْتَفْرِغْ اَمْرِ حَاضِرْدِرْ اِسْتِفْعَالْ بَابِنْدَنْ صَاحِبِ قَصِيدَهْ نُكْ كَنْدُو نَفْسِنَه خِطَابْدِرْ اِلْتِفَاتْ طَرِيقِيلَه اَلدَّمْعَ دِيدُكِي اِسْتَفْرِغْ دِيدُكِي قَوْلِنُكْ مَفْعُولِدِرْ دَمْعْ كُوزْ يَاشِنَه دِرْلَرْ مِنْ عَيْنٍ دِيدُكِي قَوْلِنَه مُتَعَلِّقْدِرْ مَعْنَاسِي كُوزْدَنْ يَاشْ اَقِدُوبْ اَغْلَودِمَكْدِرْ

بو بو صاحب قصيده نفس اماره نك جهالتندن وچا مشلغی جهتندن نصيحت اخذ ايتمك وكبي ذكر ايدوب نفس اماره نك هواسنى تغيير ايلمك واجب ايدوكنى بيان ايتدكدنصكره اغلمق وندامت اثرى ومقابله سى ايلدوكنه اشارت ايدوب ايلديكه كوز ياشين دوكوب اغلادكه كوزك حرامه ونا مشروع يرلره نظر ايلمكدن طولمش عصياندن اخلاط له طولمش ودنى ومختلل الحال اولمشلردر وندامت خفظنه توبه ورجوع غيرتنه ملازمت ايله اميد لدركه مغفرت اولاسن

اَغْلَودِمَكْدِرْ اِمْتَلَأَتْ فِعْلِ مَاضِي مُؤَنَّثْدِرْ اِفْتِعَالْ بَابِنْدَنْ فَاعِلِي تَحْتِنْدَه مُسْتَتِرْ هِي رَاجِعْدِرْ عَيْنَه مَعْنَاسِي طُولْدِي دِمَكْدِرْ مِنَ الْمَحَارِمِ دِيدُكِي اِمْتَلَأَتْ دِيدُكِي قَوْلِنَه مُتَعَلِّقْدِرْ مَحَارِمْ مَحْرَمُكْ جَمْعِدِرْ مَحْرَمْ حَرَامْ مَعْنَاسِنَه دِرْ اَلْزَمْ اَمْرِ حَاضِرْدِرْ دُرْدُنْجِي بَابْدَنْ اِسْتَفْرِغْ دِيدُكِي قَوْلِنَه مَعْطُوفْدِرْ مَعْنَاسِي مُلَازَمَتْ اَيْلَه دِمَكْدِرْ حِمْيَةَ النَّدَمِ دِيدُكِي اَلْزَمْ دِيدُكِي قَوْلِنُكْ مَفْعُولِدِرْ حِمْيَةٍ تِنْيَةٍ وَزْنِ اُوزْرِنَه دِرْ اَصْلِنْدَه حِمْوَةٍ اِيدِي نِتَكِمْ تِنْيَةٍ اَصْلِنْدَه تِنْوَةٍ اِيدِي حِمْيَه حِفْظْ وَغَيْرَتْ مَعْنَاسِنَه دُرْ نَدَمْ نَدَامَتْ مَعْنَاسِنَه يَعْنِي رُجُوعْ وَتَوْبَه وَپَشِيمَانْلِقْ مَعْنَاسِنَه يَعْنِي صَاحِبِ قَصِيدَهْ مُقَدَّمَا نَفْسِ اَمَّارَه نُكْ جَهَالَتِنْدَنْ وَچَامِشْلِغِي جِهَتِنْدَنْ نَصِيحَتْ اَخْذْ

اتمدکن ذکر ایدوب ونفس امارەنڭ هواسنی تعبیر ایتمك
واجب ایدکن بیان ایتدکدنصکره اغلمق توبه وندامت
آثری ومقدمەسی ایدکنه اشارت ایدوب آیدرکه
کوز یاشن دوکوب اغلادکه کوزك حرامدن ونامشروع
یرلره نظر ایلمکدن عصیان اخلاطیله طولمش
وتحیل الحال اولمشدر ودخی ندامت حفظنه توبه
ورجوع غیرتنه ملازمت ایله امید درکه معفو
ومصون اولوب محزون ومغبون اولمیاسن

یاشی حرامیله طولو کوزلردن آقدوب
تلفن کچن کنهلرك ایچون ندامتی
پس پیاز ازدیده کان اشك که چشمت پرشده
از محارم پر ملازم شو بدرکاه ندم

وخالف النفس والشیطان واعصهما

وان

وان هما محضاك النصح فاتهم

وخالف امر حاضردر مغالعه بابندن صاحب قصیدەنك
کندو نفسنه خطابدر التفات طریقیله معناسی مخالفت
ایله نفسکه دخی شیطانه دیمکدر النفس دیدکی
خالف دیدکی قولنك مفعولیدر والشیطان دیدکی
النفس دیدکی قولنه معطوفدر نفس دیوکشینك
ذاتنه اطلاق ایدرلر که انا دیمکله تعبیر اولنور
وبعضلر نفس عقلدر دیرلر اکر خیره یلترسه نفس
مطمئنه دیرلر واکر شره یلترسه نفس اماره دیرلر واکر
خیره وشره یلترسه نفس ملهمه دیرلر شیطان اصلده
ملك ایدی حضرت آدمه علیه السلام تکبرلنوب
سجده ایتملوکی سببندندر درکاهدن سورلوب
لعنت اولندی ودخی شونلرکه کیشی نامشروع یرلره

ودخی صاحب قصیده
بیت سابقده توبه ورجوع
غیرتنه وپشیمانلق حفظنه
ملازمت ایله دیوکندو نفسنه
امر ایتدی وکندن صکره نفسنه
وشیطانه دخی مخالفت
ایتمك لازم اولدیغی اجلدن
کرو نفسنه خطاب ایلدی
ایلەرکی مخالفت ایله نفسکه
وشیطانه نفسك هواسنه
وشیطانك اغواسنه
نفقت ایتمه ودخی بو ایکیسنه
عاصی اولوب امرلرنه امتثال
واطاعت ایتمه فجان بونلر سکا
صورتا خلوص اوزرنه نصیحت
واظهار محبت ایدوب اولورسه
سن بونلری تهمت ایله
اللهم خلصنا من شرور النفس
والشیطان ویسر لنا بقاء الایمان

یلتجیلردر انسی اولسون جنی اولسون انلره شیطانلر اطلاق
ایدرلر استعاره طریقیله واعصهما دیدیکی قولی
وخالف دیدیکی قولنه معطوفدر اعص امر حاضردر
ایکنجی بابدن عصیاندن مشتقدر ضمیر متصل نفسه
وشیطانه راجعدر معناسی نفسه وشیطانه
عاصی اول نفسک هواسنه موافقت ایلمه وشیطانک
امرنه اطاعت ایتمه دیمکدر وان هما دیدیکی قو
لنده کی ان حرف شرطدر هما فعل محذوفک فاعلدر
نفسه وشیطانه راجعدر محضاک دیدیکی
قولی فعل محذوفک تفسیری واقع اولمشدر حق
سبحانه وتعالینک وان احد من المشرکین استجارک
دیدیکی قولنک اسلوبی اوزرینه در محضا فعل ماضی
تثنیه در فاعلی نفسله شیطاندن عبارتدر

کاف ضمیر

کاف ضمیر بارز متصل مفعول در محضا دیدیکی
قولنک عبارتدر قصیده نک کندو نفسندن
التفات طریقیله النصح دیدیکی محضا دیدیکی
قولنک مفعول ثانیسیدر نصح نصیحت
معناسنه در وان هما محضاک النصح
دیدیکی قولنک معناسی نفسله شیطان سکا
صورتا اخلاصله نصیحت محضه ایدرلرسه
دیمکدر فاتهم دیدیکی قولندکی فا جواب
ایچوندر اتهم جمله سی وان هما دیدیکی
قولنک جوابدر اتهم امر حاضردر افتعال
بابندن تهمتدن مشتقدر معناسی نفسه
وشیطانه تهمت ایله سوزلرین استماع
ایتمیوب تکذیب ایله دیمکدر یعنی صاحب

قصیدك سابقده توبه و رجوع غیرتنه و پشیمانلق
حفظنه ملازمت ایله دیو کندو نفسنه امر ایتدکدنصکره
نفسه و شیطانه دخی مخالفت اتمك لازم اولدوغی
اجلدن کرو کندو نفسنه خطاب ایدرکه مخالفت
ایله نفسه و شیطانه نفسك هواسنه و شیطا
نك اغواسنه موافقت اتمه و دخی بو ایکیسنه عاصی
اولوب امرلرینه امتثال و اطاعت اتمسه قجان
بونلر سکا صورتا اخلاص اوزرینه محضا نصیحت
و اظهار مودت و محبت ایدجك اولورسه سن
بونلره تهمت ایله نصیحتلرین و اظهار مودت
لرین تکذیب ایدوب بونلرك مقالن استماع
ایله زیرا بو ایکیسی عدودر غرضلری و خدعه لری
و مکر و حیله لری واردر ∴ بیت

شیطانه

شیطانه نفسه عاصی اولوب قل مخالفت
اولکت دیررلریسه سکا ایله تهمتی
بر خلاف نفس و شیطان باش فرمانشان مبر
ور نصیحت میکنندت دار دایشان متهم

فلا تطع منهما خصما ولا حكما
فانت تعرف كيد الخصم والحكم

لا تطع نهی حاضردر اطاعتدن مشتقدر صاحب
قصیده نك کندو نفسنه خطابدر التفات طریقیله
منهما دیدکی لا تطع دیدکی قولنك محذوفنك
بیانی واقع اولمشدر تقدیر کلام و لا تطع کل واحد
منهما دمکدر هما نفسنه و شیطانه راجعدر
معناسی نفسندن و شیطاندن هر برسینه
اطاعت ایدوب مطیع اولمه دمکدر خصما دیدکی

یعنی صاحب قصیده بیت سابقده
نفسه و شیطانه مخالف ایله
دیدوکدن صکره نفسك و شیطانك
هر برسینك انصاری و اعوانی
واردر دیو کنه تنبیه ایلیوب
و بونلر خصومت ایلیجی او
لدقلری حالده و دخی حاکم اولدقلری
حالده بونلره اطاعت اولنماسنه
تأکید ایدوب ایدرکه نفسه
و شیطانه مطیع اولمه بونلرك
خصومتی اولوب سنك
ایچون خصم اولدقلری حالده
و دخی سنك اوزرکه حاکم اولدقلری
حالده اطاعت ایلمه زیرا سن
بیلورسین حکومتلرینده
مکر واردر

منهما دیدکی قولندکی ضمیر مجرور متصلك مرجع
الیه شیء اولان وشیطاندن حالدر واقع اولمشدر والحکما
دیدکی خصما دیدکی قولنه معطوفدر خصما قولنك معناسی
دخی سن مطیع اولمه نفسه وشیطانه حاکم اولدقلری
حالده دیمکدر فاتعلیل ایچوندر انت ضمیر مخاطبك
صاحب قصیده نك کندو نفسندن عبارتدر التفات
طریقیله تعرف فعل مضارع مخاطبدر صاحب
قصیده نك کندو نفسنه خطابدر معناسی بلورسن
دیمکدر کید الخصم دیدکی قولنك مفعولدر
کید مکر وحیله معناسنه در والحکم دیدوکی
کید الخصم دیدوکی قولنه معطوفدر قافیه اجلیچون
میم مکسور قلنمشدر یعنی صاحب قصیده بیت
سابقده نفسه وشیطانك هر برسنك انصاری
واعوانی وارایدی

واعوانی وارایدوکنه تنبیه ایدوب بونلر خصومت ایدیجی اولدقلری
حالده ودخی حاکم اولدقلری حالده بونلره اطاعت اولنمامسنه
تأکید ایدوب وتنبیه ایلیوب ایدرکه نفسنه وشیطانه
مطیع اولما بونلرك خصومتی اولوب سنك ایچون خصم
اولدقلری حالده حکومتلرینه اطاعت ایلمه زیرا سن بونلرك
خصومتنی بلورسن حکومتلری حق اوزرینه دکلدر بلکه
حکومتلرنده مکر وشر کثیر واردر

خصم وحکم فسادن بلورسن سن انلره
خصم اولسه لر یا خود حکم اتمه اطاعتی
ترك کن فرمان ایشان خواه خصمند یا حکم
زانکه مبدا تو کید خصم وهم مکر حکم

استغفر الله من قول بلا عمل
لقد نسبت به نسلا لذی عقم

یعنی صاحب قصیده کویا که دیدی که معصیتلرك قبایحی
ونفسك هواسندن اعراض
ایلدکدن صکره حق سبحانه وتعالی
دن مغفرت طلب ایلیه رکی
الله مغفرت طلب اولنمه دخی عمله مقارن
اولمیوب عمل اولمیان قولدن اوتری
اول الله تبارك وتعالی حقیچون
عمله مقارن اولمیان قولدن عمل
کلمسنی شول اوغلانی اولماز
عقیم تعن اوغلان کلمسنه نسبت
ایدرم بن ایلدیکی عمل اولمیان
قوله اعتماد اتمك اوغلانی اولمز
عقیم تعن اوغلان طلب ایلمك

الله مرخلصنا من شرور
النفس والشیطان ویسر
الایمان

استغفر فعل مضارع متکلم وحده استفعال بابندندر
معناسی اللهدن مغفرت طلب ایدرن دیمکدر من قولي
دیدوکی استغفر الله دیدوکی قولنه متعلقدر من اجل
معناسنه در بلا عمل دیدوکی قولك دیدوکی قولنك
صفتیدر معناسی ایله قولکه ترك عمله مقارندر
دیمکدر لقد نسبت دیدوکی قولندکی لام قسم محذوفك
جوابیدر والله لقد نسبت دیمکدر قد تحقیق ایچوندر
نسبت فعل ماضی متکلم وحده در نسبتدن مشتقدر به
دیدکی قولنه متعلقدر ضمیر مجروره من قولك دیدوکی قولندکی
قوله راجعدر نسلا دیدوکی نسبت دیدوکی قولنك مفعولیدر
نسل ولد معناسنه در لذی عقم دیدوکی قولی
مقدره متعلق اولوب نسلا دیدکی قولنه صفت اولمق جایزدر دخی
لام جاره الی معناسنه اولوب نسبت دیدوکی قولنه متعلق
جایزدر بو تقدیرجه به دیدوکی قولندکی با سبب معناسنه
اولوب تقدیر کلا

اولوب تقدیر کلام والله ان کان القول ثابتا بلا عمل
لقد نسبت بسبب کون القول غیر ثابت بالعمل نسلا الی
شخص ذی عقم دیمکدر ذی عقم دیو اوغلان کلمیان
ار و اوغلانی اولمز عورته اطلاق ایدرلر یعنی صاحب قصدك
معصیتلرینك قبایحن کوردکدنصکره ونفسنك هواسندن
اعراض ایتدکدنصکره حق سبحانه وتعالیدن مغفرت
طلب ایدوب آیدر که الله تعالیدن مغفرت طلب ایدوب
الله صغنورم عمله مقارن اولمیوب عملی اولمیان قولدن
اوترو اول الله تبارك وتعالی حقیچون عمله مقارن
اولمیان قولدن عملك کلمسنی شول اوغلانی اولمز
عورتدن اوغلان کلمسنه نسبت ایدرم یعنی امدی
عملله اولمیان قوله اعتماد اتمك اوغلانی اولمز عورتدن اوغلان
طلب اتمك کبیدر

نسل عقیمه نسبت ایدوب قولنی عمل

چون نسبت اتدم ایله م اندن انابتی

ی کنم استغفر الله ازکلوبی عمل

بجه یتخواهم ازان زن کو بود صاحب عقم

امرتك الخیر لکن ما ائتمرت به

وما استقمت فما قولی لك استقم

امرت فعل ماضی متکلم وحده کاف ضمیر مخاطب

عبارة صاحب قصیده نك کندو نفسندن التفات

طریقیله معناسی بن سکا امر اتدم دیمکدر الخیر

دیدکی امرتك دیدکی قولنك مفعولیدر حذف وایصال

قبیلندندر نزع خافض اوزرنه منصوبدر تقدیری

بالخیر دیمکدر خیر شول نسنه در که آنکیچون عاقبت

حمیده اوله لکن استدراك ایچوندر ما نفی ایچوندر

ائتمرت

یعنی صاحب قصیده بیت سابقك مفهومنی بیان ایلمک مراد ایدینوب کیرو کندو نفسنه خطاب ایدوب واینکه بن سکا امر ایلدم شول خیرکه آنکیچون عاقبت حمیده واوله لکن بن اول امری قبول ایلیوب اکا امتثال ایلمدم وآنوکله عامل اولمدم ودخی خیراتی ترك ایدوب ومنکراتی اشلیو حق سبحانه وتعالی جانبندن اولان اوامرك ونواهینك اوزرنه اولدم مستقیم خلاوفی اوزرنه اولدی بن بوحالده اولدم مستقیم اوزرنه اولدی مستقیم اولمجق بن سکا مستقیم اول دیدوکم نه

ائتمرت فعل ماضی متکلم وحده افتعال بابندندر

به دیدکی ما ائتمرت دیدکی قولنه متعلقدر ضمیر مجرور

امرتك الخیر دیدکی قولنك مضموننه راجعدر معناسی

بن سکا امر اتدکومله مؤتمر اولمدم یعنی اهتمام ایدوب

اکا امتثال ایلمدم وما استقمت دیدکی قولندکی

واو عطف ایچوندر استقمت فعل ماضی متکلم وحده

استفعال بابندندر استقامتدن مشتقدر

وما استقمت دیدکی امرتك الخیر دیدکی قولنه معطوفدر

استقامتدن مراد خیراتی اشلمك اوزرنه مداومت

ومنکراتی ترك اوزرنه مواظبتدر وقوع مقدر

اکوب اول الله جباری وسومکدر اول مختاری

صلی الله علیه وسلم فما قولی دیدکی قولندغی فا شرط

محذوفك جوابیدر تقدیر کلامی اذا لم استقم

فمايوثر قولي ديمكده ما استفهام ايچوندر قولي
ديدوكي يا ضمير متكلمدر لك ديدوكي مقدره متعلق
اولمق جائز تقديري نمايوثر قولي لك ديمكدر
ودخي قولي ديدوكي قولنه متعلق اولمق جايزدر كاف
ضمير خطابدر صاحب قصيدك نك كندو نفسيدن
عبارتدر التفات طريقيله استقم امر حاضردر استقامتدن
مشتقدر فما قولي ديدوكي قولنك مقولي واقع اولمشدر
يعني صاحب قصيده بيت سابقك مضموننك تفسير
اتمك ومفهومنك بيان ايلمك مراد ايدنوب كرو كندو
نفسنه خطاب ايدوب ايدركه بن سكا امر ايلدم
شول خيري كه آنكچون عاقبت حميده واردر
لكن اول امري قبول ايدوب اكا امتثال ايلمدم
وآنونكله عامل اولمدم ودخي خيراتي ترك ايدوب
ومنكراتي

ومنكراتي اشليوب حق سبحانه وتعالى جانبندن اولان
اوامرك ونواهينك خلافي اوزرنه اولدم مستقيم
اولمدم پس ادعى بن بو حالده اوزرنه اولوب مستقيم
اولمايجق بنم سكا مستقيم اول ديدكم قولم نه در وسوزك
ايچون نيجه موثردر ونه اصل نسنه مفيددر لكن
سوزي سويلينه نظر ايلمه سوزنه نظر ايله
خير اشلكه ديدم اشلمدم طوغري اولمدم
پس نيجه قيلديم سكا بن استقامتي
امر تو كردم بخير وخود نكردم هيچ خير
راستي نه دين چه كويم راست شودم كفتنم

ولا تزودت قبل الموت نافلة
ولم اصل سوى فرض ولم اصم

ولا عطف ايچوندر لا نافيه در تزودت معناسي

يعني صاحب قصيده بيت سابقك مضموننك تأنيس وتفسيرا ايدوب حق سبحانه وتعالينك جانبندن اولان اوامرك ونواهينك خلافي اوزرنه اولوب مستقيم اولمديغندن متحسر ومتأسف اولوب ايدركه ودخي آخرت ايچون آزق طوتمدم واولم كلمزدن اول سكا مدد اولان عبادات نافلة مشغول اولمدم وفرض اولان نمازدن واوروجدن غيري نافله نماز قلمدم ونافله اوروج طوتمدم

اولمدم اللهم خلصنا من شرك ... والدنيا ... بجاه الحبيب

متکلم وحده تفعّل بابندندر وما استقمت دیدیکی قولنه
معطوفدر معناسی ودخی بن آزق طوتمدم آخرت یراغن
کورمدم دیمکدر قبل الموت دیدیکی تزوّدت دیدیکی
قولنک مفعولیدر معناسی فرض اولان نمازدن و اوروجدن غیری
نافله نماز قلوب ونافله اوروج طوتوب آزق ایدنمدم
دیمکدر ولم اصلّ دیدیکی قولندکی واو عطف
ایچوندر لم اصلّ دیدیکی قولی ولا تزوّدت دیدوکی قولنه
معطوفدر اصلّ فعل مضارع متکلم وحده تفعیل بابندن
آصلنده اصلّی ایدی علامت جزم مدن اوتری یا ساقط
اولدی معناسی بن نماز قلمادم دیمکدر سوی الفرض
دیدیکی قولنک معناسی فرض اولان نمازدن غیری دیمکدر
ولم اصم دیدیکی قولندکی واو عطف ایچوندر لم اصم
دیدیکی ولا تزوّدت دیدیکی قولنه معطوفدر اصم
فعل مضارع

فعل مضارع متکلم وحده اصلنده اصوم ایدی لم داخل
اولوب جزم عملن ایدوب اجتماع ساکنینی لازم کلوب واو حذف
اولندی معناسی ودخی بن اوروج طوتمدم فرض اولان اوروجدن
غیری دیمکدر نفی صاحب قصیده بیت سابقک
مصرع ثانیسنک مضموننده تأسف وتحسر ایدوب حق سبحانه
وتعالی جانبندن اولان اوامرک ونواهینک خلافی
اوزرینه اولوب مستقیم اولمدم دیدکدن صکره
کرو تأسف وتحسر ایدوب آیدرکه ودخی آزق طوتمدم   طوتمدم بیان
واخرت یراغن کورمدم بکا اولوم کلمزدن اول عبادات
نافله یه مشغول اولمدم وفرض اولان نمازدن واو   روجدن
غیری نافله نماز قلمدم ونافله اوروج طوتمدم
اولمزدن اول نوافله زاد ایدنمدم
صوم وصلوتی قلمدم الا فرضیتی

سنتیهم کین نکردم بهر زاد آخرت
در نماز و روزه جز فرضی نیامد از تنم

ظلمت سنة من احیی الظلام الی
ان اشتکت قدماه الضر من ورم

ظلمت فعل ماضی متکلم وحده ظلمدن مشتقدر معناسی
بن ظلم ایلدم نقصان ایتمک اوزرنه اولدم دیمکدر
سنة دیدکی ظلمت دیدکی قولنک مفعولیدر سنتدن
مراد حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم قولیدر وفعلیدر
من اسم موصولدر بوراده مندن مراد حضرت رسولدر
احیی فعل ماضیدر افعال بابندن احیادن مشتقدر الظلام
دیدکی احیی دیدکی قولنک مفعولیدر ظلام مصدردر ذهاب
وزننه اوزرنه بوراده مظلم معناسنهدر تقدیری
اللیل المظلم دیمکدر معناسی قرانکو کیجهلری احیا ایدن دی

طاعتله دیمکدر

یعنی صاحب قصیده حضرت رسولک
مدحنه شروع ایدوب
وبیت سابقده تأسف
وتحسر ایدوب آزق طوتمدم
وآخرت یراغن کورمدم
دیدوکنک بیانن وتقریرن
قصد ایدوب آیدیکه قرانکو
کیجهلرده طاعت ایتمکله صباحه دکین
اویقوسز قلمغله تا مبارک
ایاقلری ورمدن شیشنجه
ایدنجه دکین قرانکو کیجهلری
احیا ایدن کمسنه نک که
حضرت رسولدر صلی الله علیه
وسلم سنتی شریفه سنی
ترک ایلیوب کندمه ظلم
ایلدم دیمک اولور

طاعتله دیمکدر الی ان اشتکت دیدکی قولی احیی دیدکی
قولنه متعلقدر ان مصدریهدر اشتکت فعل ماضی
مؤنثدر افتعال بابندن شکایتدن مشتقدر قدماه
دیدکی اشتکت دیدکی قولنک فاعلیدر قدما قدمک تثنیه
سیدر ضمیره اضافتله تثنیه نونی دوشمشدر قدم
ایاق معناسنه ضمیر مجرور من موصوله راجعدر الضر
دیدکی قولی منصوبدر نزع خافض اوزرنه تقدیری
من الضر دیمکدر اشتکت دیدکی قولنک مفعولیدر معناسی
ضرردن دیمکدر من ورم دیدکی ظرف مستقردر الضر
دیدکی قولنک بیانی واقع اولمشدر ورم شیش
معناسنهدر یعنی صاحب قصیدهنک حضرت رسولک
صلی الله علیه وسلم مدحنه شروع ایدوب وبیت سابقده
تأسف وتحسر ایدوب آزق طوتمدم وآخرت یراغن کورمدم

دیدكلنك بیانن و تقریرینی ایدرکه قراکو کیجه لرده طاعت
وعبادت ایتمكله صباحه دكن اویقوسز قالمغله تاپوُلری
آیقلری ورم زحمتندن شكایت ایدنجیه دكن قرکو کیجه لری
احیا ایدوب صباحه چقارن كمسنه نك كه حضرت
رسولدر صلی الله علیه وسلم سنتنی یعنی قولنی و فعلنی
ترك ایلیوب كندوم ظلم ایلدم
اولدنلری دیری طوتنك سنتنی قودم
كم آیغی قلوردی ورمدن شكایتی
من ستم كردم سبی بر سنت خیر رسل
آنكه از احیای شبها پای او كردی ورم
وشدّ من سغب احشاءه وطوی
تحت الحجارة كشحا مترف الادم
واو عطف ایچوندر شدّ فعل ماضیدر مدقوزنی اوزرنه

یعنی صاحب قصیده بیت سابقده مضموننه عطف ایلیوب تحسر و تأسف ایدوب وحضرت رسولی مدح قصد ایلیوب ایدرکه ودخی حضرت رسولك سنتنی ترك ایلدم که اول مبارك بوش بوكرلرینه آجلقدن طاش بغلردی و لطیف و كوكجك بدن اولدی حالده طاش آلتنده اول مبارك بوكرلرینی یانلرین و بوكرلرین بوكردی زیرا كندو و به زیاده زحمت ویررردی
اللهم خلصنا من شرور النفس والشیطان و یسر لنا اتقاء الایمان

معناسی محكم ایدوب بغلدی دیمكدر بیت سابقده احیی دیدكی
قولنه متعلقدر من اجل و سبب معناسنه شعب آجلق
معناسنه احشا حشانك جمعیدر حشا بكور بیل معناسنه ده
دیورلك اوزرنه دخی اطلاق ایدرلر ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر طوی فعل ماضیدر فاعلی تحتنده مستتردر حضرت
رسوله راجعدر معناسی بكردی دیمكدر تحت الحجارة
دیدكی طوی دیدكی قولنك ظرفیدر تحت جهات ست
دندر فوقك ضدیدر حجارة طاشی معناسنه در كشح دیدوكی
طوی دیدوكی مفعولدر كشح یان و بكر معناسنه مترف
الادم دیدوكی طوی دیدوكی قولنك فاعلندن حال واقع
اولمشدر مترف لطیف و كوكجك معناسنه در ادم جلد
معناسنه در یعنی صاحب قصیده بیت سابقك مضموننه
عطف ایدوب تحسر و تأسف ایدوب وحضرت رسولی مدح

كشح بیان

قصد ایلیوب آیده که ودخی حضرت رسولك سنتنی ترك

ایلدوکه اول مبارك بوش بکرلرینه اجقلدن طاش

باغلردی لطیف وکوکجك بدن اولدوغی حالده طاش التنده

یاتلرن وبکورلرن یوکردی

او آچ اولدوغنجه یوره کی صالنما ایچون

نازك تننه بغلردی اول حجارتی

سنك سینی برشکم آن نازینی آزکر سنکی

وراودته الجبال الشم من ذهب

عن نفسه فاراها ایما شمم

واو عطف ایچوندر راودت فعل ماضی بونشدر مفاعله

بابندن مراوده دن مشتقدر مراوده کندوبی آخر ایچون

وآخرك مرادی اوزرینه اولمق ایچون جدله طلب اتمکدرلر

ضمیر بارز متصل حضرت رسوله راجعدر الجبال دیدوکی

راودت دیدوکی

یعنی صاحب قصیده تأسف وتحسر ایدوب بیت سابقك مضموننه عطف ایلیوب وحضرت رسولك صلی الله علیه وسلم مدحین قصد ایدوب وسلم مدحین قصد ایدوب ودخی فقر مشقتلرین ایلدوکه ودخی رسولك صلی الله اخبار ایدن رسولك سنتنی ترك ایلیوب علیه وسلم سنتنی ترك ایلیوب اولدغی اولو طغلر التوندن اولدغی حالده کندولرینی قبول ایلسنی دیو اول حضرت ذات شریفدن طلب ایلرلردی اول ذات پاك دخی انلردن اعراض ایدوب انلره انواع اولولق کوستردی قبول ایلمزدی

راودت دیدوکی قولنك فاعلدر جبال جبلك جمعیدر

طاغلر دیمکدر الشم دیدوکی قولنك صفتدر شم

اشمك جمعیدر حمر احمرك جمعی اولدوغی کبی اشم اولو دیمکدر

اعظم معناسنه در من ذهب دیدوکی قولندن حال

واقع اولمشدر ذهب التون دیمکدر عن نفسه دیدوکی

قولی راودت دیدوکی قولنه متعلقدر ضمیر مجرور حضرت

رسوله راجعدر فاراها دیدوکی قولندکی ارا فعل ماضی در

افعال بابندن تحتنده فاعلی مستتر حضرت رسوله راجعدر

معناسی کوستردی دیمکدر ضمیر بارز متصل جباله راجعدر

ایما دیدوکی اراها دیدکی قولنك حذف اولنان

مفعول ثانی سنك صفتدر تقدیری فاراها اشما

ایما شمم دیمکدر ما زائدر تأکید ایچون شمم

اولولق معناسنه در یعنی صاحب قصیده تحسر

وتأسف ايدوب بيت سابقك مضموننه عطف ايليوب
وحضرت رسولك صلى الله عليه وسلم مدحن قصد ايدوب
ايدركه ودخي فقر مشقتلرن اختيار ايدن رسولك
سنتني ايلدم كه اولوطاغلر التوندن اولدوغي حالده كندو
قبول ايلسون ديو اول حضرت ذات شريفلرين طلب
ايلر كردي اول ذات پاك دخي انلردن اعراض ايدوب انلره
انواع اولولق كوستردي التفات ايتميوب قبول ايلمزدي
فقر اختيار ايدردي طاغلردن قبدن اني قلورردي مراوده لردن

اول كوستردي آلتون طاغلرك انلره رفعتي
كوه از زر كرد خود را عرضه تا كردد قبول
روي كردانيد ازان زر مصطفى خير الامم

وأكدت زهده فيها ضرورته
إن الضرورة لا تعدو على العصم

يعني صاحب قصيده تأسف وتحسر ايدوب بيت سابقك مضموننه عطف ايليوب حضرت رسولك مدحن قصد ايدي ايديكه ودخي حضرت رسولك سنتني ترك ايليوب كندي ظالم ايلديكه اول رسولك ضرورتي وشدة احتياجي دنياده زهدن وصلاحن موكد وحكم قلوردي تحقيقا ضرورت غالب اولوب ظلم ايلمز شول حق سبحانه وتعالى جانبندن عصمتي اولوب محفوظ اولان كمسنه زيرا اول رحانك تابيعي اقويا اولوب النفس

اللهم احفظنا من شرور النفس والشيطان ويسر لنا بقا الايمان

واو عطف ايجون

واو عطف ايجوندر اكدت فعل ماضي مؤنثدر تأكيددن
مشتقدر تفعيل بابندندر تأكيد محكم ومقرر ايتمك
معناسنه در زهده ديدوكي اكدتن ديدوكي قولينك
مفعوليدر ضمير مجرور حضرت رسوله راجعدر فيها ديدكي
قولي زهده ديدوكي قولينه متعلقدر ضمير مجرور جباله راجعدر
كلام قرينه سيله ودخي دنيايه راجع اولمق جايزدر
مقام قرينه سيله ضرورته ديدوكي اكدت ديدكي
قولنك فاعليدر ضرورت احتياج معناسنه در ضمير مجرور
حضرت رسوله راجعدر لا نفي ايچوندر تعدو فعل مضارع
مؤنثدر عدواندن مشتقدر تحتنده فاعلي مستتر هي
راجعدر ضرورة معناسي اول ضرورت غالب اولمز وظلم ايلمز
دمكدر على العصم ديدوكي لا تعدو قولينه متعلقدر
عصم عصمتك جمعيدر عصمت معصوم معناسنه در حق جانبندن

صقلنمش دیمکدر. ودخی اعتصام معناسنه اولمق جائزدر. یعنی
صاحب قصیده تحسر وتأسف ایدوب بیت سابقك
مضموننه عطف ایلیوب وحضرت رسولك مدحن قصد
ایدوب ایدرکه ودخی حضرت رسولك سنتی ترك ایلدکه
ضرورتی ودنیایه شدت احتیاجی دنیاده زهدن وصلاحن
مؤکد ومقرر ومحکم قلوردی تحقیقا ضرورت غالب اولوب ظلم
ایلر حق سبحانه وتعالی جانبندن اعتصامی اولوب معصوم
اولان کسنیه زیرا اول رحیم رحمانك تأکیدی اقوی در
نفسك وشیطانك دعوتیندن.

زهدن ضرورتی دخی محکم قلوردی
زیرا ضرورتنه یکلمزدی عصمتی
با ضرورت تها که بودش ترك دنیا پیشه کرد
از ضرورت خسته نبود انکه بود دست برتهم

وکیف تدعوا

وکیف تدعوا الی الدنیا ضرورة من
لولاه لم تخرج الدنیا من العدم

کیف استفهام ایچوندر استبعاد وانکار معناسنه
تدعوا فعل مضارع مؤنث در دعوتدن مشتقدر الی الدنیا
دیدکی تدعو دیدوکی قولنك ضرورت من دیدکی تدعو
دیدوکی قولنك متعلقدر احتیاج معناسنه من اسم
موصولدر لولا حرف امتناعیه در جمله اسمیه داخل اولور وبو
جمله اسمیه نك خبری محذوف اولور وجوبله لولاه
دیدوکی قولنك تقدیری لولا هو موجود دیمکدر لولاه
دیدکی قولنك اولان ضمیر کرچه صورتده ضمیر مجرور در
لکن محلا مرفوعدر مبتدا اولمق اوزرینه وخبری محذوفدر
متکلم ذکر ایتدوك وبو ضمیر من موصوله راجعدر حضرت
رسولدن عبارتدر لم تخرج الدنیا دیدوکی قولی لولاه

یعنی صاحب قصیده بیت
سابقده حضرت رسولك
زهدنی ضرورتی مؤکد ایلدکن
ایتدوکنی وضرورت آنك
اوزرینه غلبه ایتدوکنی
ذکر ایتدکدن صکره آنی بیان
وعیان ایتمك قصد ایلیوب
وضرورت حضرت رسوله دنیایه
دعوت ایتمسنی انکار واستبعاد
ایدوب ایدرکه نه کیفیتله
دنیایه دعوت ایده بیلور ضرورت
اول حضرت رسولی که اکر اول
اولمسیدی دنیا عدمده مستور
چهره دی نتکم حق تعالی انك شاننده
بیورمشدر لولاك لما خلقت
الافلاك

دیدوکی قولنك جوابیدر الدنیا دیدوکی لم تخرج دیدوکی
قولنك فاعلیدر دنیا ادنی نك مؤنثیدر علیا اعلی نك
مؤنثی اولدوغی کبی ادنی اعلانك ضدیدر دار فنادن کنایت
اوزرنه اولدوغی اجلدن دار فنایه دنیا دیو اسم قودلر
من العدم دیدوکی قولی لم تخرج دیدوکی قولنه متعلقدر
عدم یوقلق معناسنه یعنی صاحب قصیده بیت
سابقده حضرت رسولك زهدینی و صلاحنی ضرورتی
مؤکد و محکم ایتدوکن و ضرورت انك اوزرنه غلبه
ایتدوکن ذکر ایتدکدن صکره اکی بیان ایتمك قصد ایلیوب
و ضرورت حضرت رسولی دنیایه دعوت ایتمسنی
انکار و استبعاد ایدوب ایدر که نه کیفیتله دنیایه
دعوت ایده بلور ضرورت اول حضرت رسولی که
اکر اول حضرت رسول صلی الله علیه وسلم اولمسیدی دنیا
کتم عدمدن

کتم عدمدن قضای وجوده چقمزدی نتکیم حق سبحانه
و تعالی اول ذات شریفك حقنده دمشدر لولاك
لولاك لما خلقت الافلاك
اول اولمسیدی اولمزدی سرشت جهان
دنیایه آنی نیجه دعوت ایلیه دی ضرورتی
چون تواند خواند بر دنیا ضرورت آنکه او
کر نبودی نامدی بیرون دنیا از عدم
محمد سید الکونین و الثقلین
و الفریقین من عرب و من عجم
محمد دیدوکی قولی مجروردر سنة من اصل الظلام دیدوکی
قولندکی من موصولدن بدل اولمق اوزرنه و یاخود
ضرورت من لولاه دیدوکی قولندکی من موصولدن
بدلدر و مرفوع اولمق جایزدر مبتدا محذوفك خبری

یعنی صاحب قصیده ابیات
سابقده اخبار ایتمشدر که
ذکر ایتدکی امام اکبری
تعریف ایتمك عیان و بیان
ایلمك مراد ایلدیکی مقدما
اخلاق حسنه سین و اخبار
ممدوحه سن ذکر ایتدوکه
امام اکبر حضرت محمد صلی الله
علیه وسلم دنیا و اخرت اهلنك
اولوسی و اشرفیدر انسلك
و جنلك دخی اولوسیدر انلری
اصلاح ایتمك ایچون کوندرلدی
لشکلرو دخی عرب طایفه سینك
و عجم طایفه سینك اولوسیدر
اللهم خلصنا من شرور النفس
و الشیطان و یسر لنا بقاء الایمان

اولمق اوزرینه تعدی هو محمد دمکدر سید دیدوکی
دخی مجروردر ومرفوع اولمق جایزدر محمد دیدوکی قولنك
صفتی اولمق اوزرینه کونین دن مراد دنیا واخرت سید
الکونین دیدوکنك معناسی حضرت رسول صلی الله علیه
وسلم دنیانك واخرتك اولوسیدر دیمکدر والثقلین
دیدوکی کونین دیدوکی قولنه معطوفدر ثقلین
دن مراد انس وجندر معناسی حضرت رسول انسك
وجنك اولوسیدر دیمکدر والفریقین دیدوکی قولی
دخی کونین دیدوکی قولنه معطوفدر فریقیندن مراد عرب
وعجمدر من عرب وعجم دیدوکی قولی الفریقین
دیدوکی قولنك بیانی واقع اولمشدر عرب عینك
وراننك ضمه سیله عربانك جمعیدر عجم عینك وجیمك
فتحه سیله عربك ضددر ودخی عینك وجیمك
ضمه سیله

ضمه سیله اوقمق جایزدر عرب دیدوکی قولنه بتقتیله
یعنی صاحب قصیده ابیات سابقه ده اخبار ممدوحه سن
ذکر ایتدوکی ایمام اکبری تصریح ایدوب عیان وبیان ایلمك
مراد ایدینوب ایدرکه مقدما اخلاق حسنه سن واخبار
ممدوحه سن ذکر ایتدوکم اما اکبر محمددر دنیا واخرت
اهلنك اولوسی وشرفیدر انسنك وجننك دخی اولوسیدر
انلری اصلاح ایچون کوندرلمشدر ودخی عربك وعجمك
اولوسیدر واصلاح ایدیجی سیدر

عربه قلبدر عجمه انسه جنه هم
دنیاده آخرتده محمد سیادتی

آن محمد سید کونین فخر انس وجان
بهتر اهل دو عالم وبهتر عرب وعجم

نبینا الآمر الناهي فلا احد
ابر في قول لا منه ولا نعم

یعنی صاحب قصیده حضرت
رسولك صلی الله علیه وسلم
سیادتنه متعلق بعضی
اموری دخی ذکر ایتمك مراد ایدینوب
ومدحینی قصد ایلیوب ایدرکه
اول محمد بزم پیغمبرمزدر معروفه
امر ایدیجیدر ومنکراتدن
نهی ایدیجیدر پس جمیع مخلوقاتدن
بر احد یوقدرکه اول حضرت
رسولدن اصدق ویکرك اوله
مقام نفیده ومقام اثباتده
لا دیمکده ونعم دیمکده قچان
مقام نفیده لا دیمسه ارتق اندن
نعم کلمه ومقام اثباتده نعم
دیمسه ارتق اندن لا کلمه

بني فعل وزني اوزرینه فاعل معناسنه جایز بو تقدیرجه
بنادن مشتقدر اصلنده بني دینلور معناسي خبر
ویریجي دمکدر ودخي مفعول معناسنه اولمق جایز
بو تقدیرجه نبوتدن مشتقدر اصلنده نبیؤ دینلور
معناسي نبوت ویرلمشدر دمك اولور امر اسم
فاعلدر امر ایدیجي دمکدر ناهي دیدوکي دخي اسم
فاعلدر نهي ایدیجي دمکدر فلا احد دیدوکي
فا شرط محذوفك جوابیدر تقدیر کلام اذا کان
هو الامر والناهي فلا یکون احد دمکدر لا لیس معناسنه
در احد دیدوکي لانك اسمیدر ابر دیدوکي
لانك خبریدر ابر اصدق معناسنه در في
قول لا دیدوکي ابر دیدوکي قولنه متعلقدر
في قول لا دیدوکي قولنك معناسي في التکلم بکلمة
لا في مقام

لا في مقام النفي دمکدر منه دیدوکي قولي دخي ابر
دیدوکي قولنه متعلقدر ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر ولا نعم دیدوکي قولندکي واو عطف ایچوندر
لا زایددر فلا احد دیدوکي قولندکي نفي تاکید ایچوندر
کتورلمشدر ولا نعم دیدوکي قولي فلا احد ابر
في قول لا دیدوکي قولنه معطوفدر ولا نعم دیدوکي
قولنك معناسي ولا احد ابر منه في التکلم بقول
نعم في مقام الاثبات والوعد دمکدر یعني
صاحب قصیده حضرت رسولك صلی الله علیه وسلم
سیادتنه متعلق بعض امور دخي ذکر ایتمك مراد
ایدنوب ومدحن قصیده ایلیوب ایدرکه اول محمد که
سید الکونیندر بزوم پیغمبرمزدر معروف
امر ایدیجیدر ومنکراتدن نهي ایدیجیدر نبي

امدی جمیع مخلوقاتدن بر احد یوقدر که اول حضرت رسولدن
اصدق و یکرك اوله مقام نفی ده و مقام اثباتده لا دیمکده
و نعم دیمکده چونکه مقام نفی ده حضرت رسول لا دیسه
آرتوق اندن نعم کلمز و دخی مقام اثباتده نعم دیسه
آرتوق اندن نعم کلمز نفی ده اثباتده نهی ده ایجابده
اذنده ردده اعطاده منع ده اجابتده امتناعده حضرت
حضرت رسولدن اصدق و یکرك بر احد یوقدر

اولدر بنیمز امر و ناهی کمسنه نك
لا و نعمده انجلدن یوق مقالتی

امر و ناهی پیمبران رسول راست رو
راست کو تر نیست ز و دره گفتی لا و نعم

هو الحبیب الذی ترجی شفاعته
لکل هول من الاهوال مقتحم

ضمیر متصل بیت

یعنی صاحب قصیده اول حضرت رسولك سیادتنه متعلق بعض مناقبین ذکر ایتدکدنصکره اضعفدن اقوایه انتقال وادنادن اعلایه اتصال قصد ایلیوب اصل مناقبین و رأس مراتبین ذکر اتمك مراد ایدینوب ایدیکه اول حضرت رسول حق سبحانه و تعالینك حبیبیدرکه اندن شفاعت رجا اولنور جمیع مؤمنین ایچون شول شدة خوفله تخوف اولنان امرده که شدایدها نیله دنلر بین الناس داخل و مدخول فیه درکه ذنوب عظیمه در اللهم خلصنا من شرور النفس والشیطان و یسر لنا بقاء الایمان

ضمیر متصل بیت سابقده نبینا دیدوکی قولنه راجعدر حبیب
فعل وزنی اوزرینه محبوب معناسنه ترجی فعل مضارع مجهول
اومق معناسنه اوزرینه محبوب معناسنه شفاعته
دیدوکی ترجی دیدوکی قولنك فاعلدر شفاعت غیری ایچون
آخردن عفو و یا فضل طلب اتمکه دیرلر ضمیر مجروره
هو الحبیب الذی دیدوکی قولندکی اسم موصوله
راجعدر لکل هول دیدکی ترجی دیدوکی قولنه
متعلقدر اوجه بودرکه بو راده لام معناسنه اولا هول
شدة خوف معناسنه در من الاهوال دیدوکی ظرف
مستقردر کل هول دیدوکی قولنك بیانی واقع اولمشدر
مقتحم دیدوکی هول دیدوکی قولنك صفتیدر مقتحم
دید اقتحامدن مشتقدر جایزدرکه اسم فاعل اولا
حانك کسره سیله داخل معناسنه و دخی جایزدرکه

رجاده مشتقدر

اسم مفعول اولاحانك فتحه سيله مدخول فيه معناسنه يعني
صاحب قصيده حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم سيادتنه
متعلق بعض مناقبني ذكر ايتدكدنصكره اضعفدن افوايه انتقال
ايدوب ادنادن اعلايه ترقي قصد ايليوب اصل مناقبني ورأس
مراتبني ذكر ايتمك مراد ايدنوب آيدركه اول حضرت رسول
حق سبحانه وتعالينك محبوبيدركه اندن شفاعت رجا اولنور
جميع مؤمنين ايچون شول شدة خوفلره تخوف اولنان امرده كه
شدايد هائله دندر بين الناس داخل ومدخول فيه دركه
ذنوب عظيمه در ناس اني ارتكاب ايدر زيرا حبيب الله
اولان كمسنه نك ملتمس مبذول دعاسي مقبولدر

اول بر حبيبدر كه قتي قورقولر ايچون
مجموع عالم اندن اومر شفاعتي

ان حبيبي كو بود اميدگاه مردمان

درشفاعت

درشفاعت نزد سختيهاي پيچيده بهم
دعا الى الله فالمستمسكون به
مستمسكون بحبل غير منفصم

دعا فعل ماضيدر دعوتدن مشتقدر تحتنده فاعلي مستتر
هو راجعدر حضرت رسوله الى الله دنيدوكي دعا ديدوكي
قولنه متعلقدر معناسي الله ك معرفتنه والله اطاعت
وعبادت ايتمك دعوت ايدر ديمكدر فالمستمسكون
ديدوكي قولنده كي فا شرط محذوفك جوابيدر تقديري
اذا دعا رسول الله الى معرفة الله فالمستمسكون
ديمكدر مستمسكون اسم فاعل جمع مذكردر استفعال
بابندن استمساكدن مشتقدر تعلق ايتمك وياپشمق
معناسنه به ديدوكي قولي فالمستمسكون ديدوكي
قولنه متعلقدر ضمير مجرور حضرت رسوله راجعدر

يعني صاحب قصيده بيت
سابقده حضرت رسولك
اصل مناقبني ورأس مراتبني
ذكر ايتدكدنصكره اني تقرير
وتأكيد قصد ايليوب وحضرت
رسولي مدح ايتمك مراد ايدينوب
ايلديكي اول حضرت رسول جميع
مخلوقاتي حق تعالينك معرفتنه
وطاعتنه وعبادتنه دعوت
ايدوب بيلدرس امدى
اول ذات شريفه ياپشانلر
كمسنلر برايپه ياپشورلركه
منقطع اولور دكلدر

بِحَبْلِ دیدوکی مُسْتَمْسِکُونَ دیدوکی قَوْلِنَه مُتَعَلِّقْدُرْ

حَبْل ایپه دیرلَرْ غَیْرِ مُنْفَصِمِ حَبْلِ دیدوکی قَوْلِنُکْ صِفَتِدُرْ

مُنْفَصِمْ اِسْمِ فاعِلْدُرْ اِنْفِصامْدَنْ مُشْتَقْدُرْ اِنْقِطاعْ

مَعْناسِنَه صاحِبِ قَصِیدَه بَیْتِ سابِقْدَه حَضْرَتِ

رَسُولُکْ صَلَّی اللّٰهُ علیه وسلّم اَصْلِ مَناقِبِنی وَ رَأْسِ مَراتِبِنی

ذِکْر ایتْدُکْدَنْصُکْرَه اَیِ تَقْدِیرِ و تَاکِید قَصْد ایلیوُبْ وَحَضْرَتِ

رَسُولِی مَدْح اِتْمَکْ مُرادْ ایدِنُوبْ ایدَرْکِه اوُلْ حَضْرَتِ رَسُولْ

جَمِیعْ مخلوقاتی حق سبحانه وتعالی‌نك معرفتنه وَطاعَتِنَه

وَعِبادَتِنَه دَعْوَتْ اِیدوُبْ یلترِیُرامْدِی اوُلْ ذاتِ شَرِیفَه

یاپِشوُبْ تَعَلُّقْ اِیدَنْ کِمْسَنَه لَرْ بر ایپه یاپِشْمِشْ‌لَرْدِرکِه

مُنْقَطِعْ اوُلْمَزْ وَاوُزِلْمَزْ ایپ دَکِلْدُرْ

اوُزُلْماسی ایپه یاپِشْدِی اکا اوُیَنْ

زیراکه طغری حق یولِنَه قِلْدِی دَعْوَتی

مَرْدِمانْ خوانْد

مَرْدِمانْ خوانْد بحق اوهرکه ده اوُدَسْت زَدْ

دَسْت زَدْ دیرحبلِ محکم کان نبرید زهم

فَاقَ النَّبِیِّینَ فِی خَلْقٍ وَفِی خُلُقٍ

وَلَمْ یُدانُوهُ فِی عِلْمٍ وَلا کَرَمِ

فاقَ فِعلِ ماضیدِرْ فَوْقْدَنْ مُشْتَقْدُرْ تَحْتِنْدَه فاعِلِی مُسْتَتِرْ

هُوَراجِعْدُرْ حَضْرَتِ رَسُولَه مَعْناسی اَعْلا اوُلدی فَضْل وَشَرَفْ

جِهَتِنْدَنْ دِمَکْدُرْ نَبِیّینْ نَبِینُكْ جَمْعِیدُرْ پیغامبرلَرْ

دِمَکْدُرْ وَفِی خَلْقٍ دیدوکی فاقَ دیدوکی قَوْلِنَه

مُتَعَلِّقْدُرْ خَلْق خانُكْ فَتْحه سیلَه خِلْقَتْ مَعْناسِنَه

بوُنْدَنْ مُرادْ اوُلَنانْ ذاتِدُرْ وَکَمالاتِ ظاهِرَهٔ محسو

سَه‌دُرْ وَفی خُلُقٍ دیدوکی فی خَلْقٍ دیدوکی قَوْلِنَه

مَعْطوفْدُرْ خُلُقْ خانُكْ ضَمّه سیلَه خوُی شان مَعْنا سِنَه

بوُنْدَنْ مُرادْ اوُلَنانْ صِفاتِدُرْ وَکَمالاتِ باطِنَه غَیْرِ

٥٤

یعنی صاحب قصیده حضرت

رسولك ذاتنك وصفاتنك

وافعالنك جمیع انبیادن تفضلك

زیاده سن ذکر اتمك مراد ایدندی

ومدحینی قصد ایلیوب باینده کمالات

اول حضرت رسولك جمیع

ورسلدن ذاتنده وصورتده صفاتنده

ودخی جمیع انبیاده رسل ظاهرده

وباطنه ده فایق واعلا اولدی فضلك

ودخی جمیع انبیا و رسل اول حضرت

رسولك علمنك وافعال حسنه

سنك اول ذات شریفه مقارنه

اولوب یقین اولامزلر مساوی

اولمق قنده قالدی اللهم

خلصنا من شرور النفس والشیطان

ویسر لنا بقاء الایمان

محسوسه در ولم یدانوه لم یقربوه معناسنه یدانوا
فعل مضارع جمع مذکردر مفاعله بابندن فاعلی
نبییّنی دیدوکی قولندن عبارتدر مدینه دن
مشتقدر مقاربت معناسنه ضمیر منصوب حضرت
رسوله راجعدر یعنی جمیع انبیا حضرت رسوله مقارن
ومقارب اولمزلر فی علم دیدوکی لم یدانوه دیدوکی
قولنه متعلقدر وفی کرم دیدوکی فی علم دیدوکی
قولنه معطوفدر کرمدن مراد حسن فعلدر
صاحب قصیده حضرت رسولک صلی الله علیه
وسلم ذاتنک وصفاتنک وافعالنک جمیع انبیادن
فضلنک زیاده سن ذکر ایتمک مراد ایدنوب ومدحن
قصد ایلیوب ایدر که اول حضرت رسول جمیع
انبیا ورسلدن ذاتده وصفاتده وصورتده

وکمالات

وکمالات ظاهره محسوسده وکمالات باطنه
غیر محسوسه ده فایق واعلا وافضلدر ودخی جمیع
انبیا ورسل اول حضرت رسولک علمنده وافعال
حسنه سنده اول ذات شریفه مقارن ومقارب
اولوب یقین اولمزلر انلروک حضرت رسولدن
زیاده سی اولمق ویا حضرت رسوله مساوی اولمق
قانده قالدی: خلق وخلقده قاموی نبیدن زیاده در:
علم وکرمده یوقدر اکا کمسه قریبی

بهتر پیغامبران در خلق ودر خلق انك
کس چو او نامد نه در علم نه در وصف کرم

وکلهم من رسول الله ملتمس
غرفا من البحر او رشفا من الدیم

کلهم دیدوکی قولنده کی ضمیر مجرور بیت سابقده

یعنی صاحب قصیده بیت
سابقك مضمونی تقویه ایچون
وبیان ایلمك مراد ایدنوب
وحضرت رسولك صلی الله
علیه وسلم مدحین قصد
ایلیوب ایدر کی جمیع انبیا
ورسل اول حضرت رسولدن
التماس ایدیب علوم کبیره سی
وفتوت کبیره سی ذکرندن برآغوج
صو طلب ایدرلر ودخی افعال حسنه سی
یعنی ندن برآغیز صو طلب ایدر
التماس ایلرلر والله اعلم

نبیلین دیدوکی قولنه راجعدر من رسول الله
دیدکی ملتمس دیدوکی قولنه متعلقدر رسولك
فعولی وزنی اوزرنه در مفعول معناسنه در
ملتمس اسم فاعلدر افتعال بابندن التماسدن مشتقدر
طلب معناسنه غرفا دیدوکی ملتمس دیدوکی
قولنك مفعولیدر غرف اللکه صو اوجلمغا دیرلر
بوراده مراد اولان برآوج صو دمکدر من البحر
دیدوکی غرفا دیدوکی قولنه معطوفدر رشف
آغزله صو المغا دیرلر بوراده مراد اولان بر اغز صو
دمکدر من الدیم دیدوکی رشفا دیدوکی
قولنه متعلقدر دیم دیمه نك جمعیدر دیمه
کیجه وکوندز اتصال اوزرنه یغان یغموره
دیرلر صاحب قصیده بیت سابقك مضمونی

تقریر اتمك

تقریر اتمك وبیان ایلمك مراد ایدنوب وحضرت رسولك
صلی الله علیه وسلم مدحن قصد ایلیوب ایدرکه
جمیع انبیا و رسل علیهم السلام اول حضرت رسولدن
صلی الله علیه وسلم التماس ایدوب علوم کثیره سی
وفنون کبیره سی دکزدن برآوج صو طلب ایدرلر
ودخی افعال حسنه سی یغمورندن برآغز صو طلب ایدرلر
∴ آنك بكارئ غرفی و بارانی رشفه ∴
مجموع انبیا لرندن شفاعتی ∴
∴ جمله کیشان از رسول الله کردی التماس
یك کف از دریای علم وتتری زآب کرم ∴
و واقفون لدیه عند حدهم
من نقطة العلم او من شكلة الحكم
واقفون دیدوکی بیت سابقده ملتمس دیدوکی

یعنی صاحب قصیده حضرت رسولك مرتبه سی وبقای … قاتنك جمیع انبیانك قابلیتلری واستعدادلری مقدارنجه هر بریسینك مرتبه سی ومقامی ذکر اتمك مراد ایدوب ومدحین قصد … وحضرت رسولك جمیع انبیا ایله … ایلیوب ایدرکه … اول حضرت رسولك اوکنده توقف ایدوب … اوستاد اوکنده طوران شاکرد … ومرتبه لری قتنده … حضرت رسولك نقطه علمندن … وشکله حکمندن … اللهم خلصنا من شرور النفس والشیطان … الایمان

قولنه معطوفدر واقفون اسم فاعل جمع مذكر
معناسی توقف طورر لر دیمكدر لدیه دیدوكی
قولنك واقفون دیدوكی قولنك ظرفیدر عنده قتنده
دیمكدر اما بوراده عند علی معناسنه در حدهم
دیدوكی قولنه مضاف اولمشدر حد غایت ونهایت
معناسنه در اما بوراده مرتبه معناسنه در ضمیر
مجرور انبیایه راجعدر من نقطة العلم دیدوكی
حدهم دیدوكی قولنك بیانی واقع اولمشدر او من
شكلة دیدوكی قولندكی او واو عاطفه
معناسنه در من شكلة الحكم دیدوكی
من نقطة العلم دیدوكی قولنه معطوفدر شكله
دیو كلمه لرك حروفنك اعرابنه دیرلر حكم حكمتك
جمعیدر علمله عمل بالاحكامك جانبیندن نفس
انسانیه نك

انسانیه نك استكمالنه دیرلر صاحب
قصیدك حضرت رسولك مرتبه سی ومقامی قاتنده
جمیع انبیانك قابلیتلری واستعدادلری مقدارنجه
هر برسنك مرتبه سن ومقامن ذكر اتمك مراد ایدنوب
وحضرت رسولك مدحن قصد ایلیوب آیدر كه
جمیع انبیا ورسل اول حضرت رسولك اوكنده
توقف ایدوب طورر لر نتكم شاكرد اوستاد اوكنده
طورر كبی كندو مرتبه لری اوزرنده كه آنلرك
مرتبه لری حضرت رسولك نقطه علمندندر كه
حق سبحانه وتعالینك بحر علمندن فایضدر ودخی
حضرت رسولك شكله حكمندندر كه
حق سبحانه وتعالینك خزاین حكمندن حاصلدر
امدی وحضرت رسولك صلی الله علیه وسلم مرتبه

سنك ومقاملرنك نهايتنه علوم غيوبدن غيري كمسنه نك
اطلاعي يوقدر ❁ طور قتنده هر بري حدينك نقطه‌دن ❁
❁ يا شكلدن كه قابلدر علمي وحكمتي ❁
❁ تردوا ايستاده جمله هريكي بر حد خويش ❁
❁ نقطه از علم دارند يا نصيبي از حكم ❁

فهو الذي تم معناه وصورته
ثم اصطفاه حبيبا بارئ النسم

فهو ديدوكي قولنك في ابيات سابقه ايجون
نتيجه در ضمير مرفوع حضرت رسوله راجعدر الذي
اسم موصولدر تم فعل ماضي در مدوزني اوزرنه
معناسي تام اولدي ديمكدر معناه ديدوكي تم
ديدوكي قولنك فاعلدر ضمير مجرور حضرت رسوله
راجعدر معنادن مراد حضرت رسولك باطني ويا
روحانيتي ويا

يعني صاحب قصيده ابيات
سابقه ده حضرت رسولك
اطوار (?) ووجه سيني واخلاق
ستوده سيني اصلا مناقبي ومراسـ
مراتبني وجميع انبيادن فايق واعلا
ايدوكيني ذكر ايتديكدنصكره
بو جمله نك نتيجه سن وما لني
ذكر ايتمك مراد ايدينوب
ايدر كه بني امدي اول حضرت
رسول شول رسولدر كه
آنك باطني وظاهري وحقله
وخلقله معامله سي تمام وكمال
الله ... حكمن خوش
يتشمشكن اندن صكره
كه جميع نفوسي خلق ايليجك
اول حضرت رسولي ارزنديلوب
محبوب ايدينمشدر

روحانيتي ويا حقله معامله سي ويا طريقتي در وصورته
ديدوكي قولنه معطوفدر ضمير مجرور حضرت رسوله
راجعدر صورتدن مراد حضرت رسولك ظاهري ويا جسمانيتي
ويا خلقله معامله سي ويا شريعتي در ثم اصطفاه ديدوكي
ثم ديدوكي قولنه معطوفدر اصطفا فعل ماضي در افتعال
بابندندر بارئ النسم ديدوكي فاعلدر معناسي
صافي قلوب اولرندلكي ديمكدر ضمير منصوب حضرت
رسوله راجعدر حبيبا ديدوكي اصطفا ديدوكي قولنك
مفعولندن حال واقع اولمشدر باري اسم فاعلدر
خالق ومبتدع وموجد معناسنه باري دن مراد
الله تعالي در نسم نسمه نك جمعيدر نسمه نفس
معناسنه در بو راده نسمدن مراد نفوس مطلقه
درکه مخلوقات معناسنه صاحب قصيده ابيات

سابقه‌ده حضرت رسولك اخبار ممدوحه‌سن و اخلاق
محموده‌سن اصل مناقبی و راس مراتبی و جمیع انبیادن
فایق و اعلا ایدوکن و جمیع انبیادن بر احد اکا مساوی
و مقارن اولمدوغن و جمیع انبیا اندن مستفید اولوب
آنك اوکنده متوقف اولدقلرن و جمیع اول حضرت
رسولك فضلندن مستفید اولدقلرن ذکر ایتدکدن
صکره بو جمله‌نك نتیجه‌سن و مآلن ذکر ایتمك مراد ایدنوب
آیدرکه بیش ایمدی حضرت رسول شول رسولدرکه
آنك باطنی و ظاهری روحانیتی و جسمانیتی خلقده و خلقلده
معامله‌سی طریقتی و شریعتی تمام کمالنه ایرشمشکه
اندن صکره حق سبحانه و تعالی که جمیع نفوس ناطقه
خلق ایدیجیدر اول حضرت رسولی اوزنده لیوب و کزیدك
قلوب اختیار ایلیوب محبوب ایدنوب اقرب المقربین

وخاتم النبیین تلك

وخاتم النبیین قلمشدر ایمدی اکا اتباع لابد و لازمدرکه
تبعیتی حبیب و قربه نصیب حصولنی مستوجب و متقاضی
:: ای حبیب ایدندی بر آدن خلایقی ::
:: ایرشدی چون تمامنه معنا و صورتی ::
ازخلایق او بودر صورت و معنی تمام ::
بر کزیدش بر محبت خالق و روح نسم ::

منزه عن شریك فی محاسنه
فجوهر الحسن فیه غیر منقسم

منزه دیدوکی خبر بعد خبردر بیت سابقده فهو
دیدوکی قولی ایچون و یا خود مبتداء محذوفك
خبریدر تقدیری هو منزه دمکدر منزه اسم
مفعولدر تفعیل بابندن تنزیه‌دن مشتقدر
بعید معناسنه عن شریك دیدوکی منزه

یعنی صاحب قصیده حضرت
رسولك بیت سابقده صفات
ایجابیه‌سنی بعض صفات
ذکر ایلیوب و مدحنی قصد
ایلمك مراد ایدنوب ایدرکه
اول حضرت رسولك حسننك
جمالنك زینتنك کمالنك
اکا شریکی بولنمقدن منزهدر
تنکلم حق تعالی اجل و علی
واجل انبیتنك منزه اولدیغی
بیز ایمدی اول حضرت رسولك
اولان جوهر حسن اجزالره
منقسم اولمز دکلدر
والله اعلم اللهم خلصنا
من شرور النفس والشیطان
ویسر لنا بقاء الایمان

دیدوکی قولنه متعلقدر فی محاسنه دیدوکی
شریک دیدوکی متعلقدر ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر محاسن حسن جمعیدر غیر قیاس اوزرنه
قبحک مقابلیدر فجوهر الحسن دیدوکی
قولندکی فا شرط محذوفک جوابیدر تقدیری
اذا کان منزها عن شریک فی محاسنه فجوهر
الحسن دیمکدر جوهرک حسنه اضافتی اضافه
بیانیه‌در فیه دیدوکی غیر منقسم دیدوکی
قولنه متعلقدر و دخی جایزدر که ظرف مستقر
اولوب جوهر الحسن دیدوکی قولنک بیانی اوله
فیه دیدوکی قولندکی ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر غیر منقسم دیدوکی فجوهر الحسن
دیدوکی قولنک خبریدر صاحب قصیده بیت
سابقده

سابقده حضرت رسولک صفات ایجابیه‌سندن بعض
صفاتن ذکر ایتدکدنصکره صفات سلبیه‌سندن
دخی بعض صفاتن ذکر ایتمک مراد ایدوب و مدحن قصد
ایلیوب آیدر که اول حضرت رسولک حسننده جمالنده
زینتنده کمالنده اکا شریک بولنمقدن منزهدر
نتکم حق سبحانه و تعالی وحدانیتنده و صفات
تنزیهاتنده منزه اولدیغی کبی یعنی الله اعلم اول حضرت
رسولده اولان جوهر حسن آخره منقسم اولور
دکلدر همان اکا مخصوصدر

اولدر محاسننده منزه شریکدن
یوقدر جو حسن جوهرنک اندن قسمتی

او منزه از شریک اندر محاسن آمده
جوهر حسن محمد پاره نامد در قسم

دع ما ادعته النصارى في نبيهم
واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم

دع امر حاضردر يدع دن ماضيسى متروك اولان
فعللردندر اترك معناسنه در صاحب قصيدك
كندو نفسنه خطابدر تجريد طريقيله معناسى
سن ترك ايله ديمكدر ما اسم موصولدر ادعت
فعل ماضى مؤنثدر افتعال بابندن ادعادن و
مشتقدر دعوى اتدك معناسنه ضمير منصوب
ماء موصوله راجعدر النصارى ديدوكى قولنك
فاعلدر نصارى كفره طائفه سندن بر قومدر كه
حضرت عيسى نك ضال ومضل اولان قومدر في نبيهم
ديدوكى ادعت ديدوكى قولنه متعلقدر معناسى
نصارى طائفه سى پيغمبرى حقنده دعوى اتدكلرى ديمكله

يعني صاحب

يعني صاحب قصيدك بيت سابقده اولى حضرت رسول شريكدن منزهدر ديو مدح ايلدكده دعواى الوهيت فهم اولنوب بو فهم اولنان معنى خلاف مقصود اولوب كه نصارى طائفه سنك عيسى عليه السلام حقنده اولان اعتقادلريدر بو فهم اولنان معناسى دفع اتمك مراد ايدنوب ايدر كه ترك ايله وتمتع قل نصارى طائفه سنك كندو نبيلرى حقنده اتدكلرى دعوى كه تكريدر يا تكرينك اوغلودر ديو اعتقاد ايتمشلردر

يعني صاحب قصيدك بيت سابقده اولى حضرت رسولك
شريكدن منزهدر ديو مدح ايلدكده دعواى
الوهيت فهم اولنوب بو فهم اولنان معنى خلاف مقصود
اولوب كه نصارى طائفه سنك عيسى عليه السلام
حقنده اولان اعتقادلريدر بو فهم اولنان معناى
دفع اتمك مراد ايدنوب ايدر كه ترك ايله وتمتع
قل نصارى طائفه سنك كندو نبيلرى حقنده
اتدكلرى دعواى كه پيغمبرلرى ايچون تكريدر
ويا تكرينك شريكيدر ويا تكرينك اوغلدر ديو
اعتقاد ايلمشلردر ودخى اولى حضرت رسولك حقنده
مراد ايدنورسه كوك منقدرى مقام بشريتدن نبيلك
اوزرينه مدح حكم ايله تمت

نصرانيلر نبيلرينه ديدوكى قوسن
قل نجه ديلرسك سن انلردن مدحى

پس بکودر حق سید هرچه خواهی از حکم

انچه ترسایان بکفتند در حق عیسی مکو

وانسب الی ذاته ماشئت من شرف

وانسب الی قدره ماشئت من عظم

وانسب دیدوکی بیت سابقده دع دیدوکی

قولنه معطوفدر انسب دیدوکی متعلقدر

مجرور حضرت رسوله راجعدر ما اسم موصولدر شئت

فعل ماضی مخاطبدر معناسی سن دلدوکك نسنه دیمکدر

من شرف دیدوکی ماشئت دیدوکی قولنك

بیانیدر وانسب الی قدره دیدوکی وانسب

الی ذاته دیدوکی قولنه معطوفدر قدره مقدار

وقدرت معناسنده در ضمیر مجرور حضرت رسوله

راجعدر من عظم دیدوکی قولی کم یقرب بو معنا سنه

احضار سن ایله دمکدر الی ذاته دیدوکی انسب دیدوکی

یعنی صاحب قصیدك بیت سابقده نصاری آلاعاسنی ترك ایله و تمتع قل دیدکلری اول حضرت رسولك مقام بشریتنه مرتبهٔ نبوتنه قلوب اصناف شرفدن انك ذاتنه وقدرینه نسبت ایتسه مك مراد ایدینوب ومدحین قصد ایلیوب ایلسکه اول حضرت رسولك ذاتنه مقام بشریتده شرفدن نقلدر دلرسك نسبت ایله ودخی اول ذات شریفك قدرینه مرتبهٔ نبوتده عظمتدن نقدر قادر ایسك نسبت ایله اللهم خلصنا من شرور النفس والنفس والشیطان ویسر لنا بقاء الایمان

یدانو فعل مضارع

یدانو فعل مضارع جمع مذکردر مفاعله بابندن

فاعلی تبیینی دیدوکی قولندن عبارتدر مداینه

دن مشتقدر مقاربت معناسنه در ضمیر منصوب

حضرت رسوله راجعدر یعنی جمیع انبیا حضرت رسوله

مقارن ومقاری اولمزلر فی علم دیدوکی لم یدانوه

دیدوکی متعلقدر ولا کرم دیدوکی فی علم

دیدوکی قولنه معطوفدر کرمدن مراد حسن

فعلدر یعنی صاحب قصیده حضرت رسولك

صلی الله علیه وسلم ذاتك وصفاتك وافعالده جمیع

انبیادن فضلنك زیاده سن ذکر ایتمك مراد ایدینوب

ومدحین قصد ایلیوب آیدر که اول حضرت رسولك

جمیع انبیا ورسلدن ذاتده وصفاتك وصورتده

وکمالات ظاهره محسوسده وکمالات باطنه

غیری محسوسده فائق و اعلا و افضلدر و دخی جمیع رسل
اول حضرت رسولک علمنده و افعال حسنه سنده اول
ذات شریفه مقارن و مقارب اولوب یقینی اولمزلر انلرک
حضرت رسولدن زیاده سی اولمق و یا حضرت رسوله مساوی
اولمق قتنده قالدی: خلق و خلقده قاموا نبیدن زیاده در

علم کرمده یوقدر اکا کسنه قربتی
بهتر پیغامبران در خلق در خلق آمده
کس چو او نامدن در علم نه در وصف کرم

وکلهم من رسول الله ملتمس
غرفا من البحر او شفا من الدیم

دیدوکی ماشئت دیدوکی قولنک بیانی واقع
اولمشدر عظم عظمتک جمعدر عظمت اولولق
عظمت معناسنده در یعنی صاحب قصیده بیت سابقده
نصاری

نصاری ادعاسنی ترک ایله و ممتنع قل دیدکدن صکره
حضرت رسولی مقام بشریتده مرتبهٔ نبوت قلوب
اصناف شرفدن و انواع عظمتدن آنک ذاتنه
و قدرنه نسبت ایتدرمک مراد ایدینوب و مدحن
قصد ایلیوب ایدر که اول حضرت رسولک ذاتنه
مقام بشریتده شرفدن نقدر دلرسک نسبت ایله
سنک قادر اولدیغکدن دخی زیاده متحملدر و داخی اول ذات
شریفک قدرنه و مقدارنه مرتبهٔ نبوتده عظمدن نه قدر
اولور سک نسبت ایله سنک قادر اولدیغکدن
دخی زیاده یه متحملدر: ذاتنه نسبت ایله نیجه دیلرسک شرف

هم نیجه قدرنه دلرسک جلالتی
نسبتش هر ذات او کن هرچه خواهی از شرف
نسبتش بر قدر او کن هرچه خواهی از عظم

فَاِنَّ فَضْلَ رَسُولِ اللّٰهِ لَيْسَ لَهُ
حَدٌّ فَيُعْرِبُ عَنْهُ نَاطِقٌ بِفَمِ

فا تقليل ايچوندر اِنْ حرفدر حروف مشبهه بالفعلدن
فضل ديدوكى اسمدر انّ نك رسول الله ديدوكى
مضاف اليه سدر فضل ديدوكى قولنك ليس له
حدّ ديدوكى خبردر انّ نك ليس فعلدر افعال
ناقصه دن له ديدوكى محذوف متعلقى ايله
خبردر ليس نك حدّ ديدوكى اسمدر مؤخر
ليس نك حد نهايت معناسنه در فيعرب
ديدوكى قولندكى فا سببيه در ليس له حدّ
ديدوكى قولنك جوابدر يعرب فعل مضارع مذكردر
افعال بابندن معدّادن ايله منصوبدر تقديرى
فان يعرب ديمكدر اعرابدن مشتقدر بيان
اتمك واظهار

يعنى صاحب قصيده بيت
سابقك مضموننك تعليلنى
ذكر اتمك وحضرت رسولى صلى الله
عليه وسلم مدح ايلمك مراد
ايدينوب آيديركى اول حضرت
رسولك صلى الله عليه وسلم
فضلنه غايت ونهايت يوقدر
بس غايتله عالم وعاقل كامل
وفاضل اولان كسنلر آنوك
فضلنى وكمالنى قلبيله تحرير
ولسانيله تقرير واغزيله
نطق ايدب عيان وبيان
ايله دكلدر

اتمك واظهار اتمك معناسنه در عنه ديدوكى
فيعرب ديدوكى قولنه متعلقدر ضمير مجرور فضل
رسول الله ديدوكى قولنه راجعدر ناطق فيعرب
ديدوكى قولنك فاعلدر ناطق اسم فاعلدر نطق
دن مشتقدر معناسى سويلجى دمكدر بفم ديدوكى
ناطق ديدوكى قولنه متعلقدر فم آغز معناسنه در
يعنى صاحب قصيده بيت سابقك مضموننك
تعليلنى ذكر اتمك وحضرت رسولى مدح ايلمك مراد
ايدنوب آيديركه اول حضرت رسولك صلى الله عليه
وسلم فضلنه غايت ونهايت يوقدر پس غايتله
عاقل اولان كسنه نك فضلنى اغزيله ولسانيله
بيان وعيان ايله دكلدر بايق رسول فضلنه بر حد يوقدر
كم نيشه اكا متكلم عبارتى

فضل وجاه مصطفی حدی ندارد در کمال
تا تواند کرد شخصی روشن از ابنش وکم

لو ناسبت قدره آیاته عظما
احیا اسمه حین یدعی دارس الرمم

لو حرف شرطدر ناسبت فعل ماضی مؤنثدر معا
علة بابندن مناسبتدن مشتقدر مناسبت
نسبتده شرکت معناسنه در قدره دیدوکی ناسبت
دیدوکی قوللنک مفعولیدر قدر مرتبه معناسنه در
ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر آیاته دیدوکی
ناسبت دیدوکی قوللنک فاعلیدر آیات آیتک
جمعیدر معجزه معناسنه عظما دیدوکی ناسبت
دیدوکی قوللنک تمیزی واقع اولمشدر عظم اولولق
معناسنه در احیی فعل ماضی افعال بابندن احیادن
مشتقدر دری قلمق

یعنی صاحب قصیده حضرت
رسولك قدری و مرتبه سنی
معجزاتندن اعظم و اعلا ایدوکنی
اشعار و اظهار ایتمك استیوب
و مدحینی قصد ایلیوب ایدکی
اگر اولا حضرت رسولك معجزاتی
اولولق یوزندن قدرینه
و مرتبه سنه مناسب
اولیدی اسم شریفی اگلوب
و آنکله دعا قیلنوب دعوت
اولندیغی حینده آنك اسم
شریفی شول محو اولوب
چورومش کمکلری احیا
ایدوب دیرلدیر ایدی
اللهم خلصنا من شرور
النفس والشیطان ویسر لنا
بقاء الایمان

مشتقدر دیری قلمق معناسنه در اسمه دیدوکی
احیی دیدوکی قوللنک فاعلیدر ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر حین وقت معناسنه در احیی دیدوکی
قوللنک ظرفیدر یدعی فعل مضارع مجهولدر دعوتدن
مشتقدر دارس اسم فاعلدر درسدن مشتق
محو اولمق و چورمك معناسنه در رمم رمه نك
جمعیدر کمک کرد مکدر دارسك رممه اضافتی
صفتك موصوفه اضافتی قبیلندندر یعنی صاحب
قصیدك حضرت رسولك صلی الله علیه وسلم قدری
و مرتبه سی اسماسندن معجزاتندن اعظم و اعلا
ایدوکن اشعار و اظهار ایتمك استیوب و مدحن
قصد ایلیوب آیدرکه اگر اولا حضرت رسولك
معجزاتی اولولق یوزندن قدرینه و مرتبه سنه

مناسب اولدی اسم شریفی اکلوب وآنوکله دعا قلنوب
دعوت اولندوغی حینده آنك اسم شریفی شول محو اولوب
جو ریان گوکلری احیا ایدوب دیرلدیدی زیرا الله
تبارك وتعالی وقتاکه اول ذات عزیزك برکاتیله
موات قلوبی وارواحی احیا ایلدی اسمه مناسب
مطابق بودرکه اول ذات عزیزك اسم شریفنك
میانیله موات عظامی واشباحی احیا ایلدی لکن
حکمت الهیه بعض آثارك ظهورن اقتضا ایلدی

گر معجزاتی اولیدی قدرنه کوره
دیرلدیدی ادی اکلدقده رمتی

درخور قدر بزرکش کر نبودی معجزات
یاد نامش زنده کردی استخوانهای رمم

لم یمتحنا بما تعی العقول به

حرصا علینا

یعنی صاحب قصیدك
اول حضرت رسولك نهایت
کمالی وغایت جلالی اولوب
وقرب الهیسی تناهی مرتبه
اولدیغی اجلدن امتنه قلت
شفقتی ومرحمتی وعدم اهتمامی
زهنه تبادر ایتدوکینی دفع
اتمك مراد ایدینوب ایلرکه
اول حضرت رسوله بزوم اوزرزه
حریص اولوب بزه قوی عنایتی
وشدت رغبتی اولدوغی اجلدن
شول عقول عاجز اولدوغی
نسنه ایله بزی امتحان
ایلمدی پس اول حضرت رسوله
شك وکمان اتمنوز
اللهم حلصنا

حرصا علینا فلم نرتب ولم نهم

یمتحن فعل مضارع افتعال بابندن امتحاندن مشتقدر
تجربه معناسنه ضمیر متکلم مفعول به صریحدر
یمتحن دیدوکی قولنك تحتنده فاعل ضمیر مستتر هور راجعدر
حضرت رسوله بما تعی دیدوکی لم یمتحنا دیدوکی
قولنه متعلقدر ما اسم موصولدر تعی فعل مضارع
مؤنثدر لفیف مقروندر دردنجی بابدن ماضی سی
عی در تعی معناسنه العقول دیدوکی تعی دیدوکی
قولنك فاعلدر عقول عقلك جمعدر به دیدوکی
تعی دیدوکی قولنه متعلقدر ضمیر مجرور موصوله
راجعدر حرصا دیدوکی لم یمتحنا دیدوکی قولنك
مفعول له سیدر حرص میل معناسنه وشدت رغبت
وحفظ معنا معناسنه علینا دیدوکی قولنه متعلقدر

فلم ترتب دیدوکی قولندکی فا سببیه در فاء فصیحه
دخی اولمق جائزدر ترتب فعل مضارع متکلم مع الغیر
افتعال بابندن ارتیابدن مشتقدر شك وکمان
معناسنه ولم یفهم دیدوکی فلم ترتب دیدوکی
قولنه معطوفدر نفهم فعل مضارع متکلم مع الغیر
فهماندن مشتق اولمق جایز بو تقدیرجه
معناسی بز خیران و متحیر اولمازدملکدر ودخی وهمدن
مشتق اولمق جائزدر بو تقدیرجه معناسی
بز وهمه وارو ب تردد و غلط اتمززدمك اولور
یعنی صاحب قصیده اول حضرت رسولك نهایت
کمالی وغایت جلالی اولوب وقرب الهی تناهی مرتبه
اولدوغی اجلدن امتنه قلت شفقتی ومرحمتی
وعدم اهتمامی ذهننده تبادر اتدوکن دفع اتمك
مراد ایدنوب

مراد ایدنوب ایدرکه اول حضرت رسول بزه اوزره
حریص اولوب بزه قوی عنایتی وشدت رغبتی اولدوغی
اجلدن شول عقول عاجز اولدوغی نسنه ایله بزی
امتحان ایلمدی پس امدی اول حضرت رسوله شك
وکمان اتمزیز و قرآن مجیدك حقیقتی ادراکده
متحیر دکولز حمد ایدرز که بز اول الله بزی اول
حضرت رسولك امتندن قلدی

بو یرق بیوك مدی بزه کوچکم براغوز
هایم لغیلیه کوکلومزه درلو ریبتی
انجه او فرمود عقلا ز فهم آن عاجز نشد
بر صلاح ماجرا نیست بی کمان و بی تهم

اعی الوری فهم معناه فلیس یری
للقرب والبعد منه غیر منفحم

یعنی صاحب قصیده
اول حضرت رسولك صلی الله
علیه وسلمك مناقبی
ذکر ایتدکدنصکره رسولك
حقایق کمالنی ودقایق
جلالنی احاطه سندن خلق
قاصر ایدوکنی اعلام اتمك
مراد ایدینوب وبیله حینی
قصد ایلیوب ایدرکه اول
حضرت رسولك معناسی
یعنی حقیقت کمالی وفضلت
حالنی فهم ایدوب ادراك
اتمسی وحقایق کمالنی ودقایق
جلالنی احاطه سی خلقی عاجز
قلدی تبین اول حضرت رسولك
ذاتی قربندن وبعدندن
کورنور دکلدر
اللهم خلصنا من شرور النفس
والشیطان ویسر لنا بقاء الیه

اعيى فعل ماضى افعال بابندن معناسى عاجز قلدى دمكدر
الورى ديدوكى اعيى ديدوكى قولنك مفعوليدر
مخلوقات معناسى فهم معناه ديدوكى اعيى ديدوكى
قولنك فاعلدر ضمير مجرور حضرت رسوله راجعدر
معنادن مراد حضرت رسولك حقيقت كمالى در
فليس ديدوكى قولندكى فا شرط محذوفك
جوابدر ودخى تفسيريه ايچون اولمق جائزدر ليس
ديدوكى قولنك تحتنده مستتر اولان ضمير منير شانده
يرى فعل مضارع مجهولدر رؤيتدن مشتقدر
للقرب ديدوكى قولى يرى ديدوكى قولنه متعلقدر
للقرب ديدوكى قولندكى لام من معناسنه در
والبعد ديدوكى للقرب ديدوكى قولنه معطوفدر
فيه ديدوكى غير منفحم ديدوكى قولنه متعلقدر
منه
ضمير مجرور

ضمير مجرور حضرت رسوله راجعدر غير منفحم ديدوكى
قولنك قايم مقامى فاعلدر منفحم ساكت ومتحير معناسنه
يعنى صاحب قصيده اول حضرت رسولك امل سنا
قبن وراس مراتبن ذكر ايتدكدنصكره آنك حقايق
كمالنى ودقايق جلالنى احاطه سندن قاصر ايدوكن
اعلام ايتمك مراد ايدنوب ومدحن قصد ايليوب آيدركه
اول حضرت رسولك معناسى يعنى حقيقت كمالنى
وفضيلت حالنى فهم ايدوب ادراك ايتمسى وحقايق
كمالنى ودقايق جلالنى احاطه سى خلق عاجز قلدى
زيرا ادراكده واحاطه ده قاصرلردر بس امدى
اول حضرت رسولك قربندن وبعدندن كورنور
دكلدر آنوك حقنده ساكت ومتحير اولان غيرى
بيت
معناسى فهمى خلقك آنك عاجز ايلدى

يعنى صاحب قصيده
اول حضرت رسول عالم حسيده
صورت مخصوصه سببيله
نظر ايليجى غافلينك نظرلريله
عالم فارسيك قوة بصيرتله
نظر ايليجى واصلينك نظرلرندن
بيان وعيان ايلمك مراد ايدينوب
ومدحين قصد ايليوب
ايدركه اول حضرت رسوله
اولان حالت شمس حالتى
كبيدر قچان شمسه ايراقدن
نظر اولنسه كوزلره صغير
كورنور اما قچان يقيندن
نظر اولنسه قوت ضياسى
وكثرت جلاسى ونهايتله
جاريى اولدوغى اجلدن
كوزى قمشدرر

كمسنه يوق كه آكا بلنده حقيقى
عاقلاردن از فهم معناى محمّد عاجزبند
اهل عالم جمله در وصفش كشيده ستند دم

كالشمس تظهر للعينين من بعد
صغيرة وتكل الطرف من امم

كالشمس ديدوكى ظرف مستقردر مقدره
متعلقدر مبتداء محذوفك خبريدر تقديرى
هو عليه السلام كالشمس ديمكدر تظهر
فعل مضارع مؤنثدر تحتنده فاعلى مستتر
هى راجعدر كالشمس ديدوكى قولنه تظهر
جمله سى مبتداء محذوفك خبريدر تقديرى
هى تظهر ديمكدر ودخى كالشمس ديدوكى
قولنك صفتى اولمق جائزدر الف لام زائد
اولدوغى تقديرنجه

اولدوغى تقديرجه للعينين ديدوكى تظهر
ديدوكى قولنه متعلقدر عينين عينك
تثنيه سيدر من بعد ديدوكى قولى دخى
تظهر ديدوكى قولنه متعلقدر بعد قربك خلافيدر
ايراقدن ديمكدر صغيرة ديدوكى تظهر ديدوكى
قولنك فاعلندن حالدر واقع اولمشدر وتكل
ديدوكى قولى تظهر ديدوكى قولنه معطوفدر
تكل فعل مضارع مؤنثدر افعال بابندن تحتنده
فاعلى مستتر هى راجعدر كالشمس ديدوكى
قولنه معناسى ضعيف ايدون قمشدرر ديمكدر
الطرف ديدوكى تكل ديدوكى قولنك مفعوليدر
طرف كوز معناسنه من امم ديدوكى تكل
ديدوكى قولنه متعلقدر امم قرب معناسنه

يعني صاحب قصيده اول حضرت رسولي عالم حسّيده
صورت مخصوصه سنده نظر ايلين غافلينك
نظرلريله عالم قدسيده قوّة بصرتله نظر ايلين
واصلينك نظرلرن بيان وعيان ايلمك مراد
ايدنوب ومدحن قصد ايليوب ايدركه اول
حضرت رسولدن اولان حالت شمس حالي كبيدر
قچان شمسه ايراقدن نظر اولنسه كوزلرن
صغير كورر نور اما قچن يقيندن نظر اولنسه
وفرتي وكثرت ضياسي جلاسي ونهايتله حرارتي
اولدوغي اجلدن كوزلري عاجز وضعيف قلوب
قمشدرر كذلك اول حضرت رسولدن ايراق
اولنلروك وغافللرك كوزلرنه اول ذات پاك
شريف صغير كورنور زهي تصوّر باطلدني محالدر زهي

تفكر وخيا

تفكر وخيال محالدر زهي وقتاكه اول حضرت رسولده مكان
قربده واصل اولنلرك كمال قدرت بصيرتله نظر
اولنسه بر مرتبه ده عظمتله وهيبت تعبير لسانله
عيان وتحرير يدله بيان اولنوركه الله انجق
باري البشر وخالق القوى وا لقدر بيان وعيان ايلر

كونش كبي كه كوزه ايراقدن كيچي كورنور
كوز بائمز يقيندن آكا شيله جثّتي
مثل خرشيد ست حالش كان بوده كوچك زدور
در برابر چشمهاي مه دُرّ انداز دبهم

فكيف يدرك في الدنيا حقيقته
قوم نيام تسلّوا عنه بالحلم

و شرط محذوفك جوابيدر تعديري اذا كان حاله
عليه السلام شبيها بحال الشمس وكيف يدرك

يعني صاحب قصيده بيت
سابقده مخفي نن بيان ايتمك
وحضرت رسولك حقيقت نبوتي
عيان ايلمك مراد ايدينوب ايدركه
قچان اول حضرت رسولك
حالي شمس حالي كبي اولديسه
دنياده غافل ومحجوب اولوب
اويقوده اولان قوم اول حضرت
رسولك حقيقت نبوتي
ادراك ايده بلورمي ادراك
ايتمكه قادر دكللردر اول حضرت
رسولك كمالات قدسيه سي
مجرد اويقوده ودوشده كورمكله
راضي اولوب قناعت ايتمشلردر
اللهم خلصنا من شرور
النفس والشيطان وبشرنا
بلقاء الايمان

انكاری بیان

دیمکدر كیف استفهام انکاری ایچوندر یدرك
فعل مضارعدر افعال بابندن ادراکدن مشتقدر
فی الدنیا دیدوکی یدرك دیدوکی قولنه متعلقدر
حقیقته دیدوکی یدرك دیدوکی قولنك مفعولیدر
ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر قوم دیدوکی
یدرك دیدوکی قولنك فاعلدر نیام دیدوکی
قوم دیدوکی قولنك صفتدر نیام نائمك
جمعیدر معناسی اویقوده اولجیلر دیمکدر تسلوا
فعل ماضی جمعیدر تفعل بابندندر تسلیدن
مشتقدر فاعلی قومدن عبارتدر معناسی راضی اولدیلر
قناعت ایدرلر دیمکدر تسلوا جمله سی صفت
بعد صفتدر عنه دیدوکی تسلوا دیدوکی
قولنه متعلقدر ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر

راجعدر بالحلم دیدوکی تسلوا دیدوکی قولنه
متعلقدر حلم حانك ولامك ضمه سیله رؤیا
معناسنه‌در یعنی صاحب قصیده بیت سابقدك
مضمونین بیان ایتمك و حضرت رسولك حقیقت
نبوتین و ماهیت مصطفویتین عیان ایلمك
مراد ایدنوب آیدر که تحقیق اول حضرت رسولك
حالی شمس حالی کبی اولدی ایسه دنیا غافل
و محجوب اولوب اویقوده اولان قوم اول حضرت
رسولك حقیقتین نیجه ادراك ایده بیلورلر ادراك
ایتمکه قادر دکلدر اول حضرت رسولك کمالات
قدسیه سنی مجرد اویقوده ودوشده کورمکه
راضی اولوب قناعت ایتمشلردر بن ایمدی
هرکسنه که اول حضرت رسولی دنیاده بلدی

وهر كيمسنه كه اول حضرت رسولي دنياده بلمديب
منكر اولوب اكا اطاعت ايلمدي اول كيمسنه دنياده
متمتع اولميوب ابد الابد كافر نسنه فائده ايتميوب
نار جحيمده مخلد ومؤبد قالدي

دنياده اني نيجه بلسه اول اوير كيشي
كه اندن دوشي كتورمش اولا اكه سلوي
چون بدانندش حقيقت اهل دنيا چون بود
مست خواب وديده نش در خواب دانند مفتنم

فمبلغ العلم فيه انه بشر
وانه خير خلق الله كلهم

فاشرط محذوفك جوابدر تقديري اذا لم يدرك
حقيقته قوم نيام فمبلغ علمهم دمكدر
مبلغ اسم مكاندر محل بلوغ ونهايت بلوغ
معناسنه

يعني صاحب قصيده قوم نيامك
عدم ادراكلرن وعلم اجماليلرن
بيان وعيان اتمك مراد ايدينوب
وحضرت رسولك مدحين قصد
ايليوب ايديکي نجان قوم نياملك
دنيا اهلك ادراكلري حضرت
رسولك حقيقته يتشميوب
جمله سنك علمي اجمالا اوزرينه
اولديسه بو قومك اولحضرت
رسول حقنده علمنك محل
بلوغي ونهايتي بودركه اول
حضرت رسوله بشردر ودخي الله
تعالينك مخلوقاتنك كلي سنك
خيرلوسي وافضلي وكرنك
سيدر

معناسنه العلم ديدوكي قولندكي الف لام مضاف
اليهدن عوضدر تقديري علمهم دمكدر
فيه ديدوكي فمبلغ ديدوكي قولنه متعلقدر
ضمير مجرور حضرت رسوله راجعدر انه بشر
ديدوكي قولي مبلغ العلم ديدوكي قولنك
خبريدر انه ديدوكي قولندكي ضمير منصوب حضرت
رسوله راجعدر بشر انسان معناسنه وانه
خير خلق الله ديدوكي قولي انه بشر ديدوكي
قولنه معطوفدر ضمير منصوب حضرت رسوله
راجعدر خير شرك ضديدر خلق مخلوق
معناسنه كلهم ديدوكي خلق الله ديدوكي
قولنك تأكيدي واقع اولمشدر ضمير مجرور
خلق ديدوكي قولنه راجعدر معنى جمع اولديغي

اعتبارله یعنی صاحب قصیده قوم نیامك عدم ادراك
لری وعلم اجمالی لرن بیان وعیان ایتمك مراد ایدنوب
وحضرت رسولك مدحن قصد ایلیوب ایدر كه
تجان قوم نیامك دنیا اهلنك ادراكلری حضرت رسولك
حقیقتنه یتشمیوب جمله سنك علمی اجمال اوزرینه
اولدیسه بو قومك اول حضرت رسول حقنده علمنك
محل بلوغی ونهایتی بودر كه اول حضرت رسول
بشردر ودخی الله تعالی نك مخلوقاتنك كلیسیله
خیرلیسدر ∴ بو دكلو بیلنور حمیّن اولكم بشر دور ∴

هم تكرى خلقنك بكی اهلی فضیلتی
مبلغ معلوم آنكه سید آدمیست
بهترین همدمان باشد رسول محتشم

وكل آیٍ اتی الرسل الكرام بها
فانما اتصلت من نوره بهم

كل

یعنی صاحب قصیده حضرت رسولك اصل مناقبی ورأس مراتبی ذكر ایتدكدنصكره سایر انبیانك معجزاتی حضرت رسولك نورندن فیض اولندوغنی اعلام ایتمك مراد ایدینوب ومدحنی قصد ایلیوب ایدر كه علامات معجزه دن بر نیجه علامات كه بر پیغمبركه كلمشلردر اول معجزات انلره واصل اولوب یتشمه مشدر الا كه حضرت رسول صلی الله علیه وسلم مبارك نورینك واسطه سیله وسببیله
ایر نیشمشلردر
اللهم خلصنا من شرور انفسنا والشیطان وغیرها بقاء ذاك الیمان

كلّ دیدوكی مبتدادر ای دیدوكی قولنه مضاف
اولمشدر ای آیتك جمعیدر علامت ومعجزه معناسنه در
اتی فعل ماضیدر اتیادن مشتقدر الرسل دیدوكی
قولنك فاعلیدر رسل رسولك جمعیدر پیغمبرلر دیمكدر
الكرام دیدوكی الرسل دیدوكی قولنك صفتیدر
كرام كریمك جمعیدر بها دیدوكی اتی دیدوكی قولنه
متعلقدر ضمیر مجروری ای دیدوكی قولنه راجعدر
فانما اتصلت دیدوكی قولنك خبریدر مبتداء
شرط معناسنی متضمن اولوب نكره ء موصوفه
اولدوغی اجلدن خبرینه فا داخل اولدی انما
ادات حصردر اتصلت فعل ماضیدر افتعال
بابندن اتصالدن مشتقدر اولشمق معناسنه
فاعلی ضمیر مستتردر هی راجعدر ای دیدوكی قولنه

من نوره دیدوکی اتصلت دیدوکی قولنه متعلقدر ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر بهم دیدوکی اتصلت دیدوکی قولنه متعلقدر ضمیر مجرور الرسل دیدوکی قولنه راجعدر صاحب قصیدہ رسولك اصل مناقبن و راس مراتبن ذکر ایتدکدن صکره سایر انبیانك معجزاتی حضرت رسولك نورندن فیض اولندوغن اعلام ایتمك مراد ایدنوب ومدحن قصد ایلیوب آیدر که علامات معجزدن برینجه علامتله هر پیغامبر که کلمشدر اول معجزاتی انلره واصل اولوب یتشمامشدر الا حضرت رسولك صلی الله علیه وسلم مبارك نورنك واسطه سیله یتشمشدر وجمیع انبیا ورسلك علمی وحکمتی ومعرفتی اول حضرت رسولك افاضات نورندن

نورندن وافادات برندن وبرکات سرندن فیض اولنوب وصول بولمشدر

نورندن استفاده قلمشلردر آنك

مجموع انبیاکه کتورمش دی الیق

هرچه آورد نه مجموع رسل از معجزات

آن ز نور مصطفی آمد باشیان لاجرم

فانه شمس فضل هم کواکبها

یظهرن انوارها للناس فی الظلم

فا تعلیل ایچوندر فانه دیدوکی قولنکی ضمیر منصوب حضرت رسوله راجعدر شمس فضل دیدوکی انه دیدوکی قولنك خبریدر هم ضمیر بارز منفصل مبتدادر رسل کرامه راجعدر کواکبها دیدوکی هم دیدوکی قولنك خبریدر کواکب

یعنی صاحب قصیدہ بیت سابقك مضمونی ایچون تعلیل ذکر ایتمك دیلیوب ایلمك مراد ایدنوب وحضرت رسولك مدحین قصد ایلیوب ایدر که اول حضرت رسول فضل کنشیدر الله تبارك وتعالینك لطفیله وکرمیله عالمه طلوع ایتمشدر وسایر انبیا ورسل اول کنشك یلدزلریدر که انوار مستفاده سنی آدم اوغلانلرینه کیجه لرده عالم شهادتده کنشك غیبتی تتنده اظهار وعیان ایدرلر کنشی ظهور ایلمك حوادلور لرغت تمام

کوکبک جمعیدر کوکب یلدزه دیرلر کواکبها دیدوکی
قولندکی ضمیر مجرور شمسه راجعدر یظهرن
فعل مضارع جمع مؤنثدر افعال بابندن اظهاردن
مشتقدر تحتنده فاعل ضمیر مستتر هن راجعدر
کواکبه یظهرن جمله سی خبر بعد خبردر و یاخود
کواکبها دیدوکی قولندن حال واقع اولمشدر انوارها
دیدوکی یظهرن دیدوکی قولنک مفعولیدر انوارها
دیدوکی قولندکی ضمیر مجرور کواکبه راجعدر للناس
دیدوکی یظهرن دیدوکی قولنه متعلقدر فی الظلم
دیدوکی دخی یظهرن دیدوکی قولنه متعلقدر
ظلم ظلمتک جمعیدر غرر غرتک جمعی اولدوغی کبی
یعنی صاحب قصیده بیت سابقک مضمونی
ایچون تعلیل ذکر ایتمک و تبیین ایلک مراد ایدینوب

وحضرت رسول

وحضرت رسولک مدحن قصد ایلیوب ایدرکه اول حضرت
رسول صلی الله علیه وسلم فضل کنشیدر الله تبارک
و تعالینک لطفیله و کرمی ایله عالمه طلوع ایتمشدر
و سایر انبیا و رسل علیهم السلام اول کنشک یلدزلریدر
که انوار مستفاده سنی آدم اوغلانلرینه کیجه لرده
عالم شهادتنک کنشنک غیبتی قتنده اظهار ایدرلر
کنشک ظهورنده کلجک محو اولورلر پس امدی جمیع
انبیا و رسل علیهم الصلوة والسلام انوار هدایتی
دیاجیر فترتنک و ضلالتنک اظهار ایلمشلردر
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم ظهوره کلجک
انک دین شریفی جمیع انبیا و رسلک ادیاننی
منسوخ ایلدی ❊ اول فضل کونشیدر انلر کواکبی
❊ خلق اوستنه قومزلر انا شبهه ظلمی ❊

او بود خرشید فضل ودیگران استاره کان
روشن استاره کان پید شود اندن ظلم

اکرم بخلق نبي زانه خلق
بالحسن مشتمل بالبشر متسم

اکرم بخلق نبي ديدوكي فعل تعجبدر انصر به وزني اوزرنه معناسي اول حضرت نبي نك خلقي واعطاء ظاهرسي نه عجب خوب وكوكجكدر ونكرمده دمكدر زانه خلق ديدوكي نبي ديدوكي قولنك صفتي واقع اولمشدر زان فعل ماضيدر زينتدن مشتقدر زينت ايلدي دمكدر ضمير منصوب نبي ديدوكي قولنه راجعدر خلق ديدوكي زانه ديدوكي قولنك فاعلدر خلق عادة حسنه وسيرة باطنه وكوكجك خو معناسنه در بالحسن ديدوكي مشتمل ديدوكي

يعني صاحب قصيده مقدما اول حضرت رسولك حقنده فهو الذي تم معناه وصورته ديوب بعده اجمال طريقيله بعض اخبار ممدوحه سني واخلاق محموده سني ذكر ايدوب ومدحيني قصد ايليوب ايدركه اول حضرت نبينك خلقني واعطاء ظاهره سي نه عجب خوب وكوكجكدركه آنك عادة حسنه سي وسيرت باطنه سي مكارم اخلاقله ومحاسن شيم ايله آكا زينت ويرب مزين اتمشلر

اللهم خلصنا من شرور النفس والشيطان ويسر لنا بقاء الايمان

ديدوكي قولنه متعلقدر مشتمل ديدوكي صفت بعد صفتدر نبي ديدوكي قولي ايچون مشتمل اسم فاعلدر معناسي قابليجي واحاطه ايديجي دمكدر بالبشر ديدوكي متسم ديدوكي قولنه متعلقدر بشر بانك كسره سيله بشره وجمال معناسنه در متسم ديدوكي دخي صفت بعد صفتدر نبي ديدوكي ايچون متسم اسم فاعلدر اتسامدن مشتقدر اتسام نشان ايلمك معناسنه در بعض نسخه ده متبسم واقع اولمشدر معناسي كولر يوزلو دمكدر صاحب قصيده مقدما اول حضرت رسولك حقنده فهو الذي تم معناه وصورته ديوب بعده اجمال طريقيله بعض اخبار ممدوحه واخلاق محموده سن ذكر ايدوب كروصورة ظاهره سنه متعلق بعض اخلاقن ذكر ايلمك مراد ايدنوب ومدحن

قصد ایلیوب آیدر که اول حضرت نبینك خلقی

واعظاء ظاهرەسی نە عجب خوب وكوكجكدر آنك

عادات حسنەسی وسیرت باطنەسی مكارم اخلاق

ایلە ومحاسن شیم ایلە اكا زینت ویروب

آنی مزین ایتمشدر كە اول حضرت رسول اوصاف

حسنەیە مشتملدر بشرسی سایردن ممتازدر

كولن یوزلودر حسنیلە مشتملدر اول بشریلە

متبسم ∴ نە خلق اولور كە ویرمش اكا خلقی زینتی

خلق پیغامبر نكو بر خلق خوش آراستە

مشتمل برحسن باشد بر بشارت متبسم

كالزهر فی ترف والبدر فی شرف

والبحر فی كرم والدهر فی همم

كالزهر دیدوكی قولی ظرف مستقردر مبتدا

محذوفك

یعنی صاحب قصیدە بیت
سابقك مضموننە موافق
وهم معناسنە مطابق
حضرت رسولك بعض اوصافنی
ذكر ایتمك مراد ایدینوب ومدحنی
قصد ایلیوب ایلیركە اول حضرت
رسول چیچك وكل كبیدر تازەلكدە
وحسنكدە ودخی بدر كبیدر شرفدە
ودخی اول حضرت بحر كبیدر كرمدە
وسخادە ودخی اول حضرت رسول
دهر وطول زمان كبیدر همم
عالیەسنكە زیرا اول حضرت
رسولە جمیع مخلوقاتك احتیاجی
واردر عطایە مقاصد وعجایب
فوایدە

محذوفك خبریدر تقدیری هو كالزهر دیمكدر زهر زانك

فتحەسیلە وهانك سكونیلە چچك دیمكدر فی شرف

دیدوكی مقدرە متعلقدر كالزهر دیدیكی قولندن حال

اولمشدر شرف تازە ولطیف معناسنەدر والبدر

دیدوكی كالزهر دیدوكی قولنە معطوفدر بدر تمام

آیدكلی زماننە دیرلر فی شرف دیدوكی قولندن حال

واقع اولمشدر شرف اولو وكوكجك دیمكدر والبحر

دیدوكی كالزهر دیدوكی قولنە معطوفدر فی كرم

دیدوكی والبحر دیدوكی قولندن حال واقع اولمشدر

والدهر دیدوكی داخی كالزهر دیدوكی قولنە معطوفدر

دهردن مراد زمان ودنیادر فی همم همتك جمعیدر

همت قصد معناسنە صاحب قصیدە بیت سابقك

مضموننە موافق ومعناسنە مطابق حضرت رسولك

بَعْضِ اوصافن ذِكْر ایتمك مُرَاد ایدنوب وَمَدْحن قَصْد

ایلیوب آیدر كه اول حَضْرَتِ رَسُول چچك كبیدر

تازه لکده حُسْننك لطافتده زیرا اول حَضْرَتِ

رَسُول وُجُودِی نوریدر وَحَدِیقهٔ عالمِ غیب

وَشهودك نوریدر وَدخی اول حَضْرَتِ رَسُول بَدر

كبیدر شرفده عدمِ احتراقده وعدمِ انتقاصده

وَجمالی نوریله قَرَاكولغی زایل ایلمكده زیرا

اول حَضْرَتِ رَسُولدن كندویه مطیع اولندی جهلدن

وَظلالدن خلاص ایتشدر تأثیراتنده اقوی

وَخاصیاتنده احسندر وَدخی اول حَضْرَتِ رَسُول

بحر كبیدر كرمده وَسخاده زیرا اول حَضْرَتِ

رَسُولك كمالاتنده وَتزیینی كاینانده حقایقده

وَدقایقده فضایلده وَفواصلده بحرِ محیطدر

ودخی اول حضرت

ودخی اول حَضْرَتِ رَسُول طولِ دهرده وَطولِ زمان كبیدر هِمَمِ

عالیه سنده زیرا اول حَضْرَتِ رَسُوله جمیع مخلوقاتك

اِحْتیاجی واردر عظایم مقاصدده

چچك كبی تر وتازه‌ده شرفده قمر كبی

دریا كبی كرمده زمان كبی همتی

چون بهار از تازكی بد همچو بدر اندر شرف

همچو دریا در كرم چون روزگار اندر هم

كَأَنَّهُ وَهُوَ فَرْدٌ فِي جَلَالَتِهِ

فِي عَسْكَرٍ حِينَ تَلْقَاهُ وَفِي حَشَمِ

كَأَنَّهُ حرفی حروفِ مشبهه بالفعلدن

تشبیه ایچوندر ضمیر متصل كَأَنَّ قولنك اسمیدر

حضرت رسوله راجعدر وهو فرد دیدوكی

قولنده كی واو حال ایچوندر ضمیر منفصل مبتدا واقع

یعنی صاحب قصیده اول
حضرت رسولك اخلاق حمیده سنی
وصفات جمیله سنی ذكر
ایلدكدنصكره اول حضرت
رسول اهل تواضع واهل
حلم اولوب افراد شفقتی
ولدایكن كاملاقی اولان خلقك
نظرنده انك جلالتی ومهابتی
نه وجهله ایدوكینی بیان
وعیان ایتمك مراد ایدنوب
ومدحین قصد ایلیوب ایدكه
كأنه اول حضرت رسول منفرد
یالكوز اولدیغی حالده بركسنه
رسول الله صلى الله عليه وسلم
اكا ملوقی اولسه آنك جلالت
عظماسی اولدیغی تجلیدن
صانركه حضرت رسول الله
عساكر عظیمه سی ایچنده در
جلالتی ومهابتی اولدیغی ادلدن
اسهم خلصاء من شرور نفس
والشیطان و

اولمشدر حضرت رسوله راجعدر فرد دیدوکی ضمیر منفصلک
خبری واقع اولمشدر منفرده معناسنه وهو فرد
دیدوکی کأنه دیدکی قولندکی ضمیر مستقلدن حال واقع
اولمشدر فی جلالته دیدوکی ظرف مستقردر وهو
دیدوکی قولی ایچون خبر بعد خبردر ودخی فی جلالته
دیدوکی قولندکی فی مع معناسنه اولمق ولام مجاره معناسنه
اولمق جایزدر بو تقدیرجه فی جلالته دیدوکی وهو فرد
دیدوکی قولنک مشتمل اولدوغی نسبته متعلق اولور جلالت
اولولق معناسنه در فی جلالته دیدوکی قولندکی
ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر فی عسکر دیدوکی
کأنه دیدوکی قولنک خبریدر حین دیدوکی قولنک
ظرفیدر وقت معناسنه در تلقاه دیدوکی فعل
مضارع مخاطبدر تحتنده فاعلی مستتر انت عبارتدر
مخاطبدن

مخاطبدن لقادن مشتقدر اولشمق معناسنه در
ضمیر منصوب حضرت رسوله راجعدر تلقاه جمله سی
حین دیدوکی قولنک مضاف الیه سی واقع
اولمشدر وفی حشم دیدوکی فی عسکر دیدوکی
قولنه معطوفدر حشم توابع ولواحق معناسنه
یعنی صاحب قصیده اول حضرت رسولک اخلاق
حمیده سن وصفات جمیله سن ذکر ایتدکدنصکره
اول حضرت رسوله اهل تواضع واهل حلم اولوب
افراط شفقتی وار ایکن اکا ملاقی اولان خلقک
نظرنده آنک جلالتی ومهابتی نه وجهله ایدوکی
بیان وعیان ایتمک مراد ایدینوب ومدحن قصد
ایلیوب آیدر که کأنه اول حضرت رسول صلی الله
علیه وسلم منفرد اولوب یالکوز اولدوغی حالده کمسه که

اکا ملاقی اولوب نظر ایلسه آنك جلالت عظمی سی
ونهایة کبری اولدوغی اجلدن صانورکه اول حضرت
رسولك عساکر عظیمه وتوابع کثیره ایچنده
تنها یوریدوکنده کوستروردی
لشکر چوب بوریکی آنك جلالتی
در بزرکی هست یکتا وهمچو مه تابان ریدی
جون بدید ندی وازا لشکر حتی حشم

کانما اللؤلؤ المکنون فی صدف
من معدنی منطق منه ومبتسم

کان حرفدر حروف مشبهة بالفعلدن
کانما دیدوکی قولنده کی ما ماء کافه در اللؤلؤ
دیدکی مبتدادر لؤلؤ انجی دیمکدر المکنون
دیدوکی اللؤلؤ دیدوکی قولنك صفتیدر مکنون

مستور معنا

یعنی صاحب قصیده اول حضرت
رسولك ذاتنه متعلق اولان
اخبار معدوده سینی واوصاف
محموده سینی ذکر ایتدکدن صکره
شرف مکانن دخی ذکر ایدوب بیان
ایتمك واول مکانی زایر اولانك
مجاور اولانلر رایحه طیبه دن
ایدوکین عیان ایلمك مراد
ایدینوب ایلیه که اول حضرت
رسولك مبارك قبرندن
تموکلری ضم ایدوب احاطه ایدن سنه
ایلیی طپراغك رایحه طیبه
مانندکه رایحه طیبه بولینوب
دکلدر سعادت اولك
کیمسنه یه که حضرت رسولك
قبرین زیارت ایلیه
[illegible]

مستور معناسنه کزلو دیمکدر فی صدف دیدوکی
المکنون دیدوکی قولنه متعلقدر صدف دکزده
اولور بر نجکدر ایچنده تربیه اولنور من معدنی
منطق دیدوکی ظرف مستقردر اللؤلؤ دیدوکی
قولنك خبریدر معدنی دیدوکی معدنك تثنیه
سیدر ذالك کسریله معدن هر نسنه نك مرکزنه
دیرلر ودخی معدن کان معناسنه درکه آلتون
وکومش حاصل اولور منطق مصدردر نطق معناسنه
بوندن مراد اولنان حضرت رسولك کلام منظوم فصیحدر
معدن منطقدن مراد حضرت رسولك قلب دره که
اندن کلام منظوم فصیح ظاهر اولور انجولر کبی ودخی
منطق دیدوکی اسم مکان اولمق جایزدر بو تقدیرجه
منطقدن مراد حضرت رسولك لساندر معدندن

منطقدن مراد حضرت رسولك مبارك فمیدر که
مبارك لسان شریفندن کلام منظوم والفاظ دُرَر
بار حاصل اولور. منه دیدوکی ظرف مستقردر
منطق دیدوکی قولنك صفتیدر ضمیر مجرور حضرت
رسوله راجعدر. ومبتسم دیدوکی سینك فتحه سیله
مصدر میمیدر. افتعال بابندن معناسی تبسم ایدوکی
کلمك معناسنه معدن مبتسمدن مراد حضرت
رسولك مبارك فمیدر تبسم ایتدکدن آندن مبارك
دشلری ظاهر اولور که انجولره بکزیدر. صاحب
قصیده حضرت رسولك صلى الله علیه وسلم کلمات
منظومه سنك حالنی تبیینی ایتمك ولساننده
ومبارك شفه سنده مکنون اولان الفاظده
بارنی صدفده مستور اولان انجیلره تشبیه
ایلمك مراد ایدنوب

ایلمك مراد ایدنوب ایدر که اول حضرت رسولك مبارك
فمنده لسان شریفندن صادر اولان کلام منظومی
ودخی تبسم ایتدکده مبارك شفه سندن ظاهر
اولان مبارك دشلری کانه صدفده مستور اولان
انجیلردر. مکنون در صدفده ایچنده صاندك :
آغزنده دشلرن قلیجق انبساطی :
در مکنون در مدن دندن اوندکو بیا
در سخنکو یا کدی باریدی مروارید هم

لا طیب یعدل ترباً ضمّ اعظمه
طوبى لمنتشق منه وملتثم

لا نفی جنس ایچوندر. طیب دیدوکی فتح اوزرنه
مبنی در محلاً منصوبدر لا نك اسمی اولدیغی ایله
طیب حیاتنك ضددر کوکجك معناسنه

یعنی صاحب قصیده
اول حضرت رسولك ذاتنه
متعلق اولان اخبار محموده دیدی
واوصاف محموده سین ذکر
ایتدکدن صکره شرف مکانی
دخی ذکر ایدوب بیان ایتمك واول
مکانی زایر اولانلر مجاور اولانلر
رائحه طیبه ده ایلیوکی عیان
ایلمك مراد ایدنوب ایدر که
اول حضرت رسولك مبارك
تنلرینی کمو کلرنی ضم ایدوب احاطه
ایدن طپراغك رائحه طیبه سینه
آیلنی طپراغك رائحه طیبه سی
مماثل رائحه طیبه بولینوب
دکلدر سعادت اول کمسنیه که
حضرت رسولك صلى الله تعالى
علیه وسلم مبارك قبر شریفنی
زیارت ایلیه دولت وسعادت
اول کمسنه ایچون حاصله

یعدل فعل مضارعدر عدلدن مشتقدر مثل معناسنه
فاعلی تحتنده مستتر هو راجعدر طیب دیدوکی قولنه
تربا دیدوکی یعدل دیدوکی قولنک مفعولیدر
ترب ترابک اسمیدر طپراق معناسنه ختم فعل
ماضیدر معناسی قاپلیوب تمام ایتدی دیمکدر فاعلی
تحتنده مستتر هو راجعدر تربا دیدوکی قولنه ضم
جمله سی تربا دیدوکی قولنک صفتیدر اعظمه عظامک
جمعیدر معناسی کموکلر دیمکدر ضمیر مجرور حضرت
رسوله راجعدر اعظمه دیدوکندن دیدوکندن
مراد حضرت رسولک جمیع بدنیدر جزء ذکر ایدوب
کل اراده اولمق قبیلندندر طوبی دیدوکی منادی
واقع اولمشدر حرف ندا محذوفدر تقدیری
فیا طوبی لمنتشق دیمکدر طوبی طیبدن مشتقدر
اطیبک

اطیبک مؤنثیدر افضلک مؤنثی فضلی کلدوکی کبی طوبی
اصلنده طیبی ایدی یاسی واوه قلب اولندی اول یا ساکن
اولوب ماقبلی مضموم اولدوغندن اوتری طوبی
خیر و سعادت معناسنه‌در لمنتشق دیدکی طوبی قولنه
متعلقدر دیدوکی قولنه متعلقدر منتشق اسم فاعلدر
انتشاقدن مشتقدر معناسی قوقلیجی دیمکدر منه
دیدوکی منتشق دیدوکی قولنه متعلقدر ضمیر مجرور
تربا دیدوکی قولنه راجعدر و ملتثم دیدوکی منتشق
دیدوکی قولنه معطوفدر ملتثم اسم فاعل التثامدن
مشتقدر اوپمک معناسنه صاحب قصیده اول
حضرت رسولک ذاتنه متعلق اولان اخبار ممدوحه‌سن
و اوصاف محموده‌سن ذکر ایتدکدنصکره شرف مکانن
دخی ذکر ایدوب بیان ایتمک و اول مکانی زائر ولند

مجاور اولنلر رایحهٔ طیبه‌دن ایدوکن عیان ایلمک
مراد ایدینوب ایدر که اول حضرت رسولک مبارک
قبرنده کوکلرینی وجمیع اعضاسنی ضم ایدوب احاطه
ایلدیکی طپراغک رایحهٔ طیبه‌سنه معادل و مماثل
دنیاده رایحهٔ طیبه بولنمز دیکلر دولت سعادت
شول کمسنه‌نکدر که حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم قبر شریفن
زیارت ایدوب وانده مجاور اولوب مبارک طپراغی
قوقلیوب اوبه دماغی رایحهٔ طیبه ایله معطر اوله

اول تربه بنسکم یتور آنده نه طیب اولا
دولت آنکدر که بیلیه اول آری تربتی

هیچ بوی جان فزا چون خوابگاه او نبود
نیك بخت آنکس که بوئید ست و بو بشنید ست

الفصل الرابع فی ذکر مولده علیه السلام

ابان مولده

أبان مولده عن طيب عنصره
يا طيب مبتداء منه ومختتم

ابان فعل ماضیدر افعال بابندن اظهر معناسنه مولده
دیدوکی آبان دیدوکی قولنک فاعلدر مجازا حقیقتده
فاعلی الله تعالی‌در مولد اسم مکاندر ولادتدن مأخوذدر
تقدیری اظهر الله تعالی فی مکان ولادته شیئا دیمکدر
مولده دیدوکی قولندکی ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر عن طیب عنصره دیدوکی آبان دیدوکی
قولنه متعلقدر طیب عنصردن مراد حضرت رسولک
جسم طاهرده ودخی ما لا ینبغیدن خلوصیدر طیبک
عنصره اضافتی اضافهٔ بیانیه‌در عنصر اصل معناسنه
عنصره دیدوکی قولندکی ها ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر یا طیب دیدوکی قولندکی یا حرف ندادر

یعنی صاحب قصیده
حضرت رسولک مرتبهٔ وسطاسنه
متعلق اخبار معدوده‌سینی واوصاف
معدوده‌سینی ذکر ایلدکدن صکره
بدایتنه ونهایتنه متعلق
اخبار معدوده‌سینی بیان ایتمك
ومولدن عیان ایلمک مراد ایدینوب
ایلر که مولد حضرت رسولک ولادتی
جسم ظاهرندن طارت حقیقیه
اظهار ایلدی ودخی حسن بدایتی
ونهایتی اوزرینه دلالت ایلر
خوارق عادات اظهار ایلدی
معجزاتی تسبیله تا اهل بصیرت
اولان کمسنه حضرت رسولک
نه کوکلک ابتداسی وانتهاسی
واردر آنکلیه

منادا سی محذوفدر تقدیری یا ایها العقلاء انظروا طیب
مبتداء دیدوکی فعل مقدرک مفعولیدر نتکم اشارت
ایتدوک تقدیری کلور ذکر ایتدوکومزده مبتدا دیدوکی
ابتدا معناسنه در منه دیدوکی ظرف مستقردر
مبتداء دیدوکی قولنک صفتیدر ضمیر مجرور حضرت
رسوله راجعدر ومختتم دیدوکی مبتداء دیدوکی
قولنه معطوفدر مختتم اختتام وانتها معناسنه
بلکه انسان ایچون مراتب ثلثه واردر مرتبهٔ
اولی بدایتدر یعنی انسانک کتم عدمدن حیز
وجوده خروجیدر مرتبهٔ ثانیه نهایتدر یعنی
انسانک دار اولیدن دار عقبی یه ارتحالیدر مرتبهٔ
ثالثه وسطیدر یعنی انسانک دنیاده مدت
حیاتیدر که بدایتله نهایتک ما بینیدر صاحب
قصیدک

قصیدک افراد انسانک بری برندن امتیازی مدت
عمرنک و زمان حیاتنده کسب ایتدوکی اعتبار ایله
اولدوغی اجلدن مرتبهٔ وسطی اهم واشد اولدوغی
اجلدن حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم مرتبهٔ
وسطیسنه متعلق اخبار ممدوحه سن واوصاف
محموده سن ذکر ایتدکدنصکره بدایتنه ونهایتنه
اخبار ممدوحه بیان ایتمک ومولدن عیان ایلمک
مراد ایدنوب آیدر که اول حضرت رسولک ولادتی
جسم ظاهرندن طهارت حقیقیه اظهار ایلدیکی
بنیانی سببیله ودخی حسن بدایتی وبهاء اوزرینه
دلالت ایلدر خوارق عادت اظهار ایلدیکی معجزاتی
سببیله اهل بصیرت اولان کمسنه لر حضرت رسولک
غرائب بدایتنه وعجائب نهایتنه بها نظر ایلک

نه كوكجك ابتداسى ونه كوكجك انتهاسى واردر

ترجمه بدوى وختم انك وطيب عنصرى

اوله كون بلوردشيدى كه اولدى ولادتى

ديكر وقت زاداى پاكى ذات شريفش شد بديد

پاك بودش مبتدا و پاك بودش مختتم

~~يوم تفرس فيه الفرس انهم~~ ~~ابوان كسرى وهو منصدع~~

~~كشمل اصحاب كسرى غير ملتئم~~

يوم ديدوكى قولى بيت سابقدكى **مولده** ديدوكى قولندن

بدل اولمق جايزدر بدل كل من الكل معناسنه ودخى مبتداء

محذوفك خبرى اولمق جايزدر تقديرى مولده عليه

السلام **يوم** تفرس دمكدر يومدن مراد مطلق

وقتدر و زمان معناسنه در **تفرس** ديدوكى فعل

ماضى تفعل بابندن فراستدن مشتقدر معناسى فراسته

بلدى دمك

يعنى صاحب قصيده بيت سابقك مضمونه عطف ايدوب وحضرت رسولك كيفيت ولادتن بيان اتمك مراد ايدنوب ايدركه ودخى اول حضرت رسولك مولدى وولادتى وقتى بر كوندر ايديكه اول كونده فرس پادشاهلرينك اصحابى واركان دولتى وعساكرى متفرق اولوب داغلدى وغى كبى قباد اوغلى نوشروانك چاردانى وكوشكى منصدع ومنكسر اولوب چاتليوب يارلدى غى حالده غير مجتمع اولدى كبرو جمع اولمغه قابليت اولمدى

بلدى دمكدر **فيه** ديدوكى تفرس ديدوكى قولنه متعلقدر ضمير مجرور **يوم** ديدوكى قولنه راجعدر

الفرس ديدوكى تفرس ديدولى قولنك فاعلدر **تفرس** جملهسى **يوم** ديدوكى قولنك صفتدر **فرسدن** مراد

بلاد فارسك قوميدركه كفره طايفهدر **انهم**

ديدوكى قولندكى ضمير **الفرس** ديدوكى قولنه راجعدر

قد حرف تحقيقدر **انذروا** فعل ماضى مجهول مذكر

انفعال بابندندر انداردن مشتقدر خوف و قورقو

يتشدرمك معناسنه **قد انذروا** ديدوكى قولى انهم

ديدوكى قولنك خبردر **ان** دخى اسميله وخبريله **تفرس**

ديدوكى قولنك مفعولى واقع اولدى **بحلول البؤس**

ديدوكى **قد انذروا** ديدوكى قولنه متعلقدر **حلول**

دخول و نزول معناسنه **بؤس** عذاب معناسنه

ودخى شول شدته دير كه غمى وغصه مورث اولا والنقم

ديدوكى البؤس ديدوكى قولنه معطوفدر نقم نقمتك

جمعيدر عقوبت ومصيبت معناسنه صاحب قصيده

حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم كيفيت ولادت

بيان اتمك وطريق نبوتن عيان ايلمك مراد ايدنوب

ايدركه اول حضرت رسولك مولدى وولادتى وقتى بركون

ايديكه اول كونده فرس طائفه سى فراستله اكليوب

بيلدلركندولره ابلاغ خوف اولوب منذر اولدقلرى

عذابله وغمى وغصه مورث اولان شدتك حلول

ونزول اتمسيله ومصيبت وعقوبت دخول اتمسيله

همان اول كونيديكه بزه بؤس ونقم ايرر

د بو ملوك فرسه ايدى وبدر فراستى

اهل فرس او زدانستند كه پيشانى بود

بعد ازين درد و ملال وهوى و رنج ونقم

وبات ايوان كسرى وهو متصدع

كشمل اصحاب كسرى غير ملتئم

واو عطفه ايچوندر بات فعل ماضى صار معناسنه بيت

سابقده تفرس ديدوكى قولنه معطوفدر بيت سابقده

يوم ديدوكى قولنه راجعدر اولان ضمير محذوفدر تقديرى

وبات دمكدر ايوان كسرى ديدوكى قولنك اسمى

ايوان همزه نك كسريسيله فتحه دخى جايزدر اولو چاردق

وكوشك معناسنه كسرى كافك كسره سيله رانك

فتحه سيله وكافك فتحه سيله دخى جايزدر اولو چاردق

وكوشك معناسنه فارس مملكتنك پادشاهلرنك

لقبيدر ودخى قباد اوغلى نوشروانك اسميدر

بوراده ذكر اولنان كسريدن مراد نوشروان بن

قباددر وهو متصدع ديدوكى ايوان ديدوكى

يعنى صاحب قصيده بيت
سابقك مضمونه عطف
ايليب وحضرت رسولك كيفيت
ولادتن بيان اتمك مراد ايدنوب
ايليه كه ودخى اول حضرت رسول
مولدى وولادتى وقتى بركون
ايليكه اول كونده فرس
پادشاهلرينك اصحابى واركانى
دولتى وعساكرى متفرق اولوب
داغلدى كبى قباد اوغلى نوشروانك
چارداغى وكوشكى متصدع ومنكسر
اولوب چاتليوب يارلدى حالده
غير مجتمع اولدى كبى فتح اوزنه
قابليت اولمدى

قولندن حال واقع اولمشدر واو حال ایچوندر هو
دیدوکی ایوان دیدوکی قولنه راجعدر متصدع
اسم فاعلدر انفعال بابندن انصداعدن مشتقدر
یارلمق معناسنه کثمل دیدوکی محذوف مفعول
مطلقك صفتیدر تقدیری انصداعا کثملا دیمکدر
ودخی بات دیدوکی قولنك خبری اولمق جایزدر
کثمل تفرق معناسنه بوراده اصحاب صحبك جمعیدر
عساکر وتوابع معناسنه کسریدن مراد فرس پادشا
هلریدر غیر ملتبس دیدوکی بات دیدوکی قولنك
خبریدر کثمل دیدوکی محذوف مفعول مطلقك
صفتی اولدوغی تقدیری اوزرنه ودخی غیر ملتبس
دیدوکی مجرور اولوب اصحاب دیدوکی قولنك
اولمق جایزدر کثمل دیدوکی بات دیدوکی
قولنك خبر

١٧

قولنك خبری اولدوغی تقدیرجه ملتبس اسم فاعلدر مجتمع
معناسنه صاحب قصیده بیت سابقك مضموننه
عطف ایدوب وحضرت رسولك کیفیت ولادتن بیان
اتمك مراد ایدنوب آیه که ودخی اول حضرت رسولك
مولد شریفی ولادتی وقتی برکون ادیکه اولکونده
فرس پادشاهلرنك اصحابی وارکانی دولتی وعساکری
متفرق داغلدوغی کبی قباد اوغلی نوشروانك چارداغی
وکوشکی متصدع ومنکسر اولوب چاتلیوب یارلدوغی حالده
غیر مجتمع اولدیکر وجمع اولمغا قابلیت قالمدی

اولدکون ارتشدی طاقنه کسرینك انصداع
هم اولدکون اولدی متفرق انك جماعتی
حال کسری شد تبه بالشکر وخیل خشم موخر
طاق کسری شد خراب وکنك ایوان فتاد مقدم

والنّارُ خامِدَةُ الأنفاسِ مِن أسَفٍ
عَلَيهِ والنَّهرُ ساهي العَينِ مِن سَدَمِ

واو ابتدائیه در النار دیدوکی مبتدادر ودخی واو عطف
ایچون اولمق جایزدر والنار دیدوکی مولدة دیدوکی قولنه
معطوفدر آبان مولده دیدوکی یرده بوتقدیر حامدة
دیدوکی قولی منصوب اوله ودخی جایزدرکه واو حالیه اوله
والنار خامدة الانفاس دیدوکی بیت سابقك متصدع
دیدوکی قولندکی ضمیر مستتردن حال واقع اوله النار
دیدوکی قولندکی الف لام مضاف الیه دن عوضدر
تقدیری نار الکفرة دیمك اولور یعنی کفره طایفه
سنك طیندوغی آتش خامدة الانفاس دیدوکی
قولنك خبریدر خامدة دیدوکی خمودن مشتقدر
سونمك وساکن اولمق معناسنه انفاس نفسك
جمعدر

یعنی صاحب قصیدك حضرت رسولك
ولادتی وقتینك علامتی وکفره
طائفه سنك ضلولتی بیان
وعیان ایلك مراد ایدینوب ایدرکه
حضرت رسولك ولادتی وقتنده
کفره طائفه سنك بیك
ییلدن بروبا الکلنوب یانوب
معبود ایدنلکلری اودی تام
سنفلندن وحزنلرندن
سونوب بوغ اولدی ودخی
کفره طائفه سنك ایی
ماقلری حضرت رسولك
ولادتی وقتنده کافرلراندن صو
ایچوب انتفاعلنه تلرنه
حزنه کلوب کسلدی
اللهم خلصنا من شرور النفس
والشیطان ویسرلنا بقاء الایمان

جمعدر انفاسدن مراد نارك یالکلریدر من اسف
دیدوکی خامدة دیدوکی قولنه متعلقدر اسف حزن وغضب
معناسنه علیه دیدوکی اسف دیدوکی قولنه متعلقدر
ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر والنهر ساهی العین
دیدوکی والنار خامدة الانفاس دیدوکی قولنه معطوفدر
نهر ایرمق معناسنه نهردن مراد فرات ایرماغدر ساهی
العین ساکن العین معناسنه در یعنی نهرك آقن کوزی
ساکن اولدی دیمکلدر من سدم دیدوکی قولنه متعلقدر
سدم ندامت معناسنه در روایت اولنورکه فرات
ی حضرت رسولك ولادتندن اول حضرت رسولك
مولودی جهتنك غیری جهته جریان ایلردی حضرت
رسولك ولادتی کیجه سنده مزبور ایرمق ندامت ایدوب
حضرت رسولك مولودی جهتنه جریان ایلدی صاحب

قصیده حضرت رسولك ولادتی وقتنك علامتی وكفره
طایفه سنك ضلالتی بیان وعیان ایتمك ایدی نوب آنكه
حضرت رسولك ولادتی وقتنده كفره طایفه سنك بیك
ییلدن برو یالكز نوب یانوب معبود ایدندكلری
اودی تأسفندن وحزنندن سونوب یوغ اولدی
ودخی كفره طایفه سنك ازماقلری حضرت رسولك
صلی الله علیه وسلم ولادتی وقتنده مشركلر وكافرلر
اندن صو ایچوب انتفاع لندكلری سنه ندامت ایدوب
حزننه كلوب كسلوب صوغلدی

نهره سدمدن ایردی اونتمق بكارتی
ناره اسفدن اولدی محصل خمودتی
آتش كبری بمرد وانكه كبران فرود
چشمهٔ آب روان شد خشك در جوی آرسنده

وساء ساوه

وساء ساوة ان غاضت بحيرتها
ورد واردها بالغيظ حين ظمى

واو عطف ایچوندر ساء فعل ماضیدر احزن معناسنه در
محزون وغمكین ایلدی دیمكدر بیت سابقده تفرّس
دیدكی قولنه معطوفدر ساوة دیدوكی ساء دیدوكی
قولنك مفعولیدر ساوه عراق مملكتنده همدانه
یقین بر قصبه نك اسمیدر بوراده ساوه دن مراد
ساوه كندو دكلدر ساوه نك اهلیدر تقدیری
ساء اهل ساوة دیمكدر ان غاضت بحيرتها
دیدوكی قولی ساء دیدوكی قولنك فاعلیدر ان مصدریه
در غاضت فعل ماضی مؤنثدر معناسی تقلیل وناقص
وغایب اولدی دیمكدر بحیرتها غاضت دیدوكی
قولنك فاعلیدر بحیرة بحرك تصغیریدر بحیره دن

یعنی صاحب قصیده حضرت
رسولك صلی الله علیه وسلم
ولادتی وقتنك اولان علامتلری
واخبارن وكفره طایفه سنك
واقع اولان احزانن بیان
وعیان ایتمك مراد ایدینوب
ایدیكه اول حضرت رسولك
ولادتی وقتنك ساوه اهلنك
ایچه جك صولری صوغیلوب
صو اولدی ودخی غایب صوسزلغی
حینك صوته واران كیسنلری
صوقن آتن تولامدی حالده
غضبیله كیرو دونب
مردود اولدیلر

مراد ساوه اهلنك ایچه جك صولری بتدی ایرماقلردن وبكارلر
هر قنقیسی اولورسه بحیرتها دیدوكی قولنده كی ضمیر مجرور
ساوه دیدوكی قولنه راجعدر ورد دیدوكی ساء
دیدوكی قولنه معطوفدر ودخی غاضت دیدوكی قولنه
معطوف اولمق جائزدر ورد فعل ماضی مجهولدر
مردود اولدی دیمكدر وارد نها دیدوكی قولنك
نایب مقام فاعلدر وارد اسم فاعلدر صو طلب ایدیجی
دیمكدر وارد نها دیدوكی قولندكی ضمیر مجرور
ساءة دیدوكی قولنه راجع اولمق جایزدر ودخی
بحیرتها دیدوكی قولنه راجع اولمق جایزدر بالغیظ
دیدوكی رد دیدوكی قولنه متعلقدر غیظ غضب
معناسنه در حین ظمی دیدوكی الغیظ دیدوكی
قولنك ظرفیدر حین ودخی رد دیدوكی قولنك ظرف
اولمق

اولمق جائزدر وقت معناسنه در ظمی فعل ماضیدر
اصلنده ظمی ایدی قافیه اجلیچون یا حذف اولندی
تحتنده فاعلی مستتر هو راجعدر وارد نها دیدوكی
قولنه ظمی عطش معناسنه در صو صادی دیمكدر
ظمی جمله سی حین دیدوكی قولنك مضاف الیه سی
واقع اولمشدر صاحب قصیده حضرت رسولك
صلی الله علیه وسلم ولادتی وقتنده اولان علامتلرك
اخبارن وكفره طایفه سنك واقع اولان آخرازن
بیان وعیان ایتمك مراد ایدنوب ایدركه اول حضرت
رسولك ولادتی وقتنده ساوه اهلنك ایچجك
صولری صوغلوب یوع اولدی ودخی غایت صوسزلقی
حینده صویه واران كمسنه لری صو بولیمایوب
غضبله لری دونوب مردود اولدیلر

قاتمغيله دوندى صو يا صو صيوب كلن

يوغ اولدى چونكه ساوه نك اولدم بحيرتى

ساوه غمكين شود چو كشتش آب در درياچه خشك

تشنه كان زاد باز كشتش چشمكين باده دوغم

كان بالنار ما بالماء من بلل

حزناً وبالماء ما بالنار من ضرم

كأن تشبيه ايچوندر ان حرفلر حروف مشبهه

بالفعلدن بالنار ديدوكى ظرف مستقردر مقدم خبردر

كان ديدوكى قولنك ما اسم موصولدر بالماء ديدوكى

ظرف مستقردر ماء موصولك صله سيدر من بلل

ديدوكى دخى ظرف مستقردر ما موصولدن بيان واقع

اولمشدر ماء موصول صله سى كان ديدكى قولنك

اسمى واقع اولمشدر حزناً ديدوكى مفعول لهدر

كان بالنار ما

يعنى صاحب قصيده حضرت
رسولك صلى الله عليه وسلم
ولادتى وقتنك بعض علمانك
وزمانك تغييراتن بيان
وعيان اتمك مراد ايدينوب
ايدركه اول حضرت رسولك
صلى الله عليه وسلم ولادتى
وقتنك ساوه اهلنك طيبدوغى
اود محزون اولوب حرارتدن
آتش قالمدى سيوندى كانه
اولمشيدى برودتدن ودخى
ساوه اهلنك ايچه جك
صولرى محزون اولوب رطوبتدن
وبرودتدن اثر قالميوب
كانه اود اولمشيدى
اللهم خلصنا من شرور
النفس والشيطان ويسر لنا
بقاء الا دعمان

كانّ بالنار ما بالماء ديدوكى قولنك تعليلى تابع اولمشدر
حزن غم وغصه معناسنه دره وبالماء ما بالنار من
ضرم ديدوكى بالنار بالماء من بلل ديدوكى قولنه معطوف قدره
ضرم شدت حرارتدر واودك شعله سندن عبارتدر
صاحب قصيده حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم
ولادتى وقتنك بعض علاماتن وزمانك تغييراتن
بيان وعيان اتمك مراد ايدينوب ايدركه اول حضرت
رسولك صلى الله عليه وسلم ولادتى وقتنده ساوه
اهلنك طپيدوغى اود محزون اولوب حرارتدن اثر
قالميوب صو ينوب كانه صو اولمشيدى برودتدن ودخى
ساوه اهلنك ايچه جك صولرى محزون اولوب رطوبتدن
وبرودتدن اثر قالميوب كانه اود اولمشيدى حرارتدن
بيت صونك رطوبتى صندك اوده وارديت

نعمتدن تیه صوره واردی اودك حرارتی بیت

کوییا بر جای آتش آب بودی سردتر

یا زغم بر جای آب آتش بودی کرم آرزم

والجن تهتف والانوار ساطعة

والحق یظهر من معنی ومن کلم

واو حالیه ایچوندر والجن تهتف جمله سی سابقا
ذکر اولنان آباته مولده دیدوکی بیتده کی مولده
دیدوکی قولندن حال واقع اولمشدر تقدیری
والحال ان الجن تهتف فیه دیمکدر ودخی واو
عطف ایچون اولمق جایزدر که وساء ساوة دیدوکی
قولنه معطوف اوله اول جن انسک ضدیدر واعینی
انسدن مستور اولدوغندن اوتری جن
دیرلر تهتف فعل مضارع مؤنثدر هتفدن
مشتقدر

مشتقدر معناسی ایدوب چاغرور دیمکدر فاعلی
تحتنده مستتر هی راجعدر والجن دیدوکی قولنه
تهتف دیدوکی قولنک مفعولی محذوفدر
تقدیری والجن تهتف بما یدل علی صدق نبوته
ویشهد باصطفائه دیمکدر والانوار ساطعة
دیدوکی قولی تهتف دیدوکی قولنک فاعلندن
حال واقع اولمق جایزدر ودخی والجن تهتف دیدوکی
قولنه معطوفدر اولمق جایزدر انوار نورک
جمعیدر انواردن مراد اولنان حضرت رسولک ولادتی
وقتنده ظاهر اولان انوار اولمق جایزدر ودخی اول حضرت
رسولک صلبنده اولدوغی کمسنه لرک یوزنده لایح
اولن نور اولمق جایزدر جمع صیغه سیله کتوردکی
محلک تعددی اعتباریله در که کرچه نور واحد

ایسه ساطعه ظاهرة معناسنه در والحق یظهر دیدوکی
قولی ساطعه دیدوکی قولنده مستتر اولان ضمیردن حال
اولمق جائزدر و دخی ولا انوار ساطعه دیدوکی قولنه
معطوف اولمق جایزدر حق باطلک ضدیدر شول نسنه که اول
حق دیرلر چون اول کلامک معناسی لفظنه مطابق
اولسه و دخی هذا صادق دیرلر چون اول کلامک لفظی
معناسنه مطابق اولسه من معنی دیدوکی یظهر
دیدوکی قولنه متعلقدر معنی دیدوکی مفرد ذکر
ایدوب جمع مراد اولنان قبیلدندر معانیدن
مراد معانی القرآن اولمق جایزدر و دخی معنی باطل
معناسنه اولوب معانیدن مراد امور معقوله اولمق
جایزدر ومن کلم دیدوکی من معنی دیدوکی قولنه
معطوفدر اولمق جایزدر و دخی اولمق جایزدر که حضرت
رسولک

رسولک نبوتنک حقیتنی و صدقنی ناطقدر و دخی
امور محسوسه اولمق جایزدر که حضرت رسولک
ولادتی وقتنده واقع اولمشدر صاحب قصیده
حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم ولادتی
وقتنک بعض علمانک بیان ایتمک و ولادتی زما نینک
بعض تغییراتی عیان ایلمک مراد ایدنوب ایدکه
اول حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم ولادتی کیجه
سنده جن طایفه‌سی زیاده صوتله حضرت رسولک
نبوتنک صداقتنه اصطفاسنک شهادتنه دال
اولور الفاظله چاغروب اوازیدلر انوار الهی
صعود و طلوع ایدوب ظهور بولدوغی حالده
و دخی ظاهرا باطنا حقتنه ایدوکی وقوع بولوب ظاهر اولدی
بیت جن سویلشورلر ایدی و بلوردی نورلر

حقی مبین ایلدی معنا و کلمتی

بیت فارسی لشکر شیطان فغان کردند از اندوه تمام

نور حق تابان ز معنی و کلم شد دم بدم

عموا وصموا فاعلون البشائر لم

تسمع وبارقة الانذار لم تشم

عموا فعل ماضی جمع مذکر رضوا وزنی اوزرینه اصلنده
عمیوا ایدی عمی دن مشتقدر دیکی یا بدنلدر واو
ضمیر بارز متصلدر همدن کنایتدر کفاردن عبارتدر
معناسی کور سز اولوب کورمدیلر صموا میمک تشدیدی
ایله فعل ماضی جمع مذکردر مروا وزنی اوزرینه واو
ضمیر بارز متصلدر کنایتدر همدن عبارتدر کفاردن
فاعلون البشائر دیدوکی قولندکی فا شرط محذوفک
جوابیدر تقدیری اذا کان الکفار عمیا وصمیا فاعلون
البشائر

البشائر دیمکدر اعلان مصدردر افعال وزنی
اوزرینه اظهار افشا معناسنه در مضافدر البشائر
دیدوکی قولنه بشائر بشارتک جمعیدر بانک کسریله
بشارت مصدردر درایت وزنی اوزرینه بشارت
شول خبره دیرلرکه آنک استماعی قتنده کیشنک بشرسنده
تغیر ظاهر اولا فرحله سرور جهتندن اعلون البشائر
دیدکی قولنک معناسی اظهار المبشرین دیمکدر لم
یسمع دیدوکی قولی فاعلون البشائر دیدوکی خبری
واقع اولمشدر یسمع فعل مضارع مجهولدر تحتنده
قایم مقام فاعلی مستتردر هو راجعدر فاعلون البشائر
دیدوکی قولنه تسمع اوقمق دخی جایزدر مؤنث
صیغه سی اوزرینه تحتنده قایم مقام فاعلی مستتر
هی راجعدر اعلونه بشایره اضافتی اعتباریله واو

عطف ایچوندر بارقة الانزار دیدوکی نا علا ان البشایر

دیدوکی قولنه معطوفدر بارقه لامعه معناسنه در

بلدرجی دیمکدر بارقه دیدوکی قولندکی تا مبالغه

ایچون اولمق جایزدر ودخی تانیث ایچون اولمق

جایزدر نظراً الی جهة المعنی تقدیری والانزارات

البارقة انذار تخویف معناسنه در ودخی تخویفک

اولان خبری ابلاغ اتمک معناسنه در لم حروف

حروف جوازمندن تشم فعل مضارع مونث دیر مجهول

صیغه سی اولور بنه تحتنده قایم مقام فاعلی

مستتردر هی راجعدر بارقة الانزار دیدوکی قولنه

لم تشم لم تنظر معناسنه و بو بیتده لف و نشر

غیر مرتب واردر فا علا ان البشایر لم یسمع دیدوکی

قولی صموا دیدوکی قولنه صرف اولنور و بارقة الانزار

لم تشم دیدوکی

لم تشم دیدوکی قولی عموا دیدوکی قولنه صرف

اولنور صاحب قصیده بیت سابقک مصراع

ثانیسنک مضمونک تحقیقی عیان اتمک ظاهر

و باطن جانبندن حقک ظهورینک خبرن بیان

ایلمک قصد ایدوب ودخی حضرت رسولک ولادتی

کیجه سنده بشارتلردن و خوفلردن بو قدر علامات

که ظاهر اولدی مشرکلر حضرت رسالتنه نیجه سنی

اقرار و اعتراف اتمدیلر دیو سؤال اولندوغنه جواب

ویرمک مراد ایدنوب آیدر که کفار طایفه سی

اعمی لردی و صاغرلردی حضرت رسولک صلی الله علیه

وسلم ولادتی کیجه سنده ظاهر اولان بشارتلری

و خوفلری کوروب اکلمدیلر و اشیدوب طویمدیلر

امدی مبشرینک اظهاری و افشاسی اشدلمدی ودخی

منذر بینك لمعه سی كولمدی بو كفار طایفه سی محروم
ابدی اولدی كور وصغیر ای لدكر ترجمه
كور مدكر ایشتمدكر كور وكر اولب
انذار بارئ وكلام بشارتی
كور وكر كشتند ننشنیدند بشارت ازخدا
هم شدند برقی بیم ازغایب رنج والم

من بعد ما اخبر الاقوام كاهنهم
بان دینهم المعوج لم یقم

من بعد دیدوكی بیت سابقده عموا وصموا
دیدوكی قولنه متعلقدر ودخی لم یسمع ولم
ینشم دیدوكی قولنه متعلق اولمق جایزدر ما مصدریه
در اخبر الاقوام كاهنهم دیدوكی قولی بعد دیدوكی
قولنك مضاف الیهی واقع اولمشدر اخبر

فعل ماضی

فعل ماضی افعل وزنی اوزرنه الاقوام دیدوكی اخبر
دیدكی قولنك مفعولی واقع اولمشدر اقوام قومك
جمعیدر قوم رجال طایفه سندن اولان جماعته
اطلاق اولنور نسا طایفه سنه اطلاق اولنماز
كما قال الله تعالی لا یسخر قوم من قوم عسی ان
یكونوا خیرا منهم ولا نساء من نساء عسی ان یكن
اما كاه اولور نسا طایفه سنك قومك اندراجی
معتبر اولور علی طریق التبعیة اقوامدن مراد اولنان
بو رادن كفره طایفه سیدر كاهنهم دیدوكی
قولی اخبر دیدوكی قولنك فاعلیدر كاهن كفره طایفه
سنك منجمنه ومعتقد سنه دیرلر هم ضمیر مجرور
متصلدر راجعدر الاقوامه دیدوكی قولنه بان
دینهم دیدوكی قولی اخبر دیدوكی قولنه متعلقدر

دین طریقت معناسنه که کفره طایفه‌سنک زعم
فاسدلرنجه الله تعالی دن غیریه اطاعت ایدوب
عبادت ایتدکلری دینهم دیدوکی قولنده کی ضمیر
مجرور متصل راجعدر الاقوام دیدوکی قولنه
المعوج دیدوکی قولنک صفتیدر معوج اسم مفعولدر
اعوجاجدن اخذ اولنمشدر اعوجاج حسیاتده
عدم استقامت معناسی در حسیاتک غیرنده
عدم صواب معناسنه در لم حروف جوازمدندر
یقم فعل مضارع در قوامدن مشتقدر قوام دوام
معناسنه در لم یقم جمله‌سی بان دینهم دیدوکی
آننک خبری واقع اولمشدر صاحب
قصیده‌نک بیت سابقده بعض قیودن عیان
ایلمک و تفصیلنی بیان ایتمک مراد ایدنوب

آیدر که کفره

آیدر که کفره طایفه‌سی کورلر اولوب بارقه انذاری
کورمدکلری و صاغرلر اولوب اعلاون بشارتی ایشتمه دکلری
بونلرک منجملری و مقتدالری کرکندو و قوملرینه
سزک اکری دینکوز قایم اولور دکلدر ثباتی
ودوامی یوقدر دیو خبر ویردکلرنده صحک ایدی

بیت آندن صوکیدی بوکه دردی کاهن آنلره
یوقدر بو اکری دینکوزک هیچ اقامتی

بیت پیش از آن اخبار ایشان کرده بودند کاهنان
انکه دینشان کژ شدست و نیست خواهد گشت

وبعد ما عاینوا فی الافق من شهب
منقضة وفق ما فی الارض من صنم

واو عطف ایچوندر وبعد ما عاینوا دیدوکی قولی
من بعد ما احمر دیدوکی قولنه معطوفدر بعد

مجرور اولمق جائزدر بعدما اخبر دیدوکی قولنه معطوف
اولمق اوزره ودخی منصوب اولمق جائزدر من بعد ما
اخبر دیدوکی قولنک محلنه معطوف اولمق اوزره
ما موصولدر عاینوا جمله سی مانک صله سی واقع
اولمشدر موصوله راجع اولان ضمیر محذوفدر تقدیری
ما عاینوه دیمکدر عاینوا فعل ماضیدر جمع مذکردر
مفاعله بابندندر فاعلی یهوددن وکهنه دن عبارتدر
معناسی معاینه کوردیلر دیمکدر فی الافق دیدوکی
عاینوا دیدوکی قولنه متعلقدر افق کوک یوزینک
اطرافنه دیرلر من شهب دیدوکی ظرف مستقردر
ما عاینوا دیدوکی قولندکی مانک بیانی واقع اولمشدر
شهب شهابک جمعیدر شهاب یلدزه دیرلر
منقضة دیدوکی شهب دیدوکی قولنک
صفتی واقع اولمشدر

صفتی واقع اولمشدر اسم فاعل مؤنثدر انقض
نقضدن ساقطه معناسنه در وفق دیدوکی
قولی منقضة دیدوکی قولنک تحتنده اولان
فاعل ضمیرندن حال واقع اولمشدر ما فی الارض دیدوکی
وفق دیدوکی قولنک مضاف الیه سی واقع
اولمشدر من صنم دیدوکی ظرف مستقردر
ما فی الارض دیدوکی قولندکی مانک بیانی واقع
اولمشدر صنم کفره طایفه سنک طپندوغی
پوته وصورته دیرلر صاحب قصیده بیت
سابقک مضموننه عطف ایدوب آیدر که
ودخی کفره طایفه سی حضرت رسالتک
نبوتنه اعتراف ایتمیوب اعمی واصم اولدقلری
یریوزنده دوشدوکنه وبتخانه لری یقلدوغنه

موافق کوك یوزنك اطرافنده اولان یلدزلره دوکلدوکی
معاینه کوردکلرندن صکره ایدی حتی روایت
اولنور که حضرت رسولك ولادتی کیجه سنده بر
یهودی کوردی که آسماندن نجوم یره دوشر
مکر نورانیتده حضرت رسول وجوده کلدوکی کیجه
نجوم رجوم شیاطین کبی یره دوشه دیو کورمشدی
اتفاق بو یهودی بکزرکه بو کیجه آخر زمان پیغمبری
وجوده کلمشدر دیدی چون صباح اولدی بو کیجه
هیچ کیمسنه نك اوغلی طوغمدمی دیو صوردی آیتدیلر
نعم عبد الله بن عبد المطلبك بر اوغلی طوغدی
دیدیلر پس بو یهودی حضرت رسولی طلب ایدوب
واروب حضرت رسولك مبارك بغرنده اولان مهری
چون ملاعین طایفهٔ یهودیك نعره سن کوروب

تعجب ایدوب کله لر

تعجب ایدوب کله لرمذ کور یهودی دخی سزنکا
کولرسز بو اوغلان بر پیغمبردر که بونك وجوده
کلمسیله بنی اسرائیل پیغمبرلری منقطع اولدی دیدی
ترجمه هم کوردیلر معاینه کوکدن دوشر شهب
اولدکلوکم دو زنب دورر لریدی بولر بونی
ترجمه ز آسمان دیدتد کانشها بدید افتاده بود
در زمین هم سرنکون از خواری افتاده صنم

حتی غدا عن طریق الوحی منهزم
من الشیاطین یقفو اثر منهزم

حتی حرف جردر انتهاء غایت ایچوندر. حتی غدا دیدکی
قولی بیت سابقده منقضة دید وکی قولنه متعلقدر
غدا افعال ناقصه نك لواحقندندر صار معناسنه در
عن طریق الوحی دیدوکی منهزم دیدوکی قولنه

متعلقدر طريق وحی دن مراد ما بين السماء والارضدر
منهزم منكسر معناسنه در منهزم ديدوكی عدا
ديدوكی قولنك اسمدر من الشياطين ديدوكی
ظرف مستقردر منهزم ديدوكی قولنك بيانی واقع
اولمشدر شياطين شيطانك جمعيدر يقفوا فعل
مضارع جمع مذكردر فاعلی منهزم ديدوكی قولنه راجعدر
زيرا منهزم اسم جنسدر جمع معناسنه در شياطين دن
عبارتدر يقفوا جمله سی عدا ديدوكی قولنك
خبری واقع اولمشدر يقفوا قفودن مشتقدر
تباع معناسنه در اثر ديدوكی قولی يقفوا ديدوكی
قولنك مفعول فيه واقع اولمشدر اثر عقب معنا
سنه در منهزم ديدوكی آثر ديدوكی قولنك
مضاف اليه واقع اولمشدر بيانی حذف اولنمشدر

تقديري منهزم

تقديري منهزم منهم ديمكدر صاحب
قصيده حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم ولادتی
زماننده ساقط اولان نجومك غايتله سقوطی
خبرينك تأكيدن وتحقيقن نجومك سقوطی
خبرينك وغايتنك تأكيدن وتحقيقن قصد
ايدوب ايدر كه حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم
ولادتی كيجه سنك تا صباحه دكين كوكك يوزينك
اطرافنده اولان يلدزلر كوكدن يره ايندی حتى شول
مرتبه وارنجه يه دكين شياطين عليهم اللعنه
منكسر الحال اولوب بری بری آردنجه متتابع
اولوب متواليا قچرلردی ترجمه بيت

تا وحی يولی اولدی آچوق ديو لشكری
كوكدن خبر آلمدی بولدی هزيمتی

از طریق وحی دیوان جمله آواره شدند
دل شکسته ازین همه بی دو دیدند از حرم

كأنهم هربا ابطال ابرهة
او عسكر بالحصى من راحتيه رمي

كأن حرفدر حروف مشبهة بالفعلدن تشبیه
ایچوندر ضمیر متصل اسمدر كأن نك راجعدر
شیاطینه هربا دیدوکی کأنهم دیدوکی قوللندکی
ضمیر متصلدن حال واقع اولمشدر هاربین معناسنه
ابطال ابرهة دیدوکی کأنهم دیدوکی قولنك
خبری واقع اولمشدر ابطال بطلك جمعیدر
بطل بهادر ارە دیرلر ابرهه کفر حبشینك
پادشاهلرندن بر پادشاهك اسمیدر که
کعبة الله شرفها الله یقوب خراب اتمسنه

عسکر چکوب

عسکر چکوب کلمشدی حتی سورهٔ الم ترکیف واقع اولان
اصحاب فیلدن مراد بو عسکردر. او حرف عطفدر.
عسکر دیدوکی ابطال ابرهه دیدوکی قولنه معطوفدر
بالحصى دیدوکی رمی دیدوکی قولنه متعلقدر حصی
اوفاق طاشلره دیرلر من راحتیه دیدوکی قولی
دخی رمی دیدوکی قولنه متعلقدر راحتی راحتك
تثنیه سیدر راحه آل آیاسنه دیرلر راحتیه دیدوکی
قوللندکی ضمیر متصل حضرت رسوله راجعدر رمی فعل
ماضی مجهولدر اصلنده رمی ایدی یا حذف اولنمشدر ثانیه
اجلی ایچون تحتنده قایم مقام فاعلی مستتر هو
راجعدر عسکره رمی جمله سی ما علی فیه سیله
عسکر دیدوکی قولنك صفتی واقع اولمشدر ...
صاحب قصیده بیت سابقده حضرت رسولك

صلى الله علیه وسلم ولادتی زمانندە واقع اولان
نجوم ساقطەنك سقوطینك خبرینی تاکیدو
تحقیقی ایتدکدنصکرە کرو تاکید و تحقیقی
قصد ایلیوب ودخی شیاطینك متعاقباً و متوالیاً
قاچدقلرینك و انهزاملرینك تشبیهنی قصد ایدوب
ایدرکه حضرت رسولك صلى الله علیه وسلم ولادتی
کیجه سنده شیاطین علیه اللعنه شول مکّة اللهك
خرابی قصدنه کلوب حق سبحانه وتعالیدن بلیّه
عظمی دە یتشوب منهزم اولوب قوم فودن قچان
ابرهه عسکرینك بهادرلری کبی قاچدلر و یاخود
حضرت رسولك صلى الله علیه وسلم ایکی مبارك
اللرینك کفیندن آتلان اوواق طاشله منهزم
اولوب طاغلوب قچان عسکر کبی قاچدلر

اصحاب فیلدن ایدی

اصحاب فیل ایدی صادك بو تلری یا اول
لشکرکه ایتدی قوم اکا محمود را حتی
ترجمه چون دلیران یمن بودند کو بادر کریز
یا جوان لشکرکه از خاك کفش کشتند خم

نبذاً بعد تسبیح ببطنهما
نبذ المسیح من احشاء ملتقم

نبذاً دیدوکی بیت سابقده رمی دیدوکی قولنك
مفعول مطلقی واقع اولمشدر قصدت جلوساً
طریقی اوزرینه ودخی فعل محذوفك مفعول
مطلقی اولمق جائزدر تقدیری نبذ نبذاً
دمکدر جلست جلوساً طریقی اوزرینه
نبذ آتمق اوزرینه معناسنەدر به دیدوکی
قو متعلقدر ضمیر مجرور بیت سابقده حصی

دیدوکی قولنه راجعدر بعد تسبیح دیدوکی نبذاً

دیدوکی قولنک مفعول فیهیدر واقع اولمشدر

تسبیح حق سبحانه وتعالی‌یی اشیاء ناو احوال

باطله‌دن تنزیه ایدوب بری قلمقدر دیدوکی

قولنک باقی معناسنه‌در تسبیح دیدوکی قولنه

متعلقدر ببطنهما بطن ظهرک خلافیدر بوراده

بطن‌دن مراد حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم

مبارک الینک اوجی ایچی ببطنهما دیدوکی ضمیر

مجروردر متصل ببیت سابقده راحتیه دیدوکی

قولنه راجعدر نبذ المسبح دیدوکی نبذاً دیدوکی

قولنک صفتی واقع اولمشدر تقدیری کنبذ المسبح

دیمکدر مثل المسبح دیمک معناسی مسبح اسم

فاعلدر تفعیل بابندن مسبح‌دن مراد یونس

علیه السلام

علیه السلام‌در نبذ مصدر المسبح دیدوکی

قولنه اضافتی مصدرک مفعولنه مضاف اولوب

فاعلی حذف اولنان قبیلدندر تقدیری مثل

نبذ الله تعالی المسبح دیمکدر من احشاء دیدوکی

قولنه متعلقدر احشا حشانک جمعیدر حتی

بغرسق معناسنه صیغه‌ده کتوردوکی حضرت

یونسک اجزاسی اعتباریله‌در ملتقم دیدوکی

احشاء دیدوکی قولنک مضاف الیه‌سی

واقع اولمشدر ملتقم اسم فاعلدر افتعال

بابندن معناسی یوتجی دیمکدر بوراده ملتقم‌دن

مراد حضرت یونسی یوتان بالقدر صاحب

قصیده ببیت سابقک مصراع ثانیسنک

مضمونن تاکید وتکریر وتقریر قصد ایدوب

آیدر که حضرت رسول صلی الله تعالی علیه وسلم
اوه چوق طاشلری کفار طرافندن آتدوغی اول طاشلر
حضرت رسولک صلی الله تعالی علیه وسلم مبارک
الینک آوجی ایچنده تسبیح ایتدوکلرندن صکره
ایدیغی آتدوغی زمان نتکم الله تبارک وتعالی
یونس پیغامبری علیه السلامی بالغک قرنندن
یونس پیغامبر علیه السلام تسبیح ایتدکدنصکره
بالق قرنندن یونس پیغمبری طشره آتدوغی کبی
ترجمه تسبیحدن صکره ایتدی آی حوت ملتقم
نبی که ایتدی یونسی یونش قلدی حشری
او نکند از پس تسبیح کرد دست رسول
مثل تسبیحی که یونس را بفکند از شکم
جاءت لدعوته الاشجار ساجدة
تمشی الیه

تمشی الیه علی ساق بلا قدم

جاءت. فعل ماضی مؤنثدر جیتدن مشتقدر
کلک معناسنه لدعوته دیدوکی جاءت دیدوکی
قولنه متعلقدر دعوت مصدردر کل دیمک معناسنه
ضمیر مضاف اولمشدر ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر
دعوتک ضمیر اضافتی مصدر فاعله مضاف اولوب
مفعولی حذف اولنان قبیلدندر تقدیری
لدعوة الرسول الاشجاره دیمکدر الاشجار دیدوکی
جاءت دیدوکی قولنک فاعلدر اشجار شجرک
جمعدر شجر اغاج دیمکدر ساجدة دیدوکی
اشجارن حال واقع اولمشدر ساجدة اسم فاعل
مؤنثدر سجدهدن مشتقدر تمشی فعل مضارع
مؤنثدر تحتنده فاعل ضمیر مستتر هی راجعدر

اشجاره تمشی جمله‌سی حال مؤکده‌در ساجدةً
دیدوکی قولنده‌کی ضمیر مستتردن حال واقع
اولمشدر تمشی مشادن مشتقدر یورمك
معناسنه الیه دیدوکی تمشی دیدوکی
قولنه متعلقدر ضمیر مجروره حضرت رسوله
راجعدر علی ساق دیدوکی قولی دخی تمشی
دیدوکی قولنه متعلقدر ساق بلدیردر لکن
بوراده ساقدن مراد اوزلکدر بلا قدم
دیدوکی مقدره متعلقدر ساق دیدوکی
قولنك صفت واقع اولمشدر تقدیری تمشی
الاشجار علی ساق کائن او ملتبس بغیر القدم
صاحب قصیده حضرت رسولك صلى الله
علیه وسلم بعض اوصاف حمیده‌سن ومعجزات
عظیمه‌سن

عظیمه‌سن ذکر ایتدوکدنصکره تعجیباً للناظرین
وتکثیراً للراغبین وتسمیماً لمناقب
سید المرسلین بعض معجزات عظماسن
دخی ذکر ایتمك مراد ایدینوب آیدر که حضرت
رسولك صلى الله علیه وسلم دعوتیله اغاجلر
آیاقلری یوق ایکن مجرد اوزلکلریله
یوریو یوریو حضرت رسولك صلى الله علیه
وسلم اغاجلر حضورینه کلوب اوکنده سجده
ایتدیلر بو معنانك سبب ورودی بودر که حضرت
علی کرم الله وجهه روایت اولندی که
برکون حضرت رسولك صلى الله علیه وسلم
حضور شریفنه کافرلر کلوب اشبو اغاجلری
تکلمه کتورسنك نبوتکا شهادت

انسونلر بزدخی سکا ایمان کتورلوم دیوب حضرت
رسولک دخی یا انجلر الله تعالینک اذنیله یرکوزدن
قوپوب بنم نبوتمه یعنی بن حق تعالینک
حق پیغمبری اولدوغمه شهادت ایلک دیوب
فی الحال اللهک امریله اول انجلر یرلو یرندن
قوپوب حضرت رسولک صلی الله تعالی علیه
وسلمک اوکنه کلوب بلند آوازله جمله انجلر
حضرت رسولک نبوتنه شهادت ایدوب
سن آخر زمانک حق پیغمبری سن رسولیسن
وتولپسن یا رسول الله دیوب جمله انجلر
سجده ایتدلر کافرلر بو معجزهٔ عظمایی کوروب
ایمانه کلمیوب حاشا ثم حاشا هر زوات
سویلدیلر هذا ساحر کذاب دیدلر

بتمش انجلری

بتمش انجلری یوریردی بلا قدم
کل بکا دیدککده اجابتلو دعوتی
هم ره رخت آمد بفرمانش بنزد او سجده کرد
می دویدی سوی سید او بساق بی قدم
کانما سطرت سطرا لما کتبت
فروعها من بدیع الخط فی اللقم
کان تشبیه ایچوندر ان حرف دن حروف مشبهه
بالفعلدن ما ماء کافه در سطرت فعل ماضی مؤنثدر
تحتنده فاعل ضمیر مستتر هی راجعدر بیت سابقده ذکر
اولنان اشجاره معناسی یازی یازدی دیمکدر خط
معناسنه سطرا دیدکی سطرت دیدوکی قولنک
مفعول مطلقدر سطر کتاب معناسنه در
لما کتبت دیدوکی قولندکی لام یا معناسنه در

ودخی او معناسنه اولمق جایزدر ما موصولدر راجع
ضمیر محذوفدر تقدیری لما کتبت دیمکدر کتبت فعل ماضی
مؤنثدر فروعها دیدوکی کتبت دیدوکی قولنك
فاعلیدر فروع فرعك جمعیدر فرع اغاج بوداغنه
اطلاق ایدرلر فروعها دیدوکی قولندکی ضمیر
مجروردر بیت سابقده اشجار دیدوکی قولنه
راجعدر من بدیع الخط دیدوکی قولندکی
ماء موصولك بیانی واقع اولمشدر بدیع فعیل
وزنی اوزرینه در جدید ولطیف غریب وعجیب
معناسنه خط یازو معناسنه فی اللقم دیدوکی
کتبت دیدوکی قولنه متعلقدر لقم لامك وقافك
فتحه سیله آچق یوله دیرلر لوحه دخی اطلاق
ایدرلر صاحب قصیده حضرت رسولك

صلی الله علیه

صلی الله علیه وسلم دعوتیله کلن اشجارك خبرینك
تأکیدنی قصد ایلیوب ودخی اشجارمز بونك یوریوب
کلمسی سببیله فروعنك آثارینی خطوط غریبه
وعجیبه یه تشبیهیدر مراد ایدنوب ایدرکه اول
حضرت رسولك حضورینه شهادت ایچون کلن
اشجارك یوریوب کلدکلرینك آثاری کأنها اشجار
مذکوره یازو یازمشلردی شول خطله که اول اغاجلرك
بوداقلری یولك اوزرینه خطوط غریبه دن وعجیبه دن
خطلر یازمشلردی روایت اولنورکه یازلن یازو کلمه سی ایدی

ترجمه بیت صنایدك بوداقلری یولده یازاردی
بر سطر خطکم عجبیدی کتابتی

فارسی بیت بازگشت ونیخ اونبوشت خطی بر زمین
همچنانکه لوح کاتب می نویسد بر قلم

مثل الغمامة اتى سار سايرة

تقيه حر وطيس للهجير حمى

مثل الغمامة ديدوكى بيت سابقده جاءت الاشجار
ديدوكى قولنك مفعول مطلقى اولمق جايز در تقديرى
جاءت الاشجار مثل مجيء الغمامة دمكدر ودخى
مصدر محذوفك صفتى اولمق جائز در تقديرى
جاءت الاشجار مجيئا **مثل الغمامة** ودخى جايز دركه
مثل الغمامة ودخى جايز دركه مثل الغمامة ديدوكى
مرفوع اولوب خبرى محذوف مبتدا اولا تقديرى
من المعجزات مثل مجيء الغمامة غمامه بولود معناسنه
در **اتى** طرف مكانده استفهاما وشرطا اين قياخود
كيف معناسنه **سايرة** ديدكى قولنك
مفعول فيه سى اولمشدر **ساء** فعل ماضى در
سيردن

سيردن مشتقدر تحتنده فاعل ضمير مستتر
هو راجعدر حضرت رسوله **ساء** جمله سى **اتى**
ديدوكى قولنك مضاف اليه سى واقع اولمشدر
سايرة اسم فاعل مؤنث در سيردن مشتقدر
تقيه ديدوكى قولنك **تقى** فعل مضارع مؤنث در
وقايه دن مشتقدر تحتنده فاعلى ضمير مستتر هى
راجعدر **سايرة** ديدوكى قولنه وقايت حفظ
وصقلمق معناسنه در ضمير متصل **ه** ديدوكى
قولنك مفعول اولدر راجعدر حضرت رسوله
حر وطيس ديدوكى قولنك مفعول ثانيسى
حرك وطيسه اضافتى موصوفك صفتنه اضافتى
قبيلندندر **حر** حرارة وآتش معناسنه در **وطيس**
تنور معناسنه در حرارة شديده دن عبارتدر

للهجير ديدوكى وطيس ديدوكى قولنه متعلقدر
لام جاره وقت معناسنه هجير يازكوننك نصف
نهارنه ديرلر حمى فعل ماضى در تحتنده فاعل
ضمير مستتر هو راجعدر وطيس ديدوكى
ديدوكى قولنه معناسى زياده ايسى وقزغون اولدى
ديمكدر حمى جملهسى وطيس ديدوكى قولنك
صفت واقع اولمشدر ماجب قصيده حضرت
رسولك صلى الله عليه وسلم معجزاتن تعديد ايدوب
وبعض معجزاتن اخراسنى تبيين ايتمك مراد ايدنوب
ايدركه اول حضرت رسولك حضور شريفنه اول
انجلر كلجى اولدوغى حالده مثال شول بر پاره بولودك
كلمسى كبى ايدى كه حضرت رسول انواع كيفيتله
يورييوب هر قنغى مكانده سير ايلسه يازكوننك

نصف نهارى

نصف نهارى وقتنده حرارت شديدهدن حفظ
ايدوب اوزرنده سايبان اولوب بلسنجه
اولوردى ترجمه هر قنده يورسه بلسنجه اولوردى
اشيددن آنى بر پاره بولوت حمايتى
ترجمه فارسى ابر بودى بر سرش با او بر فتى هر كجا
تا نكاهش داشت از كرماى تابستان كرم

اقسمت بالقمر المنشق ان له
من قلبه نسبة مبرورة القسم

اقسمت فعل ماضى متكلم وحده در قسمدن
مشتقدر قسم عينى معناسنهدر بالقمر ديدوكى
اقسمت ديدوكى قولنه متعلقدر آيوك اول كوندن
اوچ كونه وارنجه هلال ديرلر اوچ كوندن نصكره
آخرنه وارنجه قمر ديرلر المنشق ديدوكى القمر

دیدوکی قولنك صفتیدر منشق اسم فاعلدر
انفعال بابندن انشقاقدن مشتقدر انشقاق
ایکی آیرلمق معناسنه ان مکسوره در حروف مشبهه
بالفعلدندر له دیدوکی ظرف مستقردر اننك
خبر مقدمیدر ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر
من قلبه دیدوکی قولنه متعلقدر قلب فؤاد
دکوکل معناسنه در من قلبه دیدوکی قولندکی
ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر نسبة اننك
اسمدر ان اسمیله خبریله اقسمت دیدوکی قولنك
دیدوکی قولنك جوابی واقع اولمشدر مبرورة القسم
دیدوکی نسبة دیدوکی قولنك صفتی واقع اولمشدر
مبرورة القسم دیدوکی قولندکی اضافت اضافت
لفظیه در حسن الوجه قبیلندندر مبرورة
حسن معناسنه در

حسن معناسنه در القسم دیدوکی قولندکی
الف لام الیه دن عوض در تقدیری مبرورة
قسم القمر الذی لاجل تلك النسبة صاحب
قصیده حضرت رسولك صلی الله علیه وسلم
بعض معجزاتن ذکر ایتدکدنصکره معجزه آخرین
دخی اظهار ایلمك و حضرت رسولك قلبی قمر کبی
روشن و منور ایدکن آشکار ایتمك قصد ایلیوب
آیدکه بن قسم ایلدوب یمین ایلرم شول آیه
که حضرت رسولك صلی الله علیه وسلمك
مبارك بر ماغینك اشارتیله منشق اولوب
ایکی پاره اولمشدر تحقیق اول حضرت رسولك
مبارك قلبنه بو آیك مناسبتی وار در که
اول مناسبت اجلیچون اشبو قمر ایله قسم

ایتمك مبرور وحسن دخی اول آیوك حضرت
رسول ایچون قلبندن مناسبتی بودر که
حضرت رسولك مبارك قلبنی حضرت جبرائیل
باذن الله تعالی آیله شق ایدوب ایکی پاره
آیلمشدی ابن عباسدن روایت اولنور که
کفره طایفه‌سی حضرت رسولك حضورینه
کلوب اگر حق پیغمبر ایسه‌ك سنك امرکله آی
ایکی پاره اولسون دیدیلر حضرت رسول دخی کفره
طایفه‌سنه ایشبو معجزه‌یی کورجك ایمانه کلور
سز دیوب آنلر دخی کلورز دیوب حضرت رسول
واجب الوجوده تضرع ایدوب مبارك پرمغیله
آیه اشارت ایلیوب فی الحال آی اون دردنجی
کیجه‌ده اولدوغی حالده ایکی شق ایدوب بره
اندی

اندی حضرت رسول دخی بلند آواز ایله ایتدی یا فلان
یا فلان احضروا وانظروا دیدی کفره طایفه‌سی
علیهم اللعنه معجزه‌یی کوروب محمدك سحری
کوك یوزینه دخی ییتشدی دیدی ایمانه کلمدیلر
ترجمه شول انشقاقی ماهه قسم ایدرم که آنك
قلب شریفی کوکلنده واریدی نسبتی
ترجمه فارسی می خورم سوکند با انکشت او مه پاره شد
هست در دل نسبتی کان راست گرداند قسم
وما حوی الغار من خیر ومن کرم
وکل طرف من الکفار عنه عمی
واو عطف ایچوندر ماحوی الغار دیدیکی
بیتده کی بالقمر المنشق دیدی قولنه معطوفدر
ماء موصولك صله‌سی واقع اولمشدر موصوله راجعدر

ضمیر محذوفدر تقدیری وما حواه الغار الغار
دیدوکی حوی دیدوکی قوللنک فاعلیدر غار مغاره
دیمکدر من خیر دیدوکی ما حوی دیدوکی قوللنده کی
ماء موصولک بیانی واقع اولمشدر ومن کرم دیدوکی
من خیر دیدوکی قوللنه معطوفدر وکل طرف دیدوکی
مبتدادر طرف عین معناسنه در یعنی کوز دیمکدر
من الکفار دیدوکی طرف دیدوکی قوللنک صفتیدر
عنه دیدوکی قوللنه متعلقدر ضمیر مجرور حضرت
رسوله راجعدر عم فعل ماضیدر اصلنده عمی ایدی
قافیه اجلیچون یا حذف اولنمشدر عمی دن مشتقدر
عمی کوز سز اولمغه دیرلر عم جمله سی کل طرف دیدوکی
قوللنک خبری واقع اولمشدر مبتدا خبر ایله جمله
جمله سی حوی الغار دیدوکی قوللنک مفعول محذوفندن

حال واقع اولمشدر

حال واقع اولمشدر صاحب قصیده بیت سابقک
مضموننه عطف ایدوب ودخی معجزه اخری ذکر ایتمک قصد
ایلیوب آیدر که ودخی قسم ایدوب آند ایچرم شول
نسنیه که مغاره اول نسنه جمع ایدوب احاطه ایلدی
اول نسنه خیردن وکرمدن اولدوغی حالده که
اول نسنه حضرت رسول علیه السلام وحضرت ابی بکر
الصدیقدر حال بوکه کفار طایفه سنک کوزلری
اعمی اولوب اول نسنه که حضرت رسول علیه السلام
وحضرت ابی بکردر مغاره ده کورمدیلر روایت اولنور
مکه شریفه کافرلری علیهم اللعنه حضرت
رسولی قتل ایلمک استدکلرنده حضرت رسول
وحضرت ابی بکر مکه دن چقوب مدینه
هجرت قصد ایلیوب وارروب مکه التنده بر مغاره

کروب کافرلر دخی آنلری تجسّس ایدوب عقبلرینجه
کلمك اوزرنه ایکن فی الحال عنکبوت اول مغارنك
آغزنده آغ چکوب و ایکی کوکرجن دخی مغاره
قپوسنده یمرطلیوب کافرلر کلوب متحیّر اولوب
بوندن کیمسنه کلمامش دیوب کرو دونب کیدیلر

قیلودی خیر و کرم غار ثور لیك
کافرلروك کوزنده واریدی عمابی
جمع کرده غار و خیرات و کرامتها بسی
یا محمّد چشم کافر کشت از ایشان کور هم

فالصّدق في الغار والصّدّيق لم يريا
وهم يقولون ما بالغار من ارم

فالصدق دیدوکی قولندکی فابیت سابقك
مضمونی تفسیر ایچوندر الصّدق دیدوکی

مبتدادر

مبتدادر صدقدن مراد حضرت رسولدر فی الغار
دیدوکی لم یریا دیدوکی قولنك فاعلندن
حالدر واقع اولمشدر والصّدق دیدوکی فالصّدق
دیدوکی قولنه معطوفدر صدّیق مبالغه
صیغه سیدر صادقك مبالغه سیدر مراد
حضرت ابو بکر صدّیقدر رضی الله تعالی عنه
لم یریا دیدوکی فالصّدق دیدوکی قولنك
خبریدر یریا فعل مضارعك تثنیه سیدر مجهول
صیغه سی اوزرینه رؤیتدن مشتقدر فاعلی
فالصّدق والصّدّیق دیدوکی قولندن
عبارتدر وهم یقولون دیدوکی قولندکی
واو حال ایچوندر هم ضمیر منفصلدر مبتدادر
بیت سابقده من الکفاره دیدوکی قولندکی کفاره راجعدر

يقولون ديدوكي مبتدانك خبريدر وهم
يقولون ديدوكي قولي لم يريا ديدوكي
قولنك فاعلندن حال واقع اولمشدر مابالغار
ديدوكي قولنده كي ماليس معناسنه در بالغار
ديدوكي طرف مستقردر مانك خبري مقدمدر
يانفي معناسنه در من ارم ديدوكي مانك اسمدر
من زائددر ما بالغار من ارم جملسي يقولون
ديدوكي قولنك مفعولي واقع اولمشدر غار
مغاره در ارم همزه نك فتحه سيله و رانك
كسرسيله احد معناسنه در اصلنده اريم
ايدي يا حذف اولنمشدر صاحب قصيده
بيت سابقده تفسيرن و تبيينن قصد ايدوب
آيلدكه صدق دخي صديق يعني حضرت رسول
صلى الله

صلى الله عليه وسلم وحضرت ابي بكر صديق رضي الله
عنه مغاره ده اولدقلري حالده كورمديلر كفار طا
يفه سي كورب اولوب كورمديلر حال بوكه كفره
طايفه سي مغاره ده كمسنه يوق ظن ايدوب
مغاره ده بر احد يوقدر ديدلردي ترجمه
اول غار ايچنده صدقله صديقدي بولنه
درلردي كمسنه قالمدي بوندن اقامتي
صدق و صديقدر غار و كس ايشانرانه ديد
كافران كفتند كس اينجا نباشد ملتسم
ظنوا الحمام وظنوا العنكبوت على
خير البرية لم تنسج ولم تحم
ظنوا فعل ماضي جمع مذكر فاعلي كفاردن عبارتدر
ظن دن مشتقدر بوراده ظن علم معناسنه در

ایکی مفعوله تعدیه ایدر. الحمام دیدوکی مفعول
اولدر. حمام کوکرجن قوشیدر. وظن العنکبوت
دیدوکی ظنوا الحمام دیدوکی قولنه معطوفدر.
العنکبوت دیدوکی ظنو دیدوکی قولنک مفعول
اولدر. علی خیر البریة دیدوکی قولنک لم تنسج
دیدوکی قولنه ویاخود لم تخم دیدوکی قولنه متعلقدر.
خیر شرک مقابلدر. بریة فعیلة وزنی اوزرینه
در مخلوق معناسنه در. خیر البریة دیدوکی
قولنک معناسی خیر جمیع الناس دیمکدر. لم تنسج
دیدوکی قولندکی لم حروف جوازمدندر. تنسج
فعل مضارع مؤنثدر تحتنده فاعلی مستتر هی
راجعدر. عنکبوت نسجدن مشتقدر. نسج
اورمک معناسنه در. لم تنسج دیدوکی ظنو

العنکبوت

العنکبوت دیدوکی قولندکی ظنو دیدوکی
ظنو دیدوکی قولنک مفعول ثانیسیدر. معناسی
کوکرجن اوجوب دور ایتدی دیمکدر. صاحب
قصیده مغاره آیتی اشعار و تصدیق ایتمک
ودخی حضرت رسولی صلی الله علیه وسلم کوره
طایفه سی ظن ایتدیلر که جمیع مخلوقاتک
خیرلوسی اولان حضرت رسول الله صلی الله علیه
وسلم مغاره ده اولوب آنک اوزرینه کوکرجن
کلوب مغاره قاپوسنده اوجوب دوران ایتمدی
واورمجک دخی قاپوسنده آغ کروب طوقمدی
دیرلردی ظن لری بونک اوزرینه ایدی حال
بوکه حضرت رسول علیه السلام مغاره ده اولوب
کوکرجن آنک اوزرینه اولوب مغاره قاپوسنده

دوران ایدردی واورمجك دخی اغ اوروب
مغاره قاپوسنده قرار ایلدی بو معجزه نك قصه سی
بوندن سابق وما حوی الغار دیدكی قصه سی
بوندن پینسده ذكر اولنمشدر **ترجمه**
انكر صونور لریدی حمامیله عنكبوت
مغلوم غیجون كالدی خیر البریتی
ترجمه خانه بنهاده كبو تر و بافت بردر عنكبوت
كافرانر اشد كمان كاینجانیا سوره نسم
وقایة الله اغنت عن مضاعفة
من الدروع وعن عال من الاطم
وقایه مصدر در روایت وزنی اوزرنه حفظ
معناسنه در لفظة الله اضافتی مصدر فاعلنه
مضاف اولوب مفعولی محذوف اولان قبیلدندر

تقدیری

تقدیری **وقایة الله النبی** دیمكدر **وقایة الله** دیدوكی
مبتدادر **اغنت عن مضاعفة** دیدوكی قولی
وقایة الله دیدوكی قولنك خبری واقع اولمشدر
اغنت فعل ماضی مؤنثدر تحتینده فاعلی مستتر
هی راجعدر **وقایة الله** دیدوكی قولنه افعال
بابندندر معناسی مستغنی قلوب محتاج ایلمكدر
دیمكدر **اغنت** دیدوكی قولنك مفعولی
محذوفدر تقدیری **اغنته** دیمكدر مفعول
ضمیر حضرت رسوله راجعدر **عن مضاعفة**
دیدوكی **اغنت** دیدوكی قولنه متعلقدر **مضاعفة**
مصدردر مفاعله وزنی اوزرنه زیاده معناسنه در
من الدروع دیدوكی ظرف مستقردر مضاعفه
دیدوكی قولنك صفتی واقع اولمشدر **دروع**

درعك جمعيدر ذالك كسريله دِرع دمور كوملك
در زره معناسنه وعن عالِ ديدوكي عن مضا
عفةٍ ديدوكي قولنده معطوفدر عالِ اسم فاعلدر
اه وزن اوزرنه علودن مشتقدر مِنَ الاُطُم
ديدوكي عالِ ديدوكي قولنك صفتي واقع اولشدر
اطم همزه نك وطانك ضمه سيله اطمك جمعيدر
همزه نك فتحه سيله وطانك كسريله اطم حصار
معناسنه در صاحب قصيده ابيات ثلثه
سابقه نك مضمونيني استبعاد ايتمك بعض قارئنك
خاطرينه خطور ايتدوكين دفع ايتمك قصد ايليوب
آيدر كه الله تعالى نك اول حضرت رسولي
حفظ ايتمسي قات قات زره كوملكلردن
مستغني ويكركدر ودخي قلعه لر حفظندن

مستغني ويكركدر

١١٧

مستغني ويكركدر ترجمه قت قت زرهلره دخي يوجه طاغلره
محتاج قلمز آدمك حقك وقايتي
ترجمه چون خدا او را ز مكر دشمنان محفوظ داشت
بر زره حاجت نبودش نه بقصر وقلعه هم
ماسامني الدهر ضيما واستجرت به
الا ونلت جوارا منه لم يضم
ماسامني ديدوكي قولنده كي ما نفي ايچوندر
سام فعل ماضي در سومدن مشتقدر تكليف
وتحميل معناسنه در ني ضمير متكلم در صاحب
قصيده نك كندو نفسندن عبارتدر الدهر
ديدكي سامني ديدوكي قولنك فاعلدر دهر
زمان معناسنه در ودخي سام ظلم معناسنه
اولمق جايز در ضيما ديدوكي ماسامني ديدوكي

دیدوکی قولنک مفعولدر سام تکلیف و تحمیل
معناسنه اولدوغی تقدیرا اوزرینه ظیم ظلم
معناسنه در ودخی ضیمدن دیدوکی قولی ماسامنی
دیدوکی قولنک مفعول مطلقی اولمق جایزدر سام
ظلم معناسنه اولدوغی تقدیرجه اوزرینه که
جلست قعودا قبیلندن اولمق اوزرینه واستجرت
به دیدوکی قولندکی واو حال ایچون اولمق
جایزدر استجرت به جملسی ماسامنی دیدوکی
قولنک مفعوللندن حال واقع اولا ودخی
عطف ایچون اولمق جایزدر بو تقدیرجه
استجرت دیدوکی قولی سامنی دیدوکی
قولنه معطوف قدر استجرت فعل ماضی متکلمدر
افتعال بابندن استجاره دن مشتقدر

استجاره

استجاره دیدوکی قولینه متعلقدر ضمیر مجرور حضرت
رسوله راجعدر الا و نلت جوارا دیدوکی مستثنی
واقع اولمشدر منه مفرغ دن تقدیری واستجرت به
فی حال من الاحوال الا فی حال وجدان الامان منه
دیمکدر و نلت دیدوکی قولندکی واو حال ایچوندر
نلت فعل ماضی متکلم وحده در نیلدن مشتقدر
دوردنجی بابدندر نیل اصابت و وجدان معناسنه در
نلت دیدوکی قولنک معناسی بن یتشدم و بولدم
دیمکدر جوارا دیدوکی نلت دیدوکی قولنک
مفعولدر جوار جیمک کسریله امان و خلوص معناسنه در
منه دیدوکی قولی ظرف مستقردر جوار دیدوکی
قولنک صفتی واقع اولمشدر ضمیر مجرور حضرت
رسوله راجعدر ضمیر راجع اولمق دخی جایزدر لم یضم

دیدوکی قولی جوارا دیدوکی قولنک فاعلندن
حال واقع اولمغه جایزدر یضم فعل مضارع مجزومدر
لم ایله اصلنده یضیم ایدی یبیع وزنی اوزرنه
تحتنده فاعلی ضمیر مستتر هو راجعدر دهره
تقدیری لم یضم الدهر علی دیمکدر معناسی
دهر بکا ظلم ایلمدی دیمکدر صاحب
قصیده حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم
مناقبنه اشتغالدن عمده خطیسی اشعار
ومرتبه علیاسنی اظهار قصد ایدوب آیدرکه
زمان بکا ظلم تکلیف ایلمدی ودخی بن اول
حضرت رسولدن صلی الله علیه وسلم مجاورة
وامان طلب ایلمدیم الا اول حضرت رسولدن بن
امانه وخلاصه یتشدم که اول امانه زمان

بکا قطعا

بکا قطعا ظلم ایلمدی
کمسنه کمسنه دن کورمن کوج صغنمدی
اکا مکرکه بولدی جوارنده راحتی
رنجی از دیده زدهر رخواستم از وی امان
که جواری او خلاص از هر بلای یافتم

ولا التمست غنی الدارین من یده
لا استلمت الندی من خیر مستلم

واو عطف ایچوندر لا نفی ایچوندر التمست
فعل ماضی متکلم وحده افتعال بابندن التماسدن
مشتقدر التماس طلب معناسنه در ولا التمست
دیدوکی قولی بیت سابقده ما سامنی دیدوکی
قولنه معطوفدر غنی الدارین دیدوکی التمست
دیدوکی قولنک مفعولیدر غنی غنینک کسره سیله

فقرك ضدیدر الدارين ديدوكى غنى ديدوكى
قولنك مضاف اليهسى واقع اولمشدر دارين دارك
تثنيه سيدر بوراده دارينكدن مراد دنيا واخرتدر
من يدِ ديدوكى قولنه متعلقدر يد الدمعناسنه
من يدِه ديدوكى ضمير مجرور حضرت رسوله راجعدر
الا استلمت الندى ديدوكى قولى مستثنى واقع
اولمشدر مستثنى منه مفرغ دن تقديرى ولا
استلمت غنى الدارين منه فى حال من الاحوال الا
فى حال الاستلام دمكدر وياخود تقديرى ولا
طلبت منه طلبا مستعينا لشئ من الاشياء
الا طلبا مستعينا للاستلام استلمت فعل ماضى متكلم
وحده در افتعال بابندن استلامدن مشتقدر
استلام لمس معناسنه در يعنى دكمك ويا يپشمقدر

ويا اوپمك ايله

التمست ديدوكى

ويا اوپمك ايله اوله ويا ال الله يا پشمق اوله الندى ديدوكى
استلمت ديدوكى قولنك مفعوليدر ندى نونك فتحه سيله
جود وعطا معناسنه در من خير مسلم ديدوكى
استلمت ديدوكى قولنه متعلقدر خير مستلمدن
مراد حضرت رسولدر مستلم لامك فتحه سيله اسم
مفعولدر استلامدن مشتقدر مستلم بوراده
اوپلمش ویاخود یاپشلمش معناسنه در صاحب
قصیده بیت سابقك مضموننه عطف ايدوب
بطريق الترقى تمدح معناسنه تنبيه قصد ايليوب
آيدركه وداخى بن اول حضرت رسولك يدندن دنيا
واخرت غناسن طلب ايلدم الا اول حضرت رسولك
جودنه وعطاسنه يتشوب ياپشدم كه اوپلمه
ویا یاپشلمش کمسنه لرك خيرليسيدر

هم اندن اول تمدم ایکی آو بایلفن مکر
اندن ایر رشدی بکا عطانی نهایتی
هرچه کردم التماس از نعمت هر دو سرای
یافتم بر وجه بهتر انچه از وی خواستم

لا تنكر الوحي من رؤياه ان له
قلبا اذا نامت العينان لم ينم

لا تنكر نهی حاضردر تحتنده فاعلی مستتر
انت عبارتدر صاحب قصیده نك كندو نفسندن
التفات طریقیله انكاردن مستفدر الوحی
دیدوكی لا تنكر دیدوكی قولنك مفعولیدر
وحیدن مراد حق تعالی نك حضرت رسوله اتدوكی
ایشارتدر ودخی ویردوكی رسالت وكتابت
وكنایتدر ودخی الهام وخفی الكلامدر
من رؤياه

من رؤياه دیدوكی ظرف مستقردر الوحی دیدوكی
قولندن حال جائزدر ودخی صفت جائزدر رؤیا
اویقوده دوش معناسنه اكثر خلق آنی واقعه
ایله تعبیر ایدر من رؤياه دیدوكی قولندكی
ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر ان له دیدوكی
قولندكی ان مفتوحه ومكسوره اولمق جائزدر
له دیدوكی قولی ان نك خبر مقدمیدر ضمیر
مجرور حضرت رسوله راجعدر قلبا دیدوكی
ان نك مؤخر اسمیدر ان له قلبا دیدوكی لا تنكر
دیدوكی قولنك مفعول لهسی واقع اولمشدر
تقدیری لان له قلبا دمكدر ودخی جمله
مستانفه اولمق جائزدر اذا نامت العينان
دیدوكی قولنك صفتی واقع اولمشدر نامت

فعل ماضی مؤنثدر نومدن مشتقدر نوم اویقو معنا
سنه در العینان دیدوکی نامت دیدوکی قولنك
فاعلدر عینان عیننك تثنیه سیدر لم ینم دیدوکی
اذا نامت دیدوکی قولنك جوابدر ینم فعل مضارع
مجزومدر لم ایله اصلنده ینوم ایدی تحتنده فاعلی
ضمیر مستتر هو راجعدر قلباً دیدوکی قولنه صاحب
قصیده حضرت رسولك صلی الله علیه وسلم بعض
معجزاتن ذکر ایتدکدنصکره معجزهٔ اخری سن بیان
ایتمك و مبارك کوزلری نائم اولدقده قلبی نائم اولدوغن
عیان ایتمك مراد ایدنوب ایدر که اول حضرت رسولك
دوشنده الهام ایله وخفی کلام ایله اسرار خفیه نه
اعلام اولندوغنه انکار ایلمه که تحقیق اول حضرت
رسول ایچون بر قلب واردر که هان مبارك ایکی
کوزلری

کوزلری اویقوده اولسه مبارك قلبی اویومزدی بنم
حضرت رسولدن عینی تنامان ولا ینام قلبی دیمش
آنك دوشنده وحینه انکار قلمغل
که کوکلی اویومزدی کوزی نومتی
پس مکن انکار وحی از خواب پیغمبر ازآنکه
چشم او در خواب رفتی دل بدش بیدار هم
فذاك حین بلوغ من نبوته
فلیس ینكر فیه حال محتلم
فا تفسیر ایچوندر ذاك اسمدر اسما اشارتدن
اشارتدر بیت سابقده الوحی دیدوکی قولنه حین
بلوغ سن نبوته دیدوکی ذاك اسمدر خبری واقع
اولمشدر حین ظرفدر وقت و زمان معناسنه در
بلوغ دیدوکی حین دیدوکی قولنك مضاف الیه سی

واقع اولمشدر بلوغ یتشمك معناسنه من نبوته
دیدوکی بلوغ دیدوکی قولنه متعلقدر نبوت
پیغمبرلق ویرمك معناسنه در نبوته دیدکی
قولندکی ضمیر مجرور حضرت رسوله راجعدر فلیس
دیدوکی قولندکی فا شرط محذوفك جوابیدر
تقدیری اذا کان وحی النبی حین بلوغ نبوته
فلیس ینکر فیه دیمکدر لیس فعلدر افعال
ناقصه دن تحتنده اسمی مستتر هو راجعدر
حضرت رسوله ینکر فیه دیدکی فلیس دیدوکی
قولنك خبریدر ینکر فعل مضارع مجهول فیه
دیدوکی ینکر دیدوکی قولنه متعلقدر ضمیر
مجرور حضرت رسول الله راجعدر حال محتلم
لامك فتحه سیله مصدر میمیدر احتلام معناسنه در

صاحب قصیده

صاحب قصیده بیت سابقك مضموننك اثباتی قصد
ایدیوب آیدر که اول حضرت رسول دوشنده اولان
وحی حضرت رسولك نبوتی زماننده اولمشدی پس
امدی اول حضرت رسولك دوش کوردوکی حالی انکار اولنور دکلدر
اولی اول دمیدی که اردی نبوت بلوغنه
پس امه منکر اولمیا حلم اهلی عادتی
وحی در خواب اول پیغمبری بودی وار
خواب او منکر نبودی مثل حال محتلم
تبارك الله وحی بمکتسب
ولا نبی علی غیب بمتهم
تبارك فعل ماضیدر تفاعل وزن برکتدن
مشتقدر ثباتدن وبقادن کنایتدر تبارك الله
دیدکی تعالی وتعاظم عن صفات المخلوقین

دمك معناسنه در. تعجب ايچوندر. اكثريا مقام تعجبده
استعمال اولنور. الله ديدوكى تبارك ديدوكى قوللندك
فاعلدر. ما وحى ديدوكى قوللندكى ما نفى ايچوندر. وحى
ديدوكى مانك اسميدر. وحى الهام وخفى الكلام
معناسنه. بمكتسب ديدوكى مانك خبريدر.
بازايدر. مكتسب اسم مفعولدر. افتعال بابندن
اكتسابدن مشتقدر. اكتساب طلب معناسنه
ودخى سعى في التحصيل معناسنه. ولا ايني ديدوكى
ما وحى ديدوكى قوللنه معطوفدر. لا نفى ايچوندر.
مؤكددر. ما وحى ديدوكى قوللندكى ماى على
على غيب ديدوكى بمنتهم ديدكى قوللنه متعلقدر.
بمنتهم ديدوكى بمكتسب ديدوكى قوللنه معطوفدر.
منتهم اسم مفعولدر. انتهامدن مشتقدر. انتهام

كذب معناسنه

كذب معناسنه در. صاحب قصيده سابقا حضرت
رسولك ايچون اولان وحى ذكر ايتدكدنصكره شول كسنه
كه نبى ورسول اولماسنك استحاله سن اشعار
ايتمك ودخى نبوت ورسالت وحيه لازم ايدوكن
اظهار ايلمك مراد ايدنوب ايدر كه بارك الله
عجب امر عظيمدر كه وحى اكتساب انسانله حاصل
اولمز بلكه الله تبارك وتعالى دن عطيه عظيمه
در. وعجب غريب امردر كه نبى غيبدن خبر ويرر
متكده متهم دكلدر كه الله تعالى اول عطيه
عظماى آكا ويرمشدر.

حق وحى اكتسابله اولمقده يوق جواز
هم انبيايه غيب ايچون اتمك نه تهمتى
بيتى بزرك آمد خدا كيتى وحى ازو كسى نبود
هم رسولى او نبود بر علم غيبش منتهم

الفصل الخامس في بركة الدعا

کَمْ اَبْرَاَتْ وَصَبًّا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهُ

وَاَطْلَقَتْ اَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمِ

کَمْ خَبَرِیَه دُرْ کَثِیرًا مِنَ الْمَرَّاتِ مَعْنَاسِنَه اَبْرَاَتْ دِیدُوکِی قَوْلِنُكْ مَفْعُولِ مطلق اُولْمَقْ جَایِزْدُرْ تَقْدِیرِی کَمْ اِبْرَاءً اَبْرَاَتْ دِمَکْدُرْ وَدَخِی مَفْعُولٌ فِیهِ اُولْمَقْ جَایِزْدُرْ تَقْدِیرِی کَمْ مَرَّاتٍ اَبْرَاءَتْ دِمَکْدُرْ اَبْرَاَتْ فِعْلِ مَاضِی مُؤَنَّثْدُرْ اِفْعَالْ بَابِنْدَنْ بَرِیْ قِلْمَقْ معناسنه دُرْ وَصَبًّا دِیدُوکِی قَوْلِی اَبْرَاءَتْ دِیدُوکِی قَوْلِنُكْ مَفْعُولِی وَاقِعْ اُولْمِشْدُرْ وَصَبْ صَادُكْ فَتْحَه سیلَه مَرَضِی مَعْنَاسِنَه دُرْ صَادُكْ کَسْرِ سیلَه صِفَتِ مُشَبَّهَه دُرْ مَرِیضْ مَعْنَاسِنَه بِاللَّمْسِ دِیدُوکِی اَبْرَاَتْ دِیدُوکِی قَوْلِنَه مُتَعَلِّقْدُرْ لَمْسْ یاپِشْمَقْ مَعْنَاسِنَه دُرْ بَاءْ اِسْتِعَانَتْ وَسَبَبْ ایچونْدُرْ رَاحَتُهُ دِیدُوکِی اَبْرَاَتْ دِیدُوکِی قَوْلِنُكْ فَاعِلِدُرْ رَاحَه اُوجْ اِیچِنْدَه دُرْ لَرْ بُو رَاحَه

راحه ادن

راحه ادن مُرَادْ اَلْدُرْ رَاحَتُهُ دِیدُوکِی قَوْلِنْدَکِی ضَمِیرِ مَجْرُورْ حَضْرَتِ رَسُولَه رَاجِعْدُرْ وَاَطْلَقَتْ دِیدُوکِی اَبْرَاَتْ دِیدُوکِی قَوْلِنَه مَعْطُوفْدُرْ اَطْلَقَتْ فِعْلِ مَاضِی مَا مُؤَنَّثْدُرْ اِطْلَاقْدَنْ مُشْتَقْدُرْ شَنِیشْمَكْ وَاَچِمَقْ وَصَالِی وِیرْمَكْ مَعْنَاسِنَه فَاعِلِی تَحْتِنْدَه مُسْتَتِرْدُرْ هِیَ عَایِدْدُرْ رَاحَتُهُ دِیدُوکِی اَطْلَقَتْ دِیدُوکِی قَوْلِنُكْ مَفْعُولِی وَاقِعْ اُولْمِشْدُرْ اَرِبْ رَانُكْ فَتْحَه سیلَه صِفَتِ مُشَبَّهَه دُرْ مَعْنَاسِی بَاغْلُو دِمَکْدُرْ مِنْ رِبْقَةِ دِیدُوکِی اَطْلَقَتْ دِیدُوکِی قَوْلِنَه مُتَعَلِّقْدُرْ رِبْقَه قِلَاوَدَنْ وَخَلْقَه معناسنه دُرْ که حیوانات بُویْنِنَه دَقَرْلَرْ اللَّمَمِ دِیدُوکِی قَوْلِنُكْ مُضَافٌ اِلَیْهِ سِیدُرْ لَمَمْ لَامُكْ فَتْحَه سیلَه اِحْتِلَالِ عَقْلْ وَصِغَارِ الذُّنُوبْ مَعْنَاسِنَه دُرْ صَاحِبِ قَصِیدَه حَضْرَتِ رَسُولُكْ بَعْثِنُكْ فَایِدَه سِنِی اِظْهَارْ وَاِرْسَالِ

اولدوغنك ثمرسی اوزر تنبیه واشعار قصد ایدوب
آیدر که نیجه چوق دردلولری دردندن بری قلدی
اول حضرت رسوله مبارك نورلی آلی ایله یاپشمسیله ودخی نیجه چوق بیهوشلق وعقلسزلق
خلقه سیله باغلو اولان کمسنلری اول حضرت
رسول مبارك نورلی الیله خلاص ایدوب بندن
قورتروب صالوویردی

انك الی طوتمغله کیندی نیجه درد
هم شیشردی نیجه لردن ابراغ ایندی رتقی
نیچن کسانی اول شفا دادی نما الیدن بدنسند
وازها بندی بسنی دید انکانرا ازلم

واحیت السنة الشهباء دعوته
حتی حکت غرة فی الاعصر الدهم

واو عطف ایچوندر واحیت دیدوکی کم برات
دیدوکی قولنه معطوفدر احیت فعل ماضی مؤنثدر

افعال بابندن

افعال بابندن احیادن مشتقدر معناسی دیری
قلدی دیمکدر السنة دیدوکی احیت دیدوکی
قولنك مفعولدر سنه یل معناسنه الشهباء
دیدوکی السنة دیدوکی قولنك صفتدر
شهباء اشهبك مؤنثدر نتکم ابیضك مؤنثی
بیضاء کلدوکی کبی اشهب ابیض معناسنه در
سنه شهبادن مراد قحط وقزلق ییلدر
اول ییل ایچنده حبوبات ونباتات بتمیوب
یریوزی اولوب بیاضلغی اوزرینه قلدوغی اجلدن سنةً شهادلر
دعوته دیدوکی احیت دیدوکی قولنك فاعلدر
دعوت دعا وضیافت معناسنه در دعوت
دیدوکی قولندکی ضمیر مجرور حضرت رسوله
راجعدر حتی حرف جردر انتهاء غایت ایچوندر
احیت دیدوکی قولنه متعلقدر حکت فعل
ماضی مؤنثدر رست وزنی اوزرینه حکایت دن

منتسقدر مشابهت معناسنه فاعلی تحتنده
مستتر هی راجعدر دعوته دیدوکی قولنده
عره دیدوکی حکت دیدوکی قولنك مفعولیدر
عرسه اتك النده در هم مقداری دخی زیاده جه
اولان اقلفه دیرلر قلیل الوجود اولوب قلتدن
کنایت اولدوغی اجلدن سنه شهبانی عره یه
تشبیه ایلدی فی الاعصر دیدوکی حکت دیدوکی
قولنه متعلقدر اعصر عصرك جمعیدر احرف
حرفك جمعی اولدوغی کبی عصر دهر معناسنه در
یعنی زمان وسنه الدهم العصر دیدوکی قولنك
صفتیدر دهم ادهمك جمعیدر احمرك جمعی اولدوغی کبی
ادهم اسود معناسنه قره اولجی دیمکدر اعصر
دهمدن مراد اوجزلقییللردر که اول ییل ایچنده
حبوبات ونباتات چوق بتوب یر یوزی
اورتلدوکی اجلدن اول ییلده اعصر دهم دیرلر
صاحب قصیده
صاحب قصیده بیتی سابقه عطف ایدوب
کرو حضرت رسولك بعثتنك فایده سنی اظهار
وارسال اولندوغنك ثمره سنی اشعار قصد
ایلیوب ایدر که ودخی اول حضرت رسولك
دعاسی وضیا فتی قحط وقزلق اولان ییلی احیا
ایدوب افراد انسانی زنکه ایلیوب حضرت
رسولك صلی الله علیه وسلم نعم ظاهره سی
وباطنه سی ایله جمله سی غنی اولدیلر حتی
اول قحط وقزلق ییلی سایر کچن اوجزلق ییللر
ایچنده شول اتك النده اولان عره یه مشابه
اولدی مرغوب ومطلوب اولمق جهتنده
انك دعاسی اق ییلی احیا قلور دکم
اولور دی قاره ییللر ایچنده غره سی

دعوت او قحط وتنگی از جهان برداشتی
تا چو روی اسفید بودی در سیاهی بوده‌ام

بعارض جادا زخلت البطاح بها
سیب من الیم او سیل من العرم

بعارض دیدوکی قولی متعلقدر بیت سابقده
احییت دیدوکی قولنه با بوراده سبب معناسنه
عارض کوک کنارن احاطه ایدن بولوده دیرلر
جاد فعل ماضی در قال وزنی اوزرنه جوددن
مشتقدر تحتنده فاعلی مستتر هو راجعدر
عارض دیدوکی قولنه جادا مطر معناسنه در
یغمور یاغدردی دیمکدر جاد جملسی عارض
دیدوکی قولنک صفتی واقع اولمشدر او خلت
دیدوکی قولی معطوفدر جاد دیدوکی قولنه خلت
فعل ماضی

فعل ماضی مخاطبدر ظننت معناسنه افعال
قلوبدندر البطاح دیدوکی خلت دیدوکی
قولنک مفعول اولیدر بطاح بطحانک جمعدر
بطحا اشول کلجک یردرکه انده اوواق طاشلر
وقوملر چوق اولور بها دیدوکی قولی ظرف
مستقردر خبر مقدمدر ضمیر مجرور البطاح
دیدوکی قولنه راجعدر سبب دیدوکی
مبتداء مؤخردر بها سیب دیدوکی قولی
خلت دیدوکی قولنک ثانی نیدر سیب
صوی امساک ایلیه سده دیرلر من الیم دیدوکی
قولی سیب دیدوکی قولنک صفتیدر یم بحر عظیم
معناسنه در یعنی بیوک واولو دکز دیمکدر
او سیل دیدوکی قولنه معطوفدر سیل

یغمور صوبندن جمع اولوب جریان ایدن صویه
دیرلر من العرم دیدوکی سیل دیدوکی قولینك
صفتدر عرم مطر شدید معناسنه در یعنی
زیاده خشملو یغمور دیمکدر صاحب قصیده
بیت سابقدك مضمونی تحقیق وتاکید قصد
ایدوب ایدر که اول حضرت رسولك دعوی
وقزلق ییلی احیا ایلدی کثرتله یغمور یغدردی
بلوت کتوروب تمام وفرت اوزرینه یغمور یغدردی
شولدر تیك كه سن ظن ایدیدك كه سیل
یوللری طلو صو اولوب اقدوغی کویا دکزدن
سند بوشانوب کلوردی دیا یدك ویاخود
یغان یغمور دره لردن کلور سیل دیا یدك

بر یغمور یله کیم صنادك یتن بطانی
سیل عرم طورر یه دکز دکن عطیتی

بر دعایش امد

بر دعایش امدی باران دادی برشدی
کوییبادر یابوری یاکوییاسیل عرم

الفصل السادس فی مدح القرآن وهو المعجزة الکبری

دعنی ووصفی آیات له ظهرت
ظهور نار القری لیلا علی علم

دع امر حاضردر اترك معناسنه نی ضمیر متکلمدر
معناسی بنی قو ترك ایله دیمکدر ووصفی دیدوکی
قولندکی واو مع معناسنه وصفی دیدوکی دعنی
دیدوکی قولنك مفعول معه سی واقع اولمشدر
وصفی دیدوکی قولندکی یا ضمیر متکلم وصف مصدر
فاعله مضاف اولمشدر آیات دیدوکی وصفی دیدوکی
قولنك مفعول به سی واقع اولمشدر آیات آیتك
جمعیدر آیاتدن مراد معجزه کبری درکه قرآن عظیم
شاندر که دیدوکی قولی ظرف مستقردر آیات دیدوکی
قولنك درکه له دیدوکی قولندکی ضمیر مجرور حضرت

رسوله راجعدر ظهرت دیدوکی قولی فعل ماضی مؤنثك
تحتنده فاعلی مستتر هی راجعدر ایات دیدوکی قولنه
معناسی اولور ایات آشکاره اولدی دیمکدر ظهرت
جمله سی ایات دیدوکی قولنك صفتیدر ظهور دیدوکی
نزع خافض اوزرینه منصوبدر ظهرت دیدوکی قولنك
حذف اولنان مفعول مطلقك صفتی صفتی واقع
اولمشدر تقدیری ظهرت ظهورا کظهور نار القری
دیمکدر نار دیدوکی مجروردر ظهور دیدوکی
قولنك مضاف الیه اولمغله نار آتش معناسنه
القری دیدوکی قولی نار دیدکی قولنك مضاف
الیه سی واقع اولمشدر قری ضیافت وقونقلق
معناسنه‌در لیلا دیدکی ظهور نار دیدوکی
قولنك مفعول فیه سیدر علی علم دیدوکی
قولی ظهور نار دیدوکی قولنه متعلقدر علم طاغدر
جبل معناسنه صاحب قصیده اول حضرت رسولك
بعض مدایحن

بعض مدایحن ومناذکراتدوکندن انك مدحنه
ومناقبنك ذکرنه قدرت فهم اولندوغی ایچون
اول حضرت رسولك صلی الله علیه وسلم بوقدر مدحنه
وبو مقدار مناقبنك ذکرنه اشتغال انك مدا
یحنك ومناقبنك زیاده سنی ویرمز واکر ترك
اولنسه ایدی نقصانن دخی ویرمز دیمك اوزرنه
تنبیه ایدوب آیدر که اول حضرت رسولی بوقدر
معجزۀ ظاهره‌لری ایله وصف ایدوکم ایله وبو مقدار
مدح ایلدوکم ایله بنی ترك ایله اول حضرت
رسولك معجزاتنك ظهوری طاغ قوله سنده قونوق
ایچون ومنع اولنان ویا ضیافت ایچون اولان
آتشنك کیجه ایله ظهوری مثابه سنده‌در

قونق اودی ظهوری کبی کم کیجه یانار
طاغلر باشنده ظاهر اولوبدر آیتی
کوش کن تا معجزش کویم که او روشن شود

همچو آتش در شب تاریك بر فوق علم

فالدر یزداد حسناً وهو منتظم

ولیس ینقص قدراً غیر منتظم

ولیس ع

فا تعلیل ایچوندر بو بیت سابقك تعلیل واقع
اولمشدر الدر دیدوكی مبتدادر یزداد جمله
خبردر اكجو معناسنه‌در یزداد فعل مضارعدر
افتعال بابندندر اصلنده یزتید ایدی زیاده‌دن
مشتقدر فاعلی تحتنده مستتر هو عایددر فالدر
دیدوكی قولنه حسناً دیدوكی یزداد دیدوكی
قولنك تمیزی واقع اولمشدر وهو دیدوكی
قولنده‌كی واو حال ایچوندر ضمیر یزداد دیدوكی
قولنك فاعلنه راجعدر وهو منتظم جمله‌سی
یزدادنك فاعلندن حال واقع اولمشدر منتظم
اسم فاعلدر انتظامدن مشتقدر جمع اولمق
و دزلمك معناسنه‌در ولیس ینقص دیدوكی

قولی یزداد

قولي یزداد دیدوكی قولنه معطوفدر لیس فعلدر
افعال ناقصه‌دن تحتنده اسم مستتر هو راجعدر
فالدر دیدوكی قولنه ینقص جمله‌سی لیس دیدوكی
قولنك خبری واقع اولمشدر ینقص فعل مضارعدر نقصاندن
مشتقدر قدراً دیدوكی ولیس ینقص دیدوكی قولنك
تمیزی واقع اولمشدر غیر منتظم دیدوكی ینقص دیدوكی
قولنك فاعلندن حال واقع اولمشدر منتظم دیدوكی
غیر دیدوكی قولنك مضاف الیه‌سی واقع اولمشدر
صاحب قصیده اول حضرت رسولك مدحنی و معجزه
كبراسنی كه قرآن عظیمدر حسن و قدرده در به
بوندن در تشبیه ایدوب و بیت سابقك
مضموننك تعلیلنی ذكر اتمك مراد ایدنوب آیدكه
اول حضرت رسولك آیات ظاهره‌سی یعنی قرآن
عظیمك حسنده و قدرده در مشابه‌در زیرا
اینجی درك حسنی زیاده اولور منتظم اولدوغی

حالده ناقص اولور دكلدر حضرت رسولك آيات
ظاهره سی كه قرآن عظيمدر آنك اثر فيضی ذاتی
ولازمدر منتظم وغير منتظم اولدوغی حالده حسنی
زياده در وقدر ناقص اولور دكلدر

انجودر زيبك حسنی آرتوقجه كو
ستر هم در زلنش اولمسه يوقدر نقيصتی
در اگر پيوسته باشد حسن او زايد شود
ور نه پيوسته بود قدرش نباشد هيچ كم

نما تطاول آمال المديح
الی ما فيه من كرم الاخلاق والشيم

نما تطاول ديدوكی قولنده كی ما استفهام ايچوندر
مبتدادر تطاول فعل ماضی تفاعل وزنی اوزرنه
طاله معناسيدر آمال المديح ديدوكی تطاول
قولنك فاعلدر تطاول جمله سی مانك خبری
واقع اولمشدر آمال آملك جمعدر افراس فرسك
جمعی اولدوغی

جمعی اولدوغی كبی آمل رجا و اميد معناسنه در مديح
فعيل وزنی اوزرنه در مدح معناسنه اولمق جايزدر
ودخی ممدوح معناسنه اولمق جايزدر الی ما فيه ديدوكی
قولنه معطوفدر متعلقدر ما فيه ديدوكی قولنده كی
ما اسم موصولدر فيه ديدوكی مانك صله سیدر
ضمير مجرور حضرت رسوله راجعدر من كرم الاخلاق
ديدوكی ما فيه ديدوكی قولنده كی مانك بياندر
كرمك اخلاقه اضافتی صفتك موصوفه اضافتی
قبيلدندر تقديری من الاخلاق الكريمه ديمكدر كرم
حسن معناسنه در اخلاق خلقك جمعدر احرار
حرك جمعی اولدوغی كبی والشيم ديدوكی كرم الاخلاق
ديدوكی قولنه عطفدر والشيم ديدوكی قولی ذكر
ايلدوكی تاكيددن اوترودر صاحب قصيدك اول
حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم رسولك اخلاق
كريمه سنك وزينته وشيم جميله سنك كثرتنه

اشارت قصد ایدوب آیدر که اول حضرت رسولك
مدحی وامیدلری نه وجهله متطاول اولوب نتیشه
بلورشولمرتبیه که اول مرتبه حضرت رسولك
اخلاق حمیده سنه وعادت پسندیده سنه یتشمکدر
امدی کمسنه رجا اتمسون زیرا اول ذات شریفك
کما ینبغی مدحنه کمسنه یتشمز دیکله

مدح آرزو سنه نه اوزنمق در آکا
کم لطفله کرم دور اخلاق شیمتی

هرچه کویم در مدح مصطفی بسیار نیست
کو مزین شد بخلق نیك واحسان وشیم

آیات حق من الرحمن محدثة
قدیمة صفة الموصوف بالقدم

ایات حق دیدوکی مبتداء محذوفك خبری
واقع اولمشدر تقدیری هی ایات حقدر مذکور
مبتداء محذوفك فصل سادسك اولنده ذکر اتدوکی
بیتده واقع اولان

بیتده واقع اولان آیات له ظهرت دیدوکی قولنه
راجعدر و دخی جایزدر که ایات حق دیدوکی قولی
آیات له ظهرت دیدوکی قولندن بدل واقع اولا بو
تقدیرجه ایات حق دیدوکی نصبله اوقنور رفعله
اوقنمز ایات دیدوکی قولنك حق دیدوکی محدثه
دیدوکی قولنه متعلقدر محدثه دیدوکی آیات
حق دیدوکی قولنك صفتدر و دخی قدیمة دیدوکی
قولی وصفة الموصوف دیدوکی قولی بو اکیسی دخی
ایات حق دیدوکی قولنك صفتلریدر محدث
اسم مفعول مفرد مؤنثدر حدوثدن مشتقدر
حدوث عدمدن وجوده کلمك معناسنه محدثة
دیدوکی بو رادهده نازلة وصادرة معناسنه در
قدیمة دیدوکی قدمدن مشتقدر قدم اوزرنه
عدم اوزرنه سبقت ایلمکدر حدوثك
ضددر الموصوف دیدوکی قولنك مضاف

الیه سدر بالقدم دیدوکی الموصوف دیدکی
قولنه متعلقدر الموصوف دیدوکی قولندن
مراد الله تعالی صاحب قصیده اولان حضرت رسولك
معجزهٔ کبراسنك یعنی قرآن عظیمك شرفیتی
وفضیلتنی ذکر ایتمك مراد ایدینوب ومدحن
قصد ایلیوب آیدر که اول قرآن عظیم که آیات
ظاهره در حسن ده ومرتبه ده دره منتظم کبیدر
آیات حقدر یعنی حق اوزرینه آیات در وصدق
اوزرنه معجزاتدر نزولی وصدوری من عند الله
الرحمن در واول قرآن عظیم نظمی والفاظی وکلمات
مرکبه اعتباریله حادثدر قدیم کلدر مقاصد
ومعانیسی ومدلولاتی اعتباریله قدیمدر
حادث دکلدر قدیمله موصوف اولان باری
تعالینك صفتدر موصوف بالقدم صفتی هم قدیم اولور
اولورسه حادث آیتدن اولور

ایهای

آیهای حق که از رحمن بروی آمد فرو
آن قدیمست بودان وصف موصوف قدم

لم تقترن بزمان وهی تخبرنا
عن المعاد وعن عاد وعن ارم

لم تقترن دیدوکی قولنك فاعلی تحتنده مستتر
هی راجعدر بیت سابقده آیات حق دیدوکی قولنه
تقترن اقتراندندر مشتقدر قرین ومقارن معناسنه در
لم یقترن دیدوکی بیت سابقده آیات حق
دیدکی قولنك صفتی واقع اولمشدر بزمان دیدوکی
لم یقترن دیدوکی قولنه متعلقدر زمان اوقاتنك
قلیلندن وکثیرندن عبارتدر لم یقترن بزمان
دیدکی قولنك معناسی اولدر آیات حق یعنی قرآن
عظیم موصوف بالقدم صفتی اولدوغی ملاحظه
سیله اوقاتدن بروقته وبرزمانه قرین ومقارن
اولمامشدر وهی تخبرنا دیدوکی قولندکی واو

حال ایچون ندر ضمیر متصل بیت سابقده ایات حق
دیدوکی قولنه راجعدر تخبرنا دیدوکی وهی
دیدوکی قولنک خبریدر یخبر فعل مضارع مؤنثدر
اخباردن مشتقدر خبر ویرمک معناسنه وهی
تخبرنا جمله سی لم یقترن دیدوکی قولنک فاعلندن
حال واقع اولمشدر عن المعاد دیدوکی تخبرنا
دیدوکی قولنه متعلقدر معاد مرجع معناسنه
بو راده معاددن مراد آخرتدر وعن عاد دیدن
قولی وعن ارم دیدوکی قولی دخی بو ایکیسی تخبرنا
دیدوکی قولنه متعلقدر عن المعاد دیدوکی
قولنه معطوفدر بر قبیله نک اسمیدر که
هود پیغمبرک علیه السلام قومیدر ارمدن مراد
وبعضلر قاتنده اسکندریه در بعضلر قاتنده
دمشقدر وبعضلر قاتنده شدادک بنا اتدوکی
شهردر وبعضلر قاتنده عادک باباسیدر

صاحب قصیده قرآن عظیمک معجز ایدوکن وحق تعالی
صفتی اولدوغی ملاحظه سیله صفت قدیمه ایدوکن
دلیلنه بشارت ایدوب قرون خالیه ده واقع اولان
امور ماضیه دن وازمنه آتیه دن واقع اولاجق
امور آتیه دن قرآن شریفک خبر ویردوکن ذکر
ایلیوب آیدر که اول کلام قدیمک وفرقان عظیم موصوف
بالقدمک صفتی اولدوغی ملاحظه سیله ازماندن
واوقاتدن بر زمانه وبر وقته قرین ومقارن اولمامشدر
حال بو که قرآن عظیم بزه خبر ویرمشدر معاددن یعنی
امور دن وبزه خبر ویرمشدر عاد قومنک وارم
شهرنک قصه لرندن که قرون خالیه ده واقع اولان
امور ماضیه ده

قوشلمدی زمانه وبر ازمنه بلدوره
عادی ارمی دخی ناری وجنتی

مقترن نامد بوقتی دایما ثابت بود
او خبر داد از معاد ومحشر واز عاد وارم

دامت لدينا ففاقت كلّ معجزةٍ

من النبيين إذ جاءت ولم تدمِ

دامت فعل ماضي مؤنثدر دوامدن مشتقدر
دوام استمرار وبقا معناسنه تحتنده فاعلي مستتر
هي راجعدر بيت سابقده آيات حق ديدوكي قولنه
كه قرآن عظيمدن عبارتدر دامت جمله بيت
سابقده آيات حق ديدوكي قولنك واقع اولمشدر
لدينا ديدوكي عندنا ديدوكي معناسنه در
دامت ديدوكي قولنك ظرفيدر ففاقت ديدوكي
قولندكي فا فصيحه ويا سببيه دركه متنبه در
شونك اوزرينه كه اول قرآن عظيمك دوام علتيدر
فايق وعلي اولدوغنه فاقت فعل ماضي مؤنثدر
تحتنده فاعلي مستتر هي عايددر بيت سابقده
آيات حق ديدوكي قولنه فاقت فوقدن مشتقدر
فوق اعلى وشرف معناسنه در كلّ معجزةٍ فاقت ديدوكي
قولنك مفعو

قولنك مفعوليدر معجزه شول امره ديرلركه خارق
عادت وداعي سعادت اوله دعواي نبوته مقرون
اوله مغلوبه من النبيين السابقين ديمكدر إذ
جاءت ديدوكي فاقت ديدوكي قولنك تعليلي
واقع اولمشدر جاءت فعل ماضي مؤنثدر تحتنده
فاعلي مستتر هي راجعدر معجزةٍ ديدوكي قولنه
ولم تدم ديدوكي جاءت ديدوكي قولنه معطوفدر
لم حرفدر جوازمدن تدم فعل مضارع مؤنثدر
دوامدن مشتقدر فاعلي تحتنده مستتر هي
عايددر معجزةٍ ديدوكي قولنه صاحب قصيده
قرآن عظيمك جمله فضايلندن بعض فضيلتني
اشعار وجميع امكنه ده وازمنه ده دوام وبقا
اوزرينه اولدوغني اخبار قصد ايدوب ايدركه
اول آيات حق كه قرآن عظيمدر جميع امكنه ده
وازمنه ده برقوم قائمدر هدايت ايچون وقضاء

حاجات ایچون دوام و بقا اوزرنه در سایر
انبیانک معجزاتی کبی زایل و منسوخ اولور دکلدر
پس بو اجلدندر که جمیع نبیلرده صادر اولان
هر معجزه دن فایق و اعلی اولدی زیرا سایر نبیلرک
معجزلری کلدی صکره دوام و بقا اوزرنه اولمیوب
منتهی اولوب منسوخ اولدی

اول که رسل نشانلرنی یکدی بو نشان
کم دایم اولدی آیرونی ترک اتدی صحبتی
نه ما بلتی بمانده بهتر از هر معجزات
معجز پیغمبران جز او نماند بر امم

ومحكمات فما يبقين من شبهة
لذي شقاق ولا يبغين من حكم

محكمات دیدوکی مبتداء محذوفک خبریدر
تقدیری هی محکمات دیمکدر مبتدا محذوف
بیت سابقده ایات حق دیدوکی قولنه راجعدر

اسم مفعول

اسم مفعولک جمع مؤنثدر مفردی محکمة در تحکیمدن
مشتقدر معناسی اول آیات حق ناس حقندن حقله
باطله بیننده حق تعالی جانبندن حاکم قلنمشدر
دیمکدر ودخی محکمات اوقنمق جایزدر حانک
سکونیله وکافک فتحه سیله احکامدن مشتق
اولا بو تقدیرجه معناسی الله تعالی حقی اول ایات
حقی محکم قلمشدر که تغییر و تبدیل اولنور دکلدر
فما يبقين دیدوکی قولندکی فا تغییر ایچوندر فانفی
ایچوندر يبقين دیدوکی فعل مضارع مؤنثدر افعال
بابندن در ابقادن مشتقدر تحتنده فاعلی مستتر
هن راجعدر بیت سابقده ایات حق دیدوکی
قولنه من شبهة دیدوکی قولندکی من زایده در
من شبهة دیدوکی يبقين دیدوکی قولنک مفعولیدر
شبهة شبهه نک جمعیدر شبهه امر ملتبس و مشتبه
معناسنه در لذي شقاق دیدوکی يبغين

دیدوکی قولنه متعلقدر شقاق مخالفت وعداوت
معناسنه در ولا یبقین دیدوکی قولنه متعلقدر
یبقین فعل مضارع جمع مؤنثدر بغیدن مشتقدر
تحتنده فاعلی مستتر هنّ راجعدر آیات حق
دیدکی قولنه معناسی ظلم ایلمزلر دیمکدر من حکم
دیدوکی یبقین دیدوکی قولنک فاعلندن حال
واقع اولمشدر حکم حکمک جمعیدر حکمدن مراد
علوم شرعیه در یعنی صاحب قصیده قرآن عظیمک
ذللدن ممنوع ومحفوظ ایدوکن بیان ایلک ودخی
مبطلینک شبهن رافع ومفسدینک شکوکن
کاشف ایدوکن عیان ایتمک مراد ایدنوب
آیدرکه اول قرآن عظیم الله تعالی جانبندن
محقلقه باطل بیننده حائل قلنمشدر ودخی محکمدر
تغییر وتبدیل اولنور دکلدر بس امدی
اول آیات حقکه قرآن عظیمدر اهل مخالفتک

وصاحب

وصاحب عداوتک شبهه لرن باقی قومزلر ودخی اول
آیات حق فنون حکمدن وعلوم شرعیه دن اولدوغی
حالده کمسنیه ظلم ایلمزلر

محکمدرلر انلرن حاجت دکل حکم
اهل شقاقه قومدلر هیچ شبهتی

محکمست آیات قرآن شبهتی کس را نماند
وز همه الفاظ او تابان بود نور حکم

ما حوربت قط الا عاد من حرب
اعدی الاعادی الیها ملقی السلم

ما حوربت دیدوکی قولنده کی ما نفی ایچوندر حوربت
عورضت معناسنه در فعل ماضینک مجهولدر محا
ربه دن مشتقدر معارضه معناسنه قط طا
نک تشدیدی ایله ظرفدر ظروف مبنیه دن
موضوعدر ماضی نفی ایچون علی سبیل الاستغراق
ما حوربت دیدوکی قولنک ظرفیدر ما حوربت

دیدوکی قولنک ظرفیدر ما حوربت قط دیدوکی
قولنک معناسی اولی ایات حق جمیع ازمنه ده محاربه
ومعارضه اولنمدی قطعا دیمکدر الا عاد دیدوکی
قولنک مستثنی منه سی محذوفدر تقدیر کلام
ما حوربت فی حال من الاحوال الا فی حال عاد دیمکدر
عاد فعل ماضیدر رجع معناسنه صار معناسنه
دخی اولمق جایزدر من حرب دیدوکی قولنه متعلقدر
عاد رجع معناسنه اولدوغی تقدیر اوزرینه حرب
محاربه معناسنه در ودخی من حرب اولمق جایزدر
حالک ودخی زائدک ضمه سیله بو تقدیرجه من حرب
دیدوکی مقدره متعلق اولور اعدی الاعادی دیدوکی
قولندن حال واقع اولور حرب حربک جمعیدر معناسی
محاربه ایدیجلردن ملک اولور اعدی الاعادی دیدوکی
عادی دیدوکی قولنک فاعلیدر اعدی اسم تفضیلدر
عدا وتدن مشتقدر معناسی زیاده عداوت ایدیجی دیمکدر

دعاد فعل ماضی

دعاد فعل ماضیدر رجع معناسنه صار معناسنه دخی
اولمق الاعادی دیدوکی اعدی دیدوکی قولنک مضافٌ
الیه سیدر اعادی اعدینک جمعیدر افاضل افضلک
جمعی اولدوغی کبی اعدی الاعدی اعادی دیدوکی قولنک
معناسی زیاده عداوت ایدیجی دشمنلرک اشدی
دیمک اولور الیها دیدوکی قولنه متعلقدر
عاد رجع معناسنه اولدوغی تقدیر اوزرینه
بیت سابقده ایات حق دیدوکی قولنه راجعدر
ودخی جایزدر که الیها دیدوکی قولی ملقی السلم
دیدوکی صار معناسنه اولور ملقی السلم
دیدوکی اعدی الاعادی دیدوکی قولندن
حال واقع اولور عاد رجع معناسنه اولدوغی
تقدیر اوزرینه واکر عاد صار معناسنه اولمق
اولورسه ملقی السلم دیدوکی قولنک
اضافی اسم فاعلک مفعولنه اضافتدر

ملقی مظهر معناسنه در صلح وانقیاد معناسنه در
صاحب قصیده قرآن عظیمك جمله فضایلندن
فضیلة اخری سنه اشارت ایدوب منصور
علی الاعداء ومؤید من السماء ایدوکن بیان
وعیان ایتمك مراد ایدنوب آیده که اول قرآن
عظیم وکلام قدیمك البته البته جمیع
اوقاتده محاربه ومعارضه اولنمدی
الا اکر شول حالده معارضه اولندی که اشر عدا وتله
عدو اولان کمسنه لر محاربه ومعارضه ایتمکدن
رجوع ایدوب اول آیات حقه میل ایلیوب صلح
وانقیاد واظهار ایلدیلر

هرکز بلادر کلمه صواشلمدی مکر
کوستردی دشمن وقودی عداوتی
هرکه با قران بجنك آمد اخر بازکشت
انکه دشمن تر بدی نزدش بیفکند سلم

ردت

ردت بلاغتها دعوی معارضها
رد الغیور ید الجانی عن الحرم

ردت فعل ماضی مؤنثدر رددن مشتقدر منع
معناسنه در بلاغتها دیدوکی ردت دیدوکی
قولنك فاعلیدر بلاغت فصاحت معناسنه در
بلاغتنك اصطلاح معناسی کلام فصیحك مقتضای
حاله مطابقته دیرلر بلاغتها دیدکی قولندکی
ضمیر مجرور بیت سابقده آیات حق دیدکی
قولنه راجعدر که قرآن عظیمدن عبارتدر بلاغتك
بوراده ضمیره اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتدر
دعواها دیدوکی ردت دیدوکی قولنك مفعولدر
معارضها دیدوکی دعوی دیدوکی قولنك مضاف
الیهیدر معارض اسم فاعلدر معارضه دن مشتقدر
مقابله معناسنه معارضها دیدوکی قولندکی ضمیر
مجرور آیات حق دیدوکی قولنه راجعدر که قرآن

عظیم‌دن عبارتدر الغیوث دیدکی حذف اولنمشدر
اولنمش مفعول مطلقك صفتی واقع اولمشدر تقدیری
ردّا مثل ردّ الغیوث دیدوکی ردّ دیدوکی قولنك
مضاف الیه‌سیدر غیوث فعول وزن اوزرینه‌در
مبالغه صیغه‌سیدر غیرتدن مشتقدر یدی الجانی
دیدوکی رد دیدوکی قولنك مفعولیدر یددن مراد
بوراده تعرّض وتعدّی معناسنه‌در الجانی دیدوکی
ید دیدوکی قولنك مضاف الیه‌سیدر جانی اسم
فاعلدر معنا جنایت وتعدّی ایدیجی دیمکدر عن الحرم
دیدوکی قولنه متعلقدر حرم حانك ضمّه‌سیله
حرمتك جمعیدر الحرم دیدوکی قولندکی الف لام مضاف
الیه‌دن عوضدر تقدیری عن حرم المحارم دیمکدر
محرمك جمعیدر صاحب قصیده بیت سابقك
مضمونن تاکید وتقریر ایتمك وقرآن عظیمك بلاغتنی
وفصاحتنی تأیید وتحریر ایلمك قصد ایلدوب آیدرکه
اولدقران عظیمك

١٤١

اول قرآن عظیمك وكلام قدیمك بلاغتنی وفصاحتی
شول معارضه ومقابله ایدن کمسنه‌لرك دعواسنی
منع ایلدی اول قرآن عظیمك ردّ ایتمسی ومنع ایلمسی
شول زیاده غیرت ایدیجی کمسنه‌نك کندو حرملرنك
حریملرندن جنایت وتعدّی ایدن کمسنه‌نك تعرّض
وتعدّیسنی الی ردّ ایتمسی ومنع ایلمسی کبی‌در

رد ایلدوکی کبی حرمدن غیورلر
رد ایلدی معارضی وجهن بلاغتی
ار بلاغت دعوی جمله معارض رد کرد
چون غیوری کو کند رد دست جانی از حرم

لها معانٍ کموج البحر فی مددٍ
وفوق جوهره فی الحسن والقیم

لها دیدوکی قولی خبر مقدمدر معان دیدوکی مبتدا مؤخر لها دیدوکی
قولندکی ضمیر مجرور بیت سابقده آیات حق دیدوکی
قولنه راجعدر لها معانٍ دیدوکی قولی جمله اسمیه‌در

ایات حق دیدوکی قولنك صفتی واقع اولمشدر
انجه صفات متعدده دن کرن معانی معنی نك
شول شیء درکه لفظدن استفاده اولنه معا
فی دن مراد اولان مدلولاتدر ومقاصددر ودخی
مدلولات ومقاصد صنفنده اولان حقایق
وفوایددرکه کموج البحر دیدوکی ظرف
مستقردر معانی قولنك صفتی واقع اولمشدر
دکزك موجنه موج دیو تسمیه ایدرلر
دکز اولك موج سببیله اضطراب ایدوب
حرکت ایتدوکندن اوتورو موج دن مراد اولنان
ارتفاعدر فی مدد دیدوکی ظرف مستقردر
موج البحر دیدوکی قولندن حال واقع اولمشدر
مدد کثرت وزیاده معناسنه در وفوق
جوهره دیدوکی قولندکی کموج البحر
دیدوکی قولنه معطوفدر بودخی معانی

دیدوکی

دیدوکی قولنك صفتیدر تقدیری ولها معان
حاصله فوق جوهره دیمکدر جوهره دیدوکی
قولندکی ضمیر مجرور بحره راجعدر جوهردن مراد
اولنان انجودر فی الحسن دیدوکی فوق دیدوکی
قولنه متعلقدر والقیم دیدوکی الحسن دیدوکی
قولنه معطوفدر تقدیری وفی القیم دیمکدر
قیم قیمتك جمعیدر سدر سدرنك جمعی اولدوغی
کبی صاحب قصیده قرآن کریمك وفرقان عظیمك
باعتبار اللفظ مراتب فصاحتك اقصی ایدوکن
اشعار ایتدکدنصکره اول قرآن کریمك باعتبار
المعنی طبقات بلاغتك اعلی ایدوکنه اخبار
واشعار واسناد ایتمك وفرقان عظیمك لفظا
ومعنی اعجازنك مذاهب مختلفه وطرایق متفاوته
اولوب عقیده صحیحه وطریقه مستقیمه یه
ارشاد ایتمك مراد ایدنوب آیلدرکه اول قرآن عظیم ایچون

معانی کثیره واردر که زیاده ده ارتفاعده در
متناهی اولمیه دکلدر ودخی اوقرآن کریم ایچون
معانی معتبره واردر که ذکر ده اولان انجولرک
فوقنده در حسنده وقیمتده

موج بحار کبیدر انک معانسی
هم فرقی جوهرنده دور حسن قیمتی
معنی بسیار مثل موج دریا دار دان
بهتر انست ازدر بجمله در حسن قیم

فما تعد ولا تحصى عجائبها
ولا تسام على الاكثار بالسأم

فا فصیحه در فما تعد دیدوکی قولی شرط
محذوفک جوابیدر تقدیری کلامک اذا عرفت
حال المعانی لآیات حق فاعرف ان العجائب
لآیات حق ما تعد ولا تحصى دیمکدر ما نفی
ایچوندر تعد فعل مضارع مجهولدر عددن
مشتقدر

٤٢

مشتقدر ولا تحصى دیدوکی قوق ما تعد دیدوکی
قولنه معطوفدر تحصى فعل مضارع مجهولدر
احصادن مشتقدر احصا جمله جمله صایمق
معناسنده عجائبها دیدوکی ما تعد دیدوکی
قولنک قائم مقام فاعلیدر عجیبک جمعیدر عجیب
شول امره درلر که کشیه اول امردن تعجب کلور عجائبدن
مراد اولنان آیات حقک فضائلی وخواصی
وکیفیاتیدر عجائبها دیدوکی قولندکی
ضمیر مجرور بیت سابقده آیات حق دیدوکی
قولنه ~~معطوفدر~~ راجعدر ولا تسام دیدوکی
فما تعد دیدوکی قولنه معطوفدر تسام
فعل مضارع مجهولدر سومدن مشتقدر
لا تسام لا تترک معناسنده در تحتنده
قائم مقام فاعلی مستتر هی عائددر آیات
حق دیدوکی قولنه على الاكثار دیدوکی على معناسنده

علی الاکثار دیدوکی لا تشام دیدوکی قولنه
متعلقدر بالتسام دیدوکی قولی دخی لا تسام
دیدوکی قولنه متعلقدر بالاسم دیدوکی قول
لندکی با سببیه معناسنه در سام ملولت
معناسنه در صاحب قصیده اول قرآن
عظیمک بحر غریب اولوب عجایب غرایبی منتهی
اولمدوغنی ودخی امر عجیب اولوب عجایبی منقضی
اولمدوغنی عیان ایتمک ودخی کثیر غیر متناهی
اولوب اکثاری وتکراری ملولت ویرمدیکی
ترک اولندوغنی بیان ایلمک مراد ایدنوب
آیدرکه قچان سن قرآن عظیمک معناسن
خالی بلدوکسه بل سن آنك عجايبی خالی که
صیمق ممکن دکلدر لا تعد ولا تحصی در ودخی
قرآن عظیم قرائتنده واستماعنده اکثار ایله
وتکرار ایله ملولت ویرمز وترک اولنمز

آنك عجايبى

آنك عجايبنى دیسك حد حصر یوق
آنی چوق اوقیجی کیشی بولمز ملولتی
بس عجايب اندر آن وکس نتواند شمرد
ور چه آن بسیار خواند کس نبیند زان سام

قرت بها عینی قاربها فقلت له
قرت سخ
لقد ظفرت بحبل الله فاعتصم

قرت فعل ماضی مؤنثدر تنورت واضاءت
معناسنه در بها دیدوکی قولنه متعلقدر ضمیر
مجرور بیت سابقده آیات حق دیدوکی قولنه
راجعدر عینی قاربها دیدوکی قولنه راجعدر
قرت دیدوکی قولنک فاعلیدر عینی کوزمکده
قاریها دیدوکی